AGENDA Buitengewone Algemene Ledenvergadering VNG

Vrijdag 12 februari 2021 van 10.00 tot 12.15 uur, digitale vergadering gepresenteerd vanuit studio Heuvelman in IJsselstein.

1.	**Opening**	
2.	**Benoeming notulencommissie Buitengewone ALV 12 februari 2021**	
3.	**Vaststelling notulen ALV 25 september 2020**	Bijlage
4.	**VNG Agenda, Begroting en Jaarplan GGU**	Bijlagen
	a. VNG Agenda en Begroting 2021 (incl. herijking Verenigingsstrategie 2024) b. Jaarplan GGU 2021	
5.	**Stand van zaken lopende trajecten**	Bijlagen
	a. Onderzoek Jeugd b. Uitvoering Klimaatakkoord (bijlage)	
6.	**Verantwoording uitvoering moties eerdere ALV-en**	Bijlage
	Gelet op het grote aantal aangehouden moties en nieuwe moties, is de verantwoording geclusterd op een aantal samenhangende inhoudelijke thema's.	
7.	**Resolutie VNG-inzet kabinetsformatie**	Bijlage
8.	**Resolutie Digitale Veiligheid**	Bijlage
9.	**Invoering Landelijk Transitie-arrangement Beschermd Wonen**	Bijlage
10.	**Invulling vacatures VNG-bestuur en commissies**	Bijlage
11.	**Rondvraag/WVTTK**	

CONCEPT NOTULEN BUITENGEWONE ALV 25 SEPTEMBER 2020

Notulen van de algemene ledenvergadering van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, op vrijdag 25 september 2020. De vergadering heeft digitaal plaatsgevonden.

Aanwezig zijn het bestuur – met Jan van Zanen (burgemeester van Utrecht) als *voorzitter*, tevens *voorzitter* van de vergadering – en de algemene directie van de Vereniging, alsmede, blijkens de ingeleverde presentiekaarten.

a. Gemeenten:

Aa en Hunze	Heerhugowaard	Renswoude
Aalsmeer	Heerlen	Reusel-De Mierden
Aalten	Heeze-Leende	Rheden
Achtkarspelen	Heiloo	Rhenen
Alblasserdam	Hellendoorn	Ridderkerk
Albrandswaard	Hellevoetsluis	Rijssen-Holten
Almelo	Helmond	Rijswijk (ZH.)
Almere	Hengelo (O.)	Roerdalen
Alphen aan den Rijn	Het Hogeland	Roermond
Alphen-Chaam	Heumen	Roosendaal
Altena	Heusden	Rotterdam
Ameland	Hillegom	Rozendaal
Amersfoort	Hilvarenbeek	Rucphen
Amstelveen	Hilversum	Schagen
Amsterdam	Hoeksche Waard	Scherpenzeel
Apeldoorn Arnhem	Hof van Twente	Schiedam
Assen	Hoogeveen	Schouwen-Duiveland
Asten	Hoorn	s-Gravenhage (gemeente)
Baarle-Nassau	Horst aan de Maas	's-Hertogenbosch
Baarn	Houten	Simpelveld
Barendrecht	Huizen	Sint Anthonis
Barneveld	Hulst	Sint-Michielsgestel
Beek (L.)	IJsselstein	Sittard-Geleen
Beekdaelen	Kaag en Braassem	Sluis
Beemster	Kampen	Smallingerland
Beesel	Kapelle	Soest

Berg en Dal
Bergeijk
Bergen (NH.)
Bergen op Zoom
Berkelland
Bernheze
Best
Blaricum
Bloemendaal
Bodegraven-Reeuwijk
Boekel
Borger-Odoorn
Borne
Borsele
Boxmeer
Breda
Bronckhorst
Brummen
Bunnik
Bunschoten
Buren
Capelle aan den IJssel
Castricum
Coevorden
Cranendonck
Cuijk
Culemborg
Dalfsen
Dantumadiel
De Bilt
De Fryske Marren
De Ronde Venen
Delft
Katwijk
Kerkrade
Krimpen aan den IJssel
Krimpenerwaard
Laarbeek
Landgraaf
Landsmeer
Langedijk
Lansingerland
Laren (NH.)
Leeuwarden
Leiden
Leiderdorp
Leidschendam-Voorburg
Lelystad
Leudal
Leusden
Lingewaard
Lisse
Loon op Zand
Lopik
Losser
Maasgouw
Maassluis
Maastricht
Medemblik
Meierijstad
Meppel
Middelburg (Z.)
Midden-Delfland
Midden-Drenthe
Midden-Groningen
Mill en Sint Hubert
Someren
Son en Breugel
Stadskanaal
Staphorst
Stede Broec
Steenwijkerland
Stein (L.)
Stichtse Vecht
Súdwest-Fryslân
Terneuzen
Texel
Teylingen
Tiel
Tilburg
Tubbergen
Twenterand
Tynaarlo
Tytsjerksteradiel
Uitgeest
Uithoorn
Utrecht (gemeente)
Utrechtse Heuvelrug
Valkenburg aan de Geul
Valkenswaard
Veendam
Veenendaal
Veere
Veldhoven
Velsen
Venlo
Venray
Vijfheerenlanden
Vlaardingen

Den Helder
Deurne
Deventer
Dinkelland
Doesburg
Doetinchem
Dongen
Dordrecht
Drechterland
Drimmelen
Dronten
Duiven
Ede
Eemnes
Eijsden-Margraten
Eindhoven
Elburg
Emmen
Enkhuizen
Enschede
Epe
Ermelo
Etten-Leur
Geertruidenberg
Geldrop-Mierlo
Gemert-Bakel
Gennep
Gilze en Rijen
Goeree-Overflakkee
Goes
Goirle
Gooise Meren
Gouda
Moerdijk
Molenlanden
Montferland
Montfoort
Mook en Middelaar
Neder-Betuwe
Nederweert
Nieuwegein
Nieuwkoop
Nijkerk
Nijmegen
Nissewaard
Noardeast-Fryslân
Noord-Beveland
Noordenveld
Noordoostpolder
Noordwijk
Nuenen, Gerwen en Nederwetten
Nunspeet
Oegstgeest
Oirschot
Oisterwijk
Oldambt
Oldebroek
Oldenzaal
Olst-Wijhe
Ommen
Oost Gelre
Ooststellingwerf
Oostzaan
Opmeer
Opsterland
Oss
Vlieland
Vlissingen
Voerendaal
Voorschoten
Voorst
Vught
Waadhoeke
Waalre
Waalwijk
Waddinxveen
Wageningen
Waterland
Weesp
West Betuwe
West Maas en Waal
Westerkwartier
Westerveld
Westervoort
Westland
Weststellingwerf
Westvoorne
Wierden
Wijchen
Wijdemeren
Wijk bij Duurstede
Winterswijk
Woensdrecht
Woerden
Wormerland
Woudenberg
Zaanstad
Zandvoort
Zeewolde

Groningen (gemeente)
Haaksbergen
Haaren
Haarlemmermeer
Harderwijk
Hardinxveld-Giessendam
Harlingen
Hattem
Heemskerk
Heemstede
Heerenveen
Oude IJsselstreek
Ouder-Amstel
Oudewater
Overbetuwe
Papendrecht
Peel en Maas
Pijnacker-Nootdorp
Purmerend
Putten
Raalte
Reimerswaal
Renkum
Zeist
Zevenaar
Zoetermeer
Zoeterwoude
Zuidplas
Zundert
Zutphen
Zwartewaterland
Zwijndrecht
Zwolle

01. Opening en Agenda

Voorafgaand aan de vergadering staat de voorzitter nog stil bij de wisseling van de wacht van Jantine Kriens als algemeen directeur naar Leonard Geluk per 1 april. De voorzitter dankt namens de leden Jantine Kriens nogmaals voor haar inzet voor de VNG. Daarna vindt een gesprek plaats met Leonard Geluk over zijn ervaringen tot nu toe als algemeen directeur en spreekt de voorzitter zijn jaarrede uit. Het voorprogramma wordt afgesloten met een videoboodschap van Kajsa Ollongren, minister van Binnenlandse Zaken.

De *voorzitter* opent de Buitengewone ALV en heet alle aanwezigen van harte welkom. Dit is de eerste (bijna) digitale ledenvergadering in de geschiedenis van de VNG. Alleen een delegatie van het VNG-bestuur en de insprekers zijn in de Willemshof aanwezig.
Ruben Maes geeft als dagvoorzitter een toelichting op de wijze van stemmen bij deze digitale ledenvergadering. Alle gemeentesecretarissen hebben een stemgerechtigde kunnen opgeven. Die stemgerechtigden hebben een weblink, inlogcode en wachtwoord per mail ontvangen met instructies. Wanneer er geen stemgerechtigde was opgegeven, dan heeft de gemeentesecretaris deze gegevens zelf ontvangen per mail. Het stemmen kost helaas wel extra tijd omdat er in de livestream een vertraging van 30 seconden zit. De vertraging bij het in stemming brengen van voorstellen en het ontvangen van de stemmen betekent dat elke stemming 1 minuut kost.

Om te zien of de techniek goed functioneert, wordt eerst geoefend met een proefstemming.

Deze proefstemming luidt:

“Op dit moment wappert op mijn gemeentehuis de vlag van de global goals”

Indien leden het eens zijn met deze stelling, drukken zij op ‘1’. Zijn zij het oneens met deze stelling, dan drukken zij op ‘2’.

De voorzitter stelt vast dat de techniek werkt.

De *voorzitter* licht toe dat zoals gebruikelijk gewogen wordt gestemd. Dat betekent dat elke gemeente per 1.000 inwoners één stem heeft, met een maximum van 75 stemmen per gemeente. De uitslagen van de stemmingen zijn openbaar en het stemgedrag wordt daarom na de vergadering via de VNG website bekend gemaakt. De voorstellen die in stemming worden gebracht en de stemuitslagen, worden ook steeds in beeld gebracht. Zo kan er geen misverstand bestaan over de vraagstelling en kan de uitslag van de stemming meteen in beeld worden gebracht.

Om te controleren of alles nu goed werkt wordt aan alle stemgerechtigde vertegenwoordigers een tweede proefstelling voorgelegd. Deze luidt:

“Volgend jaar ontmoeten wij elkaar weer in een fysieke ledenvergadering”.

Bent u het eens met deze stelling, dan kiest u voor ‘1.’ Bent u het oneens met deze stelling , dan kiest u voor ‘2.’

De *voorzitter* constateert dat het systeem functioneert en hoopt dat er verder geen problemen zijn.

Om toe te zien op een juist verloop van de stemmingen is een commissie van stemopneming aangewezen. Deze commissie staat onder voorzitterschap van Geert van Soest, griffier van Venlo.

02. Benoeming van de notulencommissie ALV 25 september 2020

03. Vaststelling notulen Buitengewone ALV 29 november 2019

De voorzitter stelt aan de orde de benoeming van de notulencommissie en de vaststelling van de notulen van de Buitengewone ALV van 29 november 2019. Omdat besluit per acclamatie in een digitale ALV niet mogelijk is, wordt de leden gevraagd zich in een enkele stemming over het voorstel uit te spreken.

Notulencommissie ALV
Eerst de benoeming van de notulencommissie. Ook van deze vergadering zal het VNG-bureau een verslag uitwerken, dat ter accordering op de eerstvolgende vergadering aan de leden wordt voorgelegd. Om toe te zien op een correcte weergave van de vergadering wordt statutair een notulencommissie ingesteld, bestaande uit ten minste drie personen. Het bestuur stelt de leden voor om de volgende personen te benoemen in de notulencommissie:

1. Bob Vostermans, burgemeester van Beesel
2. Chantal Broekhuis, wethouder van Utrechtse Heuvelrug
3. Joost Nijhuis, raadslid van Enschede.

Notulen Buitengewone ALV 29 november 2019
Dan de vaststelling van de notulen van onze vorige vergadering, de Buitengewone ALV van 29 november 2019. De notulencommissie voor deze vergadering werd gevormd door:

1. Paul Hofman, wethouder Bronckhorst
2. Renate Richters, wethouder Eindhoven
3. Martin van Vliet, secretaris Vlissingen.

Zij hebben verklaard dat de notulen een getrouw beeld geven van wat tijdens de vergadering is besproken en besloten. De voorstellen worden in een enkele stemming aan de leden voorgelegd.

“Indien u instemt met de voorstellen kiest u voor ‘1’
Indien u de voorstellen afwijst kiest u voor ‘2.’

De *voorzitter* stelt vast dat de beide voorstellen zijn aangenomen.

04. Mededelingen

Bij de mededelingen voor deze ALV is aangekondigd dat het VNG-bestuur de VNG Kadernota 2021 aan de leden zal voorleggen in de Buitengewone ALV van 27 november. Dat geeft ons meer tijd om de effecten van de coronacrisis voldoende in beeld te krijgen. Naar aanleiding van deze mededeling hebben zich geen insprekers aangemeld.

05. Bekrachtiging uitslag ledenraadpleging i.v.m. uitgestelde ALV (mei-juni 2020)

De *voorzitter* licht toe dat als gevolg van de coronacrisis het bestuur in mei het VNG-congres heeft afgelast, de ALV heeft uitgesteld tot 25 september a.s. en in mei-juni een ledenraadpleging heeft gehouden. In deze ledenraadpleging is een beperkt aantal voorstellen aan de leden voorgelegd, die ervoor moesten zorgen dat:

- de gemeenten in hun begrotingen tijdig rekening konden houden met de financiële bijdragen
- de VNG zekerheid had bij het uitvoeren van haar van activiteiten en de financiering daarvan.

Het ging onder meer om het contributievoorstel en de voorstellen rond Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU). De leden hebben ingestemd met de voorgelegde voorstellen.

Voor dit agendapunt heeft zich een inspreker gemeld: Lennart van der Linden, raadslid van Barendrecht.

Lennart van de Linden, raadslid en fractievoorzitter Echt voor Barendrecht, wil reageren mede namens Hans Smolders fractievoorzitter Lijst Smolders Tilburg en Geert Koster, raadslid voor Leefbaar Rotterdam. Hij heeft drie punten:

- De VNG lobbyt voor meer en structurele middelen voor gemeenten. Het is daarom goed dat de VNG-organisatie zelf ook een bijdrage levert in deze moeilijke tijden. De VNG heeft de afgelopen jaren veel geld opgepot. Het verzoek aan de VNG is om dit geld als een eenmalige uitkering aan gemeenten uit te keren;
- Verder is het verzoek om de contributie te verlagen in plaats van te verhogen en te laten zien wat gemeenten via deelname aan het GGU aan kosten kunnen besparen;
- De representativiteit van lokale partijen in de VNG governance: lokale partijen krijgen bij de verkiezingen steeds meer stemmen maar dit is nog niet terug te zien met een evenredige vertegenwoordiging in de VNG- governance.

Anne de Baat, penningmeester, reageert namens het VNG-bestuur:

- Het VNG-bestuur is zich zeer bewust van de financiële problematiek bij gemeenten. De lobby en belangenbehartiging van de VNG richting het Rijk legt een grote druk op de VNG-organisatie als het gaat om inzet van mensen en middelen. Daarop bezuinigen vindt het bestuur daarom onverstandig. Een sterke VNG-organisatie is juist nu van groot belang.
- De VNG is al bezig met het afbouwen van de beleggingsportefeuille. Het geld dat vrijvalt, komt ten goede aan de financiering van de kerntaken van de VNG.

De *voorzitter* onderschrijft de oproep en het belang van een representatieve vertegenwoordiging van lokale partijen in de VNG-governance. Dat is ook steeds de inzet van de VNG. Daarvoor heeft de VNG een scoutingscommissie samengesteld met o.a. Marco Pastors en Simon Fortuin met als doel vertegenwoordigers van lokale politieke partijen enthousiast te maken voor de VNG. Die inzet heeft er mede toe geleid dat de vertegenwoordiging gestegen van 10% naar 20% bij de raadsverkiezingen van 2014 en verder is gestegen naar 25% bij de raadsverkiezingen van 2018. Dat percentage is bijna representatief. De *voorzitter* doet nogmaals de oproep aan vertegenwoordigers van lokale politieke partijen om zichzelf te kandideren bij vacaturerondes.

Lennart van der Linden is blij met deze oproep van de *voorzitter* maar minder blij met de reactie van de penningmeester. Hij roept de VNG nogmaals op serieus te kijken naar besparingsmogelijkheden op de VNG-organisatie voor de langere termijn. De contributie aan de VNG kost gemeenten veel geld.
De *penningmeester* benadrukt nogmaals dat de VNG zo efficiënt mogelijk de beschikbare middelen inzet en dat een sterke VNG-organisatie juist nodig is om gemeenten zo goed mogelijk van dienst te kunnen zijn in de belangenbehartiging en de dienstverlening.

De *voorzitter* vraagt de leden om de uitslag van deze ledenraadpleging formeel te bekrachtigen.
Het voorstel wordt met 98,54% van de stemmen aangenomen.

6. Uitvoering moties eerdere ALV-en

De *voorzitter*: in de Buitengewone ALV van 29 november 2019 is opnieuw een groot aantal moties aangenomen. Daarnaast is een aantal moties uit eerder ledenvergaderingen aangehouden. Gelet op de samenhang en overlapping van deze moties heeft het bestuur zijn verantwoording over de uitvoering van deze moties in een aantal gevallen geclusterd. Aan de verantwoording over de uitvoering is steeds een voorstel gekoppeld om de motie aan te houden of als uitgevoerd te beschouwen. Dat een motie is uitgevoerd betekent nadrukkelijk niet dat de VNG-inzet op het betreffende thema stopt. De inzet van de motie is in de meeste gevallen onderdeel geworden/gebleven van de reguliere VNG-inzet.

Er hebben zich voor dit punt geen insprekers aan gemeld. Wel hebben wij op verzoek van enkele indieners nog een aanpassing van het bestuursvoorstel aan u voorgelegd. Verder heeft het bestuur ingestemd met het verzoek van de gemeente Schiedam om haar motie inzake Raamovereenkomst verpakkingen alsnog aan te houden.

Dit gewijzigde bestuursvoorstel ligt nu voor met het verzoek aan de leden om in te stemmen met:

- De verantwoording over de uitvoering van de moties
- De voorstellen om moties aan te houden of te beschouwen als uitgevoerd.

Het voorstel wordt met 97,63% van de stemmen aangenomen.

Behandeling nieuwe moties
De *voorzitter* geeft aan dat bij dit agendapunt ook nieuw ingediende moties behandeld worden. Veel van deze moties worden door meer gemeenten ondersteund. Dit is terug te vinden op de ALV-pagina van de VNG-website. In de ledenbrieven van 18 en 23 september zijn de leden geïnformeerd over de moties en de preadviezen van het VNG-bestuur. Daarin staat ook de volgorde van behandeling. Gisteren is nog een nagekomen motie “Voldoende middelen voor de regio” ontvangen van de gemeente Sluis namens de Zeeuwse gemeenten. Deze motie is op de ALV-pagina geplaatst en het dictum van de motie wordt straks in beeld gebracht.

De volgorde van behandeling van de moties is als volgt:

1. “Resolutie eerlijke financiële verhoudingen!” van Breda, Opsterland, Zeist en Rotterdam

2. “Resolutie: Los financiële problemen Jeugd en WMO op in alle gemeenten” van Schagen

3. Motie “Gemeenten hebben acuut meer structureel geld nodig” van Zoetermeer

4. Motie “Herstel structurele weeffout in financiering door Rijk van gemeenten” van Enschede

5. Motie “Tijdelijke extra ruimte gemeenten” van Krimpenerwaard

6. Motie “Herijking gemeentefonds” van Beesel

Nagekomen motie “Voldoende middelen voor de regio” van Sluis

7. Motie “Zorgen over belastingdienst” van Alkmaar

8.Motie “Compensatieregeling voor de zwembaden om faillissementen te voorkomen” van Leusden

9. Motie “Onderwijshuisvesting” van Noordoostpolder

10. Motie “Handhaving vuurwerkverbod” van Utrechtse Heuvelrug

11. Motie “Structurele afspraken Nationale Parken” van Utrechtse Heuvelrug

12. Motie “Budgetneutrale overgang naar Omgevingswet” van Noordoostpolder

13. Motie “Budget volgt bodemtaak” van Haarlemmermeer

14. Motie “Uitbreiding RES energie opwekkingssoorten” van Buren

15. Motie “Aanpak Amerikaanse rivierkreeft” van Langedijk.

De *voorzitter* meldt dat bij alle moties positieve preadviezen door het bestuur zijn uitgebracht.

De wijze van behandeling is als volgt:

- de vertegenwoordiger van de indienende gemeente geeft een korte toelichting op de motie. Als er meerdere moties betrekking hebben op hetzelfde onderwerp worden ook de indieners van die moties uitgenodigd. Gevolgd door eventuele andere insprekers die over de moties het woord willen voeren.
- Daarna reageert de betreffende commissievoorzitter namens het bestuur op de moties
- Na beëindiging van het gesprek aan tafel stemmen we over de motie

Er zijn meerdere moties ingediend over de gemeentefinanciën en de herverdeling van het Gemeentefonds. Te weten:

1. “Resolutie eerlijke financiële verhoudingen!” van Breda, Opsterland, Zeist en Rotterdam

2. “Resolutie: Los financiële problemen Jeugd en WMO op in alle gemeenten” van Schagen

3. Motie “Gemeenten hebben acuut meer structureel geld nodig” van Zoetermeer

4. Motie “Herstel structurele weeffout in financiering door Rijk van gemeenten” van Enschede

5. Motie “Tijdelijke extra ruimte gemeenten” van Krimpenerwaard

6. Motie “Herijking gemeentefonds” van Beesel

En verder de nagekomen motie “Voldoende middelen voor de regio” van Sluis.

Na de toelichtingen op deze moties zal Victor Everhardt, voorzitter van de commissie Financiën, namens het bestuur reageren.

<u>Motie 1: “Resolutie eerlijke financiële verhoudingen!” van Breda, Opsterland, Zeist en Rotterdam</u>
Bij motie 1 heeft zich geen inspreker gemeld.

<u>Motie 2: “Resolutie: Los financiële problemen Jeugd en WMO op in alle gemeenten” van Schagen</u>

Jelle Beemsterboer, wethouder Schagen, licht toe dat de toenemende zorgkosten gemeenten onder grote druk zetten met als gevolg dat zwembaden en bibliotheken moeten sluiten. Het mag niet zo zijn dat de verschillende domeinen binnen de gemeente (bijv het fysieke domein enerzijds en het sociale domein anderzijds) elkaar onderling gaan beconcurreren. Daarom de oproep om te zorgen voor extra middelen voor gemeenten en een evenwichtige balans in de verdeling.

Willem-Jan Stegeman, wethouder Amersfoort reageert op de resolutie van Schagen. Hij roept op de herverdeling van het gemeentefonds los te zien van de grootte van de koek. Dat zijn twee verschillende zaken. Het is van belang nu wel de herverdeling van het gemeentefonds door te laten gaan. Over de motie

van Beesel merkt hij op dat het bij de herverdeling niet gaat om grote versus kleine gemeenten. In elke groep gemeenten zitten voor- en nadeelgemeenten.

3. Motie “Gemeenten hebben acuut meer structureel geld nodig” van Zoetermeer

Marijke van der Meer, raadslid Zoetermeer, is van mening dat gemeenten veel meer voor zichzelf moeten opkomen in plaats van braaf allerlei bezuinigingen van het Rijk uit te voeren. Ze noemt in dit verband de opschalingskorting en de Wmo. Gemeenten hebben meer sturingsmogelijkheden en meer geld nodig. Het kan niet zo zijn dat de gemeenten door de bezuinigingen in eigen vlees moeten snijden. We moeten stoppen met bezuinigen en juist anticyclisch investeren om de gemeentelijke voorzieningen een impuls te geven. Ook is het van belang dat gemeenten kandidaten blijven vinden om het zware werk van raadslid te blijven doen. Ze roept het VNG-bestuur op keihard te onderhandelen om ervoor te zorgen dat gemeenten uit het financiële moeras worden getrokken.

Karin Walters, wethouder Hilversum, ondersteunt de motie van Zoetermeer. Gemeenten hebben nu extra geld nodig. Ze staat klaar om actie te voeren en hoort graag de ideeën hierover van het VNG-bestuur.

4. Motie “Herstel structurele weeffout in financiering door Rijk van gemeenten” van Enschede

Joost Nijhuis, raadslid Enschede licht toe dat Enschede zelf een analyse-instrument heeft ontwikkeld om onderzoek te doen naar de kosten van gemeenten en dat inmiddels rond de 70 gemeenten dit ook hebben gedaan. Hij roept gemeenten nogmaals op om hieraan mee te doen om zo onderbouwd bewijsmateriaal te kunnen verzamelen. Er zit een structurele weeffout in de financiering van gemeenten door het Rijk die hersteld moet worden. Het kan niet zo zijn dat gemeenten de pinautomaat van het Rijk zijn. Het gaat ook om het behoud van de lokale democratie. Gemeenteraden moeten voldoende ruimte hebben om politieke keuzes te kunnen maken. Door de oplopende kosten van de Wmo en de jeugdzorg staan de klassieke taken van gemeenten onder grote druk. Als die in verval raken, raakt dat de hele samenleving. Een structurele oplossing is nodig in plaats van maar pleisters blijven plakken.

5. Motie “Tijdelijke extra ruimte gemeenten” van Krimpenerwaard

Ria Boere, wethouder Krimpenerwaard, vindt dat gemeenten nu in actie moeten komen. We moeten niet wachten tot het kabinet al dan niet over de brug komt. De grens bij gemeenten is inmiddels ver overschreden. Het behoud van voorzieningen bij gemeenten staat onder grote druk. Wat is opgebouwd aan voorzieningen dreigt weer te worden afgebroken. Het Rijk moet nu over de brug komen met middelen voor de komende jaren. De VNG moet hier stevig op inzetten.

6. Motie “Herijking gemeentefonds” van Beesel

Bob Vostermans, burgemeester Beesel, staat hier als vertegenwoordiger van het nieuwe netwerk van kleine gemeenten, de K80. Deze 80 kleine gemeenten hebben sinds deze zomer de krachten gebundeld. Doel van de motie is structureel meer financiële ruimte voor alle gemeenten. De grotere koek moet eerst geregeld worden voordat de herverdeling van het gemeentefonds kan worden ingevoerd.

Nagekomen motie “Voldoende middelen voor de regio” van Sluis namens de Zeeuwse gemeenten

Het bestuur heeft een positief preadvies uitgebracht op deze motie. De indieners hebben aangegeven geen gebruik te maken van de mogelijkheid om de motie nader toe te lichten.

Reactie namens het VNG-bestuur door *Victor Everhardt*, voorzitter commissie Financiën:

Het is duidelijk dat voor gemeenten de grens is bereikt en dat er structureel extra middelen nodig zijn. De koek moet groter worden. We willen geen verdeling van schaarste. Wat betreft de herverdeling Gemeentefonds is het van belang nog goed te kijken naar de effecten van de herverdeling. De gevolgen voor de individuele gemeenten zijn nog niet bekend. De inzet van het VNG-bestuur is om het consultatietraject in te gaan waarbij het voorstel van BZK voor herijking zal worden beoordeeld op basis van de volgende criteria:

- Is er sprake van een vereenvoudiging? Is het verdeelmodel transparant?
- Is de 'koek' daadwerkelijk groter geworden?
- Is er sprake van een acceptabel ingroei-traject?
- Is er een goede regeling voor 'uitschieters'?

De *voorzitter* dankt Victor Everhardt voor zijn toelichting en brengt de moties in stemming.

1. "Resolutie eerlijke financiële verhoudingen!" van Breda, Opsterland, Zeist en Rotterdam

De motie is aangenomen met 100% van de stemmen.

2. "Resolutie: Los financiële problemen Jeugd en WMO op in alle gemeenten" van Schagen

De motie is aangenomen met 85,77% van de stemmen.

3. Motie "Gemeenten hebben acuut meer structureel geld nodig" van Zoetermeer

De motie is aangenomen met 99,37% van de stemmen.

4. Motie "Herstel structurele weeffout in financiering door Rijk van gemeenten" van Enschede

De motie is aangenomen met 99,71% van de stemmen.

5. Motie "Tijdelijke extra ruimte gemeenten" van Krimpenerwaard

De motie is aangenomen met 98,58% van de stemmen.

6. Motie "Herijking gemeentefonds" van Beesel

De motie is aangenomen met 83,70% van de stemmen.

Nagekomen motie Zeeland:

De motie is aangenomen met 100% van de stemmen.

7. Motie "Zorgen over belastingdienst" van de gemeente Alkmaar

Het bestuur heeft een positief preadvies uitgebracht op de motie.

De indieners hebben aangegeven geen gebruik te maken van de mogelijkheid om de motie nader toe te lichten. Er hebben zich hier ook geen andere insprekers gemeld.

De motie wordt in stemming gebracht en met 96,12% van de stemmen aangenomen.

8. Motie “Compensatieregeling voor de zwembaden om faillissementen te voorkomen” van de gemeente Leusden

Wim Vos, wethouder Leusden, geeft een korte toelichting. Onder het motto “Laat Van Zanen zwemmen” wil de gemeente Leusden het VNG-bestuur oproepen haar invloed aan te wenden om bij het ministerie het belang van zwembaden te onderstrepen. Zwembaden zijn van groot belang voor onze inwoners. Het is daarom van belang dat er een goede compensatieregeling komt met als doel faillissementen te voorkomen.

De motie wordt met 99,02% van de stemmen aangenomen.

9. Motie “Onderwijshuisvesting” van de gemeente Noordoostpolder

Hans Wijnants, wethouder Noordoostpolder, licht toe dat het doel van de motie is om een toezegging van het kabinet en parlement te verkrijgen voor aanvullende financiële maatregelen passend bij de kostenontwikkelingen en de extra eisen die zij wettelijk hebben gesteld aan gebouwen en verduurzaming van de onderwijshuisvesting. Het kan niet zo zijn dat investeringen in de verduurzaming van schoolgebouwen ten koste gaan van andere gemeentelijke voorzieningen.

Sven de Langen onderstreept namens het VNG-bestuur het belang van voldoende compensatie.
De motie wordt met 100% van de stemmen aangenomen.

10. Motie “Handhaving vuurwerkverbod” van Utrechtse Heuvelrug

De indieners hebben aangegeven geen gebruik te maken van de mogelijkheid om de motie nader toe te lichten.

De motie wordt met 96,30% van de stemmen aangenomen.

11. Motie “Structurele afspraken Nationale Parken” van Utrechtse Heuvelrug

Chantal Broekhuis, wethouder Utrechtse Heuvelrug, wijst erop hoe belangrijk juist nu de natuur is voor het welzijn en de gezondheid van onze inwoners. Het is daarom van groot belang dat er structurele afspraken worden gemaakt over de aanpak en de financiering voor de lange termijn van de instandhouding en doorontwikkeling van de Nationale Parken.

Lot van Hooijdonk onderstreept namens het VNG-bestuur het belang van de instandhouding van de natuur als één van de grote opgaven in het fysieke domein.

De motie wordt met 97,81% van de stemmen aangenomen.

De *voorzitter* geeft aan dat twee moties zijn ontvangen die betrekking hebben op de Omgevingswet. Dat zijn:

12. Motie “Budgetneutrale overgang naar Omgevingswet” van de gemeente Noordoostpolder

Wiemer Haagsma, wethouder Noordoostpolder licht toe dat de gemeente graag een succes wil maken van de Omgevingswet en daar net als alle andere gemeenten druk mee bezig is. Ondertussen maakt hij zich zorgen wat dit (financieel) betekent voor gemeenten. De motie heeft als doel tijdig duidelijkheid te krijgen over de financiële gevolgen met als randvoorwaarde dat het Rijk extra middelen ter beschikking moet stellen als blijkt dat een budgetneutrale overgang voor gemeenten op de langere termijn onhaalbaar is.

13. Motie “Budget volgt bodemtaak” van Haarlemmermeer.

De gemeente Haarlemmermeer heeft aangegeven geen gebruik te maken van de mogelijkheid om de motie toe te lichten.

Lot van Hooijdonk reageert dat het VNG-bestuur de zorgen van de indieners van zowel motie 12 als 13 deelt en daarom een positief preadvies heeft gegeven.

De moties worden in stemming gebracht:

Motie 12 wordt aangenomen met 99,04% van de stemmen.

Motie 13 wordt aangenomen met 99,86% van de stemmen.

14. Motie “Uitbreiding RES energie opwekkingssoorten” van de gemeente Buren

Pieter Neven, wethouder Buren, doet de oproep om bij bronnen voor energieopwekking niet alleen naar zon en wind te kijken maar ook naar andere vormen zoals waterkracht en geothermie.

Lot van Hooijdonk wijst er in haar reactie namens het VNG-bestuur op dat de stand van zaken van de concept RES-sen goede tussenresultaten laat zien. Daarbij is het van belang dat regio’s inzetten op bewezen technieken. Maar er moet zeker ook ruimte zijn voor alternatieve technieken op specifieke locatie die een bijdrage kunnen leveren zoals waterkracht.

Motie 14 wordt aangenomen met 95,88% van de stemmen.

15. Motie “Aanpak Amerikaanse rivierkreeft” van Langedijk

Ad Jongenelen, wethouder Langedijk, vraagt aandacht voor een heel andere problematiek die in een steeds groter aantal gemeenten speelt: de oprukkende Amerikaanse rivierkreeften. De motie heeft als doel om tot een gezamenlijke aanpak te komen.

De motie wordt met 97,88% van de stemmen aangenomen.

De *voorzitter* meldt dat naast de insprekers bij de moties zich nog één andere inspreker heeft aangemeld: Hugo Bellaart, raadslid Gooise Meren, die wil ingaan op de Raamovereenkomst verpakkingen. Namens het bestuur zal Lot van Hooijdonk reageren.

Hugo Bellaart, raadslid Gooise Meren, wil weten waarom de VNG gemeenteraden niet de gelegenheid heeft gegeven om mee te denken over de Raamovereenkomst Verpakkingen. Dit omdat deze raamovereenkomst grote gevolgen heeft voor gemeenten.

Lot van Hooijdonk reageert namens het VNG-bestuur dat de VNG op verschillende momenten middels ledenbrieven over de raamovereenkomst met de leden heeft gecommuniceerd, in december 2018 en in september 2019. De ledenbrieven worden zowel naar de colleges als naar de raden gestuurd. Gemeenteraden kunnen op basis van deze ledenbrieven de discussie op lokaal niveau voeren.

Lot van Hooijdonk meldt verder nog dat de VNG nog in overleg is met het ministerie en met de Belastingdienst over de BTW kwestie die nog speelt. De VNG wil af van de BTW.

7. Actualisering en verduidelijking VNG Statuten

De *voorzitter* stelt agendapunt “Actualisering en verduidelijking van de VNG Statuten” aan de orde. Er zijn bij dit voorstel geen amendementen of moties ingediend. Ook hebben zich geen insprekers aangemeld. Voor deze statutenwijziging is een tweederde meerderheid van het aantal uitgebrachte stemmen vereist.

Het voorstel wordt aangenomen met 99,50% van de stemmen.

8. Rondvraag/WVTTK

Er zijn geen punten voor de rondvraag.

9. Sluiting

De *voorzitter* constateert dat het fijn is dat we ook langs digitale weg een aantal besluiten met elkaar hebben kunnen nemen. Gelet op de actuele ontwikkelingen zal naar verwachting ook onze Buitengewone ALV die gepland staat voor eind november een digitale ledenvergadering zijn.

Hopelijk kunnen we elkaar op 15 en 16 juni 2021 weer fysiek ontmoeten bij het VNG Congres in West-Friesland. Dat alles natuurlijk onder voorbehoud van de ontwikkelingen rond corona.

De *voorzitter* dankt Ruben Maes voor zijn hulp in deze bijzondere ledenvergadering en hij bedankt alle insprekers, stemgerechtigden en toehoorders voor hun inbreng en aandacht. En alle medewerkers achter de schermen die deze digitale vergadering mogelijk hebben gemaakt.

De *voorzitter* sluit de vergadering.

VNG Agenda 2021

Tijdens de Algemene ledenvergadering 2020 in Barneveld stelden de leden de verenigingsstrategie Gemeenten 2024 vast met daarin een beeld van de ontwikkelingen en opgaven die op gemeenten afkomen. Deze zijn groot en talrijk.

In de verenigingsstrategie zijn deze opgaven uitgewerkt in vijf inhoudelijke thema's: de informatiesamenleving, de gemeentelijke uitvoering, het fysieke domein, de inclusieve samenleving en het democratisch besturen. Het zijn niet per se nieuwe opgaven, maar wel de opgaven die in de komende jaren de meeste aandacht van gemeenten vragen. De VNG kan de gemeenten ondersteunen bij deze opgaven. De inzet van de VNG om een actieve ledenorganisatie te zijn, is een zesde thema dat de verenigingsstrategie benoemt.

Sinds begin dit jaar zijn we volop in de weer met de coronacrisis. De impact daarvan is overweldigend en vraagt van de overheid, gemeenten niet uitgezonderd, om grote flexibiliteit. Terwijl de gemeentelijke organisaties nieuwe werkomstandigheden moesten realiseren, ging de gewone inzet door en kwam er een intensief aandachtsgebied erbij. Het kenmerkt de veerkracht van het lokale bestuur en zijn apparaat dat deze omschakeling snel en adequaat is uitgevoerd, noodzakelijke maatregelen zijn genomen en dat gemeenten de binding met de burgers hebben weten te behouden. En dat geldt ook voor de VNG-organisatie.

De impact van de coronacrisis zal van invloed blijven op onze inzet in 2021 en daarna. Daarom hebben we de inzet op de zes thema's in de verenigingsstrategie getoetst aan de nieuwe realiteit. We constateren dat ondanks de coronacrisis de geformuleerde prioriteiten nog steeds actueel zijn. We zien slechts op een enkel thema aanleiding tot een aanvulling. De coronacrisis leidt daarmee niet zozeer tot nieuwe prioriteiten maar meer tot andere accenten. Dit betekent ook een zwaardere belasting van de organisatie, zoals we ook in 2020 hebben voorzien.

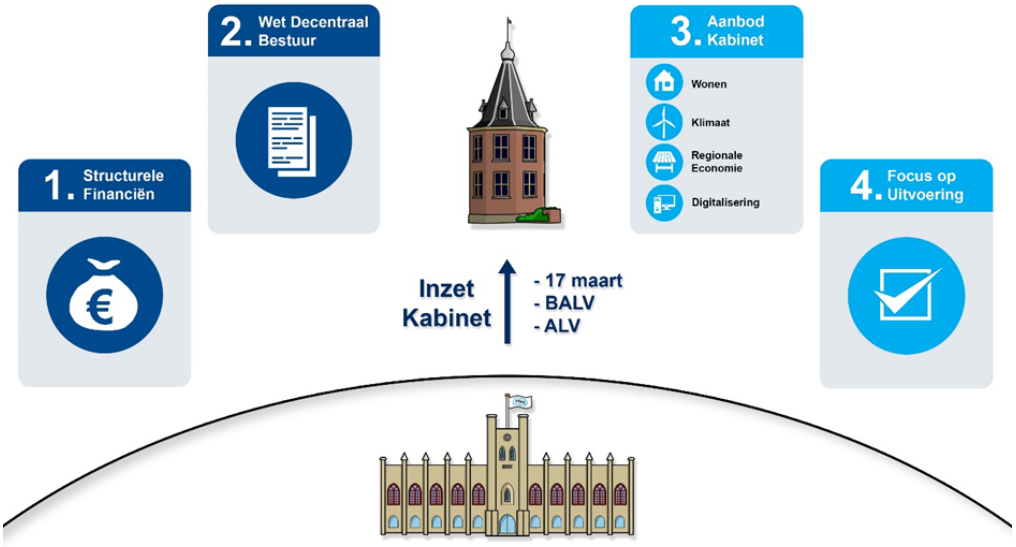
In deze VNG Agenda zetten we eerst de belangrijkste lijnen voor 2021 uit. Vervolgens volgt per thema een samenvatting van de Verenigingsstrategie Gemeenten 2024 en een beschrijving van de prioriteiten 2021. Tot slot benoemen we per strategische doelstelling voor 2024 de inzet voor 2021. We realiseren ons dat de gekozen inzet ambitieus is en de realisatie ervan mede afhangt van de impact van corona en kabinetsformatie op ons werk. Maar met elkaar kunnen we zeker goede stappen zetten.

VNG-bestuur
26 november 2020

Keuzes voor Nederland na corona

2021 wordt onmiskenbaar het jaar voor de keuzes na corona. Niet alleen omdat we hopen greep te krijgen op het virus en daarop een nieuwe realiteit te kunnen inrichten. Ook zullen de Kamerverkiezingen en de daarop volgende kabinetsformatie in het teken staan van herstel en nieuwe keuzes voor de toekomst.

Inzet kabinetsformatie

Richting de kabinetsformatie wordt gewerkt langs de bovenstaande vier sporen. Het versterken van de financiële positie van gemeenten en het versterken van de interbestuurlijke verhoudingen hebben daarbij een voorwaardelijke positie ten opzichte van een inhoudelijk aanbod aan het kabinet en de focus op uitvoering. Gemeenten kunnen een grotere bijdrage leveren aan de maatschappelijke opgaven waar Nederland voor staat als de voorwaarden daarvoor worden gecreëerd door het Rijk.

Structurele Financiën

De financiën van gemeenten structureel op orde brengen is absolute prioriteit voor gemeenten en daarmee het VNG-bestuur. De twee grote onderwerpen zijn hierbij de opschalingskorting en de tekorten in het sociale domein; met name jeugdzorg en de aanzuigende werking van het abonnementstarief.

Deze tekorten tasten de autonomie en de slagkracht van gemeenten aan om bij te dragen aan de oplossingen die Nederland nodig heeft om sterker uit de crisis te komen. De taken en middelen van gemeenten zijn niet in balans, onderzoek na onderzoek wijst uit dat er een structurele oplossing nodig is. Pas als de financiën van gemeenten op orde zijn kan er worden gekeken naar het uitvoeren van andere ambities.

Wet Decentraal Bestuur

De interbestuurlijke verhoudingen staan uit het lood. Diverse rapporten komen tot dezelfde analyse en steeds weer komen dezelfde aanbevelingen naar boven. De VNG heeft eerder al gepleit voor een wet op de decentrale overheden in reactie op het rapport van de Staatscommissie

Parlementair Stelsel. In aanloop naar de verkiezingen gaat de VNG werken aan deze wet via een wetgevingsnotitie en een proeve van een wet.

In deze wet komen de volgende onderdelen:

- Een mechanisme voor interbestuurlijke conflictbeslechting;
- Waarborgen voor de decentrale autonomie;
- Een versterkte positie van de minister van BZK om wetgeving en beleidsvoornemens die decentrale overheden raken te toetsen aan interbestuurlijke uitgangspunten;
- Een aangescherpt artikel 2 Financiële-verhoudingswet die bij overdracht van taken zorgt voor objectief voldoende middelen om de taken uit te kunnen voeren;
- Uitvoeringstoets voor een integrale afweging van alle uitvoeringsaspecten (tijd, middelen, digitalisering, bevoegdheden).

Aanbod Kabinet

Gemeenten hebben de ambitie om te bouwen aan een mooier Nederland. De verschillende opgaven waar Nederland voor staat slaan neer in de gemeenten en vragen een interbestuurlijke aanpak met de daarbij horende voorwaarden. Als aan die voorwaarden wordt voldaan kunnen gemeenten ook de verantwoordelijkheid nemen om een deel van de oplossing te zijn. Met de koepels van provincies en waterschappen wordt gewerkt aan een aanbod op drie onderwerpen met een ruimtelijke component:

a. Wonen in wijken en buurten.
b. Regionale economie als bijdrage aan de economische herstelagenda voor Nederland.
c. Uitvoering klimaatakkoord om vaart te maken op al ingeslagen wegen.

Een vierder onderwerp dat de VNG daaraan toevoegt is:

d. Digitalisering.

De gekozen insteek daarbij is: wij nemen belemmeringen weg die de realisatie van de gedeelde doelen in de weg staan op voorwaarde dat het kabinet belemmeringen wegneemt die de krachtige bijdrage van de decentrale overheden in de weg staan.

Focus op Uitvoering

Het versterken van de kwaliteit van de uitvoering is een belangrijk landelijk thema. Beleidsvoornemens kunnen mooi worden uitgewerkt, maar of de beoogde resultaten worden behaald hangt af van een goede uitvoering. De basis voor een goede uitvoering wordt bepaald door het serieus nemen van de uitvoerbaarheid bij het bepalen van beleid. Daarvoor moeten we als gezamenlijke overheden beleid en uitvoering dichter bij elkaar brengen. Om zo samen te zoeken naar uitvoerbare oplossingen voor de grote opgaven waar we voor staan. Daarbij geldt dat veel uitvoering via gemeenten loopt. Die moeten dus als gelijkwaardige partners betrokken zijn en aan de voorkant meewerken aan uitvoerbare oplossingen.

De ervaringen die we hebben opgedaan in het vormgeven van corona-compensatiemaatregelen, zoals de Tozo en de Tijdelijke wet digitale beraadslaging en besluitvorming, kunnen hierbij als voorbeeld dienen. Door tijdsdruk en urgentie was vanaf het begin intensieve uitwisseling en samenwerking tussen beleid en uitvoering onontkoombaar.

Door zo te werken komen we samen tot heldere en uitvoerbare wetgeving, voldoende tijd om nieuwe taken te implementeren, voldoende middelen en een realistische inzet van (de mogelijkheden en beperkingen van) informatie en digitalisering. Daarnaast hebben gemeenten ook zelf een verantwoordelijkheid. Inzicht in de eigen uitvoering, zwakke plekken opsporen en versterken en daar openheid in geven.

Een belangrijk aspect van uitvoering is de aansluiting op de inwoner, dienstverlening op maat en op een begrijpelijke manier. In de complexe wereld van de overheid is het voor inwoners gemakkelijk om de weg kwijt te raken. Richting de verkiezingen wordt verkend of gemeenten voor kwetsbare groepen niet een grotere rol kunnen spelen in het toegankelijk maken van de dienstverlening van andere overheidsinstanties.

Europees en internationaal perspectief

De VNG is niet alleen in Nederland voor gemeenten actief. De VNG vertegenwoordigt alle 352 gemeenten ook in Europa, biedt hen een platform aan in Brussel en Straatsburg en staat voor de lokale dimensie in Europees beleid en wetgeving. Met twee grote transities op de Europese agenda - energie en digitaal - en de verdere ontwikkeling van de Europese stedelijke agenda en een Europese plattelandsagenda zoekt de VNG nadrukkelijk de samenwerking met Rijk, provincies en waterschappen om de lokale gevolgen van deze transities goed voor het voetlicht te krijgen bij de Europese instellingen. Doel is om tot goed uitvoerbaar en voorspelbaar beleid te komen, met zo min mogelijk administratieve lasten voor het lokale bestuur. Tevens zet de VNG zich in om de beschikbare EU-fondsen, waaronder het Europees Herstelfonds (RRF), in te zetten voor de transities op lokaal niveau.

Ook op mondiaal niveau is de VNG vertegenwoordigd, via ons lidmaatschap van de wereldkoepel van lokale overheden, United Cities and Local Governments, en haar regiokantoren. De VNG brengt hier goede voorbeelden uit het Nederlands lokaal bestuur naar voren, en ontsluit kennis en ervaringen van andere verenigingen van gemeenten op dossiers die hoog op onze agenda staan. De verbindende taal tussen verenigingen van gemeenten en hun leden wereldwijd zijn de Global Goals for Sustainable Development van de Verenigde Naties, die de sociale, economische en ecologische aspecten van duurzaamheid integreren. Veel gemeenten sluiten met hun inzet aan op de Global Goals. Evenzo verbinden wij onze inzet op de thema’s met de Nederlandse context, bestaande (beleids)kaders, programma’s en instrumenten van de Global Goals. Zo zorgen we ervoor dat gemeenten de samenhang zien van hun opgaven met globalisering en de brede duurzaamheidsagenda, om daarmee de sociale, economische en ecologische aspecten van duurzaamheid te kunnen verbinden.

Jaarplan GGU

De vereniging investeert in de uitvoering en ondersteuning van gemeenten met concrete diensten in het kader van de gezamenlijke gemeentelijke uitvoering (GGU) en aangejaagd door Samen Organiseren. Omdat de VNG werkt aan een gezamenlijke basis voor de toekomst, continuïteit en betrouwbaarheid, transformatie in de domeinen, en generieke ondersteunende activiteiten, maakt het Jaarplan GGU 2021 deel uit van de VNG Agenda.

1. Informatiesamenleving

Gemeenten 2024

Met de inzet van datagedreven sturing is de aanpak van maatschappelijke opgaven en de gemeentelijke dienstverlening sterk te verbeteren. Dit vanuit de gedachte dat de overheid mensen met een hulpvraag beter van dienst kan zijn naarmate meer relevante kennis beschikbaar is over hun achtergrond, woonsituatie, wensen, beperkingen en financiële situatie. Sociale diensten kunnen door het koppelen van data bijstandsfraude voorkomen en bestrijden maar ook voorspellen waar en bij wie armoede ontstaat en daarop actie ondernemen.

Deze nieuwe mogelijkheden roept ook een aantal dilemma's op. We willen ellende voorkomen én efficiënt omgaan met publieke middelen. Maar tot hoever kunnen en willen we daarmee gaan? Welke normen en waarden hanteren we? Voor bewerking en inzet van onze databestanden zijn de kaders nog onvoldoende vastgelegd, in de meeste gemeenten is daarover zelfs geen publiek debat gevoerd. Sommige beslissingen die op grond van deze technieken worden genomen, kunnen diep ingrijpen in het leven van onze inwoners. Er moeten daarom spelregels komen hoe gemeenten met hun data omgaan en hoe anderen daarmee omgaan. Gemeenten moeten samen met de andere overheden hiervoor de lijnen uitzetten.

Prioriteiten 2021

Gemeenten staan midden in de informatiesamenleving. Daarin grijpen gemeenten de kansen die dat biedt maar worden ook geconfronteerd met de effecten van de digitalisering. Dat brengt fundamentele vraagstukken mee. Daar hebben gemeenten oog voor en de dialoog over de effecten komt op gang. De coronacrisis dwingt ons echter om nóg sneller door te pakken. Voor gemeenten is het van belang om daarom op drie manieren, samen met haar partners, aan de slag te gaan door als overheid:

1. Inwoners volledig toe te rusten en hun grondrechten te borgen om volwaardig mee te kunnen in de digitale samenleving;
2. Aandacht te schenken aan informatieveiligheid van de eigen organisatie en alles wat nodig is om samen de digitale veiligheid van het digitaal maatschappelijk verkeer te waarborgen;
3. de mogelijkheden die digitalisering biedt te agenderen en verder te brengen omdat gemeenten ervaren dat het democratische proces door die mogelijkheden wordt beïnvloed en anders verloopt.

1.1 Gemeentelijke praktijk richtinggevend en agenderend voor digitale overheid

Doelstelling 2024

In 2024 zijn gemeenten vanuit de lokale praktijk richtinggevend en agenderend als het gaat om de invulling van de digitale overheid. Met ondersteuning van de VNG en in samenwerking met het Rijk en andere (publieke) partners, hebben gemeenten hun basisvoorzieningen digitaal op orde, werken zij beleidsmatig datagedreven en organiseren zij vanuit datagebruik efficiënter hun (financiële) dienstverlening en voldoen zij aan Europese regelgeving. Gemeenten zijn zo in staat beter op maatschappelijke opgaven te sturen, alsook hun begrotings- en verantwoordingsprocessen en hun (digitale) dienstverlening aan inwoners en ondernemers vanuit

één overheidsinfrastructuur in te richten. Vanuit de Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering werken we aan de standaarden in architectuur conform de Common Ground gedachte.

Inzet 2021

- Gemeenten hebben inzicht in de huidige en gewenste staat van gemeentelijke en generieke (basis)voorzieningen.
- We hebben hulpmiddelen gerealiseerd die bijdragen aan het modelmatig waarderen van woningen door gemeenten, hebben de toepassing ervan ondersteund en we hebben het WOZ Datacenter verder ontwikkeld.
- We hebben gezorgd voor betere financiële gegevens over gemeenten, door de aanlevering van IV3-gegevens te verbeteren en door de huidige set financiële kengetallen te verbeteren. Door deze verbeteringen hebben we beter inzicht gekregen in de financiële conditie van gemeenten. Daarop kan een uniform financieel toezicht zich baseren.

1.2 Datamogelijkheden zijn ook vertrekpunt van beleid

Doelstelling 2024

In 2024 zijn gemeenten in staat om de mogelijkheden van digitalisering maximaal te benutten in het realiseren van maatschappelijke opgaven over domeinen heen. Datamogelijkheden zijn geen sluitstuk maar vertrekpunt van beleid. De VNG ondersteunt gemeenten in het realiseren van deze omkering. Hiermee dragen we eraan bij dat gemeenten hun eigen ambitie waarmaken als krachtige partner in het maatschappelijk en economisch netwerk.

Inzet 2021

- Er is een VNG meerjarenvisie en ondersteuningsaanbod privacy. Privacy-issues die op enkele prioritaire beleidsthema's doorbraken in de weg staan, worden geagendeerd bij het Rijk of de Autoriteit Persoonsgegevens.
- Er is een interbestuurlijke datastrategie en de VNG data-uitvoeringsvisie is geïmplementeerd. Hiertoe zijn enkele datadeals voor prioritaire beleidsthema's gesloten, is de strategische samenwerking met het CBS verstevigd en zijn beleidsmatige analyses van de ontsloten data gemaakt.

1.3 Democratische afweging inzet, beveiliging en regulering technologie en data

Doelstelling 2024

In 2024 zijn gemeenten in staat om democratisch een geïnformeerde afweging te maken over het inzetten, beveiligen en reguleren van technologie en data. De VNG helpt hen daarin door technologische innovaties en digitaliseringstrends te duiden en - in interactie met haar leden en partners - (een) gemeentelijke visie(s) op de informatiesamenleving te ontwikkelen. Daarmee dragen we eraan bij dat gemeenten aan wetten en Europese kaders kunnen voldoen en hun eigen ambitie bij het borgen van publieke waarden in de informatiesamenleving kunnen realiseren.

Inzet 2021

- Eind 2021 weten alle gemeenten wat het betekent om de basis van hun data en informatiehuishouding op orde te hebben en hoe zij daarop presteren. Concreet zullen ten minste dertig gemeenten een data-governance selfassessment hebben ingevuld en het daaruit ontstane beeld hebben geagendeerd voor bespreking tussen College en Raad. Ook wordt de Agenda Digitale Veiligheid geïmplementeerd.
- Eind 2021 hebben gemeenten inzicht in wat de belangrijkste ontwikkelingen en politiek-bestuurlijke dilemma's zijn bij de informatiesamenleving. Ze zijn ook in staat om hierover koers en kaders te stellen. Concrete producten hierbij zijn onder meer het VNG-trendrapport, het iFestival en de realisatie van een kennisbank.

2. Gemeentelijke uitvoering

Gemeenten 2024

Gemeenten streven naar passende dienstverlening die mensgericht, regelarm, duidelijk, snel en zeker is. Hierbij gaat het dus zowel over wat ze leveren, hoe ze het leveren en hoe ze communiceren. Sommige vraagstukken zijn eenvoudigweg te complex om lokaal goed te kunnen oplossen; op andere vraagstukken is voordeel te behalen door het samen te organiseren. De laatste jaren hebben gemeenten een aantal grote stappen gezet op dit gebied, via Samen Organiseren en het maken van afspraken over standaardisatie (via het College voor Dienstverleningszaken). Alle gemeenten dragen bij aan het fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU) waaruit de gezamenlijke uitvoeringsactiviteiten worden bekostigd.

Door meer te standaardiseren wordt maatwerk beter mogelijk. De winst in tijd, geld en menskracht die geboekt wordt door het gebruiken van standaardproducten en -diensten op beleidsneutrale gebieden kunnen gemeenten inzetten voor vraagstukken die een eigen, lokale, aanpak nodig hebben.

Om te waarborgen dat gemeenten hun autonomie en couleur locale behouden, moeten zij in de uitvoering en dienstverlening eigen keuzes kunnen maken. Zij moeten zorgvuldig afwegen of ze een taak gezamenlijk oppakken met andere gemeenten of dat lokaal maatwerk beter is. Kosten en efficiency kunnen en mogen niet de enige criteria zijn; publieke waarden staan voorop. Uitbreiding en verbreding van de activiteiten binnen GGU zullen we in het licht van dit type afwegingen moeten beoordelen.

Prioriteiten 2021

Het vertrouwen van de inwoners in de overheid heeft de afgelopen jaren best een aantal deuken opgelopen. Om dit vertrouwen te herstellen is een urgente opgave om de inwoners meer centraal te stellen in de uitvoeringsketens. Het wordt tijd dat we hier aan werken, met elkaar. Dat betekent dat gemeenten baat hebben bij:

- het (her)inrichten van beleid- en wetgevingsprocessen zodat uitvoerbaarheid vanaf begin wordt getoetst. Met verschillende “rondes” om bij te sturen;
- het (samen) toetsen van uitvoerbaarheid vanuit en in uitvoeringsketens in plaats van vanuit losse organisaties;
- het instellen/aanwijzen van onafhankelijke procesregisseurs om dit te bevorderen en waarborgen.
- Integrale overheidsdienstverlening bij gemeenten voor inwoners die in de problemen raken, waarmee deze inwoners namens de (hele) overheid een oplossing met een menselijk maat wordt geboden.

2.1 GGU een gedragen, effectief en efficiënt instrument om gemeenten te ontzorgen

Doelstelling 2024

In 2024 is de Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering een gedragen, effectief en efficiënt instrument om gemeenten op de door hen gewenste onderwerpen te ontzorgen. De scope van de inzet van de GGU is door de leden vastgesteld en de leden waarderen de transparante verantwoording. De vragen die door gezamenlijke activiteiten worden gesteld aan het duurzaam

beschikbaar zijn (beheer) van de gezamenlijke dienstverlening zijn beantwoord en de besturing hierop is voor alle betrokkenen helder vormgegeven.

Inzet 2021

- De gemeenten hebben een efficiënt en effectief dienstenaanbod gekregen vanuit het GGU, dat goed aansluit bij de behoeften die gemeenten hebben aan ondersteuning. De inzet hiervoor is in een apart jaarplan aan de ALV aangeboden.
- Gemeenten voldoen aan wettelijke verplichtingen en oefenen invloed uit op wet- en regelgeving.
- Gemeenten maken dienstverlening voor iedereen toegankelijk en begrijpelijk, ook voor inwoners die digitaal minder vaardig zijn.

2.2 Gemeenten hebben hun personele organisatie kwantitatief en kwalitatief op orde

Doelstelling 2024

In 2024 zijn de gemeenten in staat gesteld de werkgeversfunctie conform de gewijzigde wetgeving per 1 januari 2020 in te richten voor de hele gemeentelijke sector. Hiermee sluiten we aan op nieuwe ontwikkelingen. Vanuit de gezamenlijke werkgeversfunctie van het College van Arbeidszaken dragen we bij aan een gemeentelijke organisatie die - wat betreft de personeelskant - kwantitatief en kwalitatief op orde is voor het uitvoeren van de (toegenomen) maatschappelijke opgaven.

Inzet 2021

- De VNG heeft de financiële gevolgen van het pensioenakkoord voor gemeenten in kaart gebracht, en op basis daarvan een effectieve lobby bepaald om beter aan tafel te komen bij de uitwerking van het akkoord.
- Er zijn nieuwe Cao’s afgesloten en er is praktische invulling gegeven aan het werkgeverschap.
- Er zijn afspraken gemaakt over de pensioenregeling ABP en pensioenonderhandelingen gevoerd.
- De VNG biedt ondersteuning om de kwaliteit van het ambt in relatie tot integriteit en veiligheid openbaar bestuur te verbeteren.

3. Fysieke opgaven

Gemeenten 2024

In het fysieke domein richten gemeenten zich op een veilige en gezonde leefomgeving voor hun inwoners. Er speelt een groot aantal opgaven voor gemeenten. Omdat alle opgaven samenkomen op het grondgebied van gemeenten is een samenhangende aanpak logisch en noodzakelijk. Ruimtelijke en sociale vraagstukken zijn hierbij niet los van elkaar te zien.

Een opgave die zeer veel kansen biedt voor verbinding met andere opgaven is de energietransitie. Van belang is wel om de energietransitie uit de (exclusief) technische sfeer te halen. Door van een sectorale opgave (woningen van het gas af) een bredere opgave te maken is grote maatschappelijke winst te halen. Voor een goed samenspel tussen beleid en uitvoering is daarbij wel ruimte nodig voor experimenten. Experimenten met verschillende bronnen van warmte, maar ook met het koppelen van de energietransitie aan andere opgaven op wijkniveau.

Verbinding is er niet alleen binnen gemeenten, maar ook tussen gemeenten. Door Nederland als één netwerk te zien waarbij de verschillende gemeenten ieder hun eigen rol hebben wordt Nederland sterker. Niet alleen economie is belangrijk, juist het zoeken naar de balans tussen economie, leefomgeving en mens en samenleving zorgt ervoor dat gebruik wordt gemaakt van de kwaliteiten vanuit héél Nederland. Het gaat om de vitaliteit en kracht van regio's en van Nederland als geheel. Elke regio levert binnen het netwerk haar bijdrage aan Nederland.

Prioriteiten 2021

Er is dringend behoefte aan de bouw van meer woningen die betaalbaar, duurzaam en voor brede doelgroepen beschikbaar zijn. De inzet van de VNG richt zich er daarbij op om gemeenten goed in hun regierol te plaatsen. Dat geldt ook voor de realisatie van de klimaatdoelen en energietransitie waar partnerschap met bijvoorbeeld Rijk, regio en netwerkbeheerders gemeenten helpen de uitvoering verder te verstevigen. Van belang daarbij is met elkaar lessen te trekken uit opgedane ervaringen en te zien wat wel en niet kan helpen de doelen stap voor stap te bereiken.

Een andere prioriteit richt zich op de hernieuwde regionale economische aanpak. Van belang is dat gemeenten kunnen aansluiten bij netwerken om samen het toekomstig verdienvermogen van de regio's en Nederland te verstevigen en via een actief arbeidsmarktbeleid te zorgen dat de werkloosheid laag blijft en mensen die hun baan verliezen weer snel aan de slag komen.

3.1 Gemeenten uitgerust voor integrale aanpak kwaliteitsverbetering leefomgeving

Doelstelling 2024

In 2024 zijn gemeenten - conform de doelstellingen van de Omgevingswet - voldoende geëquipeerd om een integrale aanpak te realiseren in de kwaliteitsverbetering van de leefomgeving. Dat betekent dat ze, mede vanuit de inzet van de VNG (lobby, platform en dienstverlening) beschikken over passende informatie en ondersteuning, alsook over voldoende instrumenten en financiën om hun opgaven uit te voeren. Gemeenten zijn zo in staat om via omgevingsbeleid de leefbaarheid in buurten te vergroten en gezondheidswinst voor hun inwoners te behalen. Gemeenten worden ondersteund bij de daadwerkelijke uitvoering, onder andere door het programma Omgevingswet.

Inzet 2021

- Gemeenten moeten bekend zijn met de financiële gevolgen van de Omgevingswet op macroniveau en een groot aantal gemeenten hebben de financiële consequenties voor hun eigen gemeente in beeld gebracht. Gemeenten hebben voldoende middelen om de Omgevingswet te kunnen uitvoeren, en er is een model ontwikkeld dat gemeenten kan helpen hun doel te bereiken.
- Eind 2021 zijn gemeenten in samenwerking met de Omgevingsdiensten in staat hun VTH-taken binnen het kader van de Omgevingswet uit te voeren. De VNG ondersteunt hen door aandacht te besteden aan onder meer goed opdrachtgeverschap richting omgevingsdiensten en verbeterde positionering van de gemeentelijke taakuitvoering.
- Eind 2021 heeft de VNG bereikt dat gemeenten (met veel landelijk gebied) beter in staat zijn om samen de transities op gang te brengen in landbouw, energie en klimaat. Belangrijke uitgangspunten daarbij zijn de integrale aanpak van gebiedsopgaven, voldoende prikkels voor innovatie en uitvoerbaarheid van regels.
- Eind 2021 is een stap gemaakt in het vergroten van de uitvoeringskracht van gemeenten en de uitvoerbaarheid van rijksregelgeving algemeen en voor de leefomgeving in het bijzonder. Hiervoor zetten we in op de doorontwikkeling van datagedreven werken, de ontwikkeling van de NOVI-cyclus met medeoverheden en uitvoeringsondersteuning fysiek domein.
- De VNG heeft (regionale) ondersteuning geboden aan gemeenten, zodat gemeenten per 1 januari 2022 in staat zijn om te kunnen starten met de uitvoering van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging bouwen, zonder dat er voor burgers, bedrijven en overheden onverantwoorde risico's ontstaan.
- Gemeenten hebben voor de invoering van de Omgevingswet in 2022 al kunnen oefenen met een werkend Digitaal Stelsel Omgevingswet. Eerste stappen zijn gezet voor de doorontwikkeling en uitbouw van het Digitaal Stelsel Omgevingswet Landelijke voorziening (DSO-LV).

3.2 Forse slagen in duurzaamheidstransities en circulaire economie

Doelstelling 2024

In 2024 hebben gemeenten een forse slag gemaakt in de transities naar duurzame energievoorziening, energiegebruik, CO2-reductie, klimaatadaptatie en daarmee naar een circulaire economie voor hun inwoners. De VNG ondersteunt hen daarin, zodat ze beschikken over passende sturings- en bekostigingsarrangementen, informatie, instrumenten, bevoegdheden, ondersteuning en financiële mogelijkheden (nationaal en Europees) om hun taken uit te voeren. Gemeenten worden door het Programma Energie ondersteund bij de daadwerkelijke uitvoering.

Inzet 2021

- Uitgaande van haalbaarheid en betaalbaarheid van de energietransitie en de uitvoering van het Klimaatakkoord zijn er afspraken met het Rijk op basis van de uitkomsten van het artikel 2-onderzoek en kunnen gemeenten beschikken over financiële instrumenten om de verduurzaming van vastgoed en infrastructuur in buurten en wijken uit te voeren.

- Eind 2021 zijn gemeenten beter in staat om verspilling van grondstoffen tegen te gaan en afvalscheiding te bevorderen. Hiervoor blijft de VNG het VANG-programma ondersteunen, zetten we in op bredere producentenverantwoordelijkheid, zetten we stappen in het Programma CO2-beprijzing bij inkoop en vragen we het Rijk om in hun nationaal milieuprogramma aanvullende bronmaatregelen op te nemen.
- Eind 2021 zijn 25 tot 30 gemeenten extra aan de slag met doelstellingen voor een klimaatadaptief en waterrobuust Nederland, met als resultaat dat zij inzicht hebben in hun problematiek en handvaten hebben om verder (zelfstandig) aan de slag te gaan met klimaatadaptatie. De leerervaringen worden breder gedeeld met Rijk en gemeenten.
- Eind 2021 hebben meer gemeenten aandacht voor de opgave voor de openbare ruimte en de drukte in de ondergrond bij de grote transities. Via het samenwerkingsverband ‘maak samen ruimte’ leren gemeenten van elkaar en stimuleren we de visievorming op de lange termijn.
- Vanuit het Kennis- en Leerprogramma Aardgasvrije wijken ondersteunt de VNG gemeenten in de transitie naar een aardgasvrije omgeving door bewustwording, kennisontwikkeling en het oppakken van knelpunten. Daarnaast ondersteunen we vanuit het GGU gemeenten bij het verduurzamen van de utiliteitssector via een gebiedsgerichte aanpak.
- Eind 2021 hebben gemeenten hun transitievisie Warmte en wijkplannen opgesteld. De VNG zet zich bij het Rijk in op het op orde krijgen van noodzakelijke randvoorwaarden, door met partners producten op te leveren zoals een startanalyse en handreiking, en door een tool te maken voor de monitoring van de transitievisies Warmte.
- De VNG ondersteunt gemeenten bij de uitvoering van RES 1.0, het inzichtelijk maken van energie-infrastructuren en het verduurzamen van hun maatschappelijk vastgoed.

3.3 Sturende gemeenten in woningbouw- en bereikbaarheidsopgave

Doelstelling 2024

In 2024 zijn gemeenten veel meer dan nu sturend in de woningbouw- en bereikbaarheidsopgave. Ze hebben, mede door de inzet van de VNG, de beschikking over passende informatie, instrumenten, ondersteuning en financiën om hun taken uit te voeren. Hiermee dragen we eraan bij dat gemeenten meer invloed hebben op voldoende en passende woningen en bereikbaarheid binnen de regio.

Inzet 2021

- Om te zorgen dat gemeenten meer sturend zijn in de woningbouwopgave, agenderen we richting het nieuwe kabinet een samenhangende inzet (ruimte, mobiliteit, milieu en klimaat) voor het realiseren van woningen. We proberen met het kabinet tot goede afspraken te komen hierover.
- Eind 2021 zijn gemeenten door kennisdeling over grondbeleid en kwaliteitsborging in de bouw in staat hun taken bij bouwen en wonen binnen het kader van de Omgevingswet, de woningwet en de huisvestingswet uit te voeren.
- Eind 2021 zijn gemeenten beter in staat om de bereikbaarheid van woon- en werkplekken te versterken door een integrale rijksbenadering van mobiliteit in relatie tot wonen, economie, bereikbaarheidsaspecten stad-land en first en last mile. De VNG zet daarbij in op goede betrokkenheid van gemeenten bij MIRT programmering, bredere mogelijkheden voor verkeersverkeersveiligheid en duurzaam mobiliteitsbeleid.

3.4 Gemeenten werken regionaal samen aan duurzame economie

Doelstelling 2024

In 2024 werken gemeenten op regionale schaal samen aan een duurzame economie waardoor ze weerbaarder zijn in tijden van laagconjunctuur. Meer burgers en bedrijven kunnen goed wonen, werken en ondernemen door het vergroten van de werkgelegenheid (door middel van een human-capitalagenda) en de aanwezigheid van een goed vestigingsklimaat (sociaal en fysieke infrastructuur).

Inzet 2021

- Eind 2021 hebben alle gemeenten een economisch herstelplan gericht op het versterken en transformeren van economie en arbeidsmarkt. De VNG ondersteunt gemeenten hierbij met het VNG-programma Economie en arbeidsmarkt, en door kennis, innovatie, ervaringen en netwerken te verbinden bij de aanpak van de crisis op binnensteden en dorpskernen.
- Eind 2021 is samen met Rijk, IPO en Unie een plan van aanpak voor regionaal-economisch herstel opgesteld, opgebouwd vanuit regionale aanpakken.
- Bij het nieuwe kabinet agenderen we een samenhangende inzet (duurzaamheid, arbeidsmarkt, onderwijs en economisch potentieel) inzet voor duurzaam economisch herstel, en zetten we ons in om tot goede afspraken te komen over versterking van economische regio's.

3.5 Strategische kennispositie gemeenten

Doelstelling 2024

In 2024 kunnen gemeenten toekomstgerichter beleid voeren op basis van wetenschappelijke kennis. Hierdoor zijn ze in staat hun werk effectiever uit te voeren. Gemeenten beschikken over de benodigde kennis voor strategische beleidsafwegingen, beleidsplannen en uitvoering op hun taakgebieden.

Inzet 2021

- De VNG zorgt ervoor dat gemeenten kunnen beschikken over de kennis die nodig is voor de strategische beleidsafwegingen, beleidsplannen en uitvoering op hun taakgebieden. Er komen regionale schakelpunten voor de interactie van gemeenten met regionale en landelijke kennisinstellingen. De VNG maakt in 2021 met nationale kennisinstellingen en hun departementale opdrachtgevers afspraken over hun inzet voor gemeenten.

4. Inclusieve samenleving

Gemeenten 2024

Voor de oplossing van problemen in het sociaal domein, zoals het toenemende beroep op individuele ondersteuning, schuldhulpverlening en jeugdzorg, is de inzet van veel partijen nodig. Maar de gemeente heeft te weinig grip op deze ontwikkelingen en wordt meer en meer in de rol van zorgverstrekker gedwongen in plaats van verbinder en facilitator. Om het tij te kunnen keren en de transformatie een gezicht te geven, zullen gemeenten meer regie moeten (kunnen) voeren op het totale proces van zorg en ondersteuning.

Dat begint bij een adequate financiering van het sociaal domein over de volledige breedte. Conform de afspraken die gelden voor taken die in medebewind worden uitgevoerd, zal het Rijk de tekorten moeten aanzuiveren. Vervolgens moet de rol en verantwoordelijkheid van alle partijen opnieuw worden vastgelegd. De oplossing ligt niet primair in nieuwe regelgeving, maar in de samenwerking tussen alle partijen in de keten: onderwijs, huisartsen, zorgverzekeraars, zorgaanbieders en werkgevers. Uiteindelijk moeten er ‘horizontaal’ en regionaal afspraken worden gemaakt die een nieuwe basis leggen voor een beter zorgsysteem. In dat systeem krijgen onze inwoners de ondersteuning die ze nodig hebben, is er aandacht voor preventie en vroege signalering en zijn de financiën beter beheersbaar. Omdat de zorg voor inwoners alle gemeenten aangaat, zal de VNG hiertoe in eerste instantie het initiatief nemen.

Prioriteiten 2021

In 2021 wordt door gemeenten verder gewerkt aan het verzachten en voorkomen van de sociale en maatschappelijke gevolgen van de coronacrisis, op gebied van onder meer ontwikkeling jongeren, gezondheid, inkomensderving, eenzaamheid en kwetsbare wijken. Het rapport van de commissie Halsema is daarvoor de basis. De commissie Depla is opgericht om de aanbevelingen van het rapport een opvolging te geven. De VNG ondersteunt deze commissie.

Doel is om met bestuurders en wetenschappers op lokaal- en rijksniveau te agenderen wat van belang is om de sociale gevolgen van de coronacrisis op te kunnen vangen. Daarvoor wordt met het kabinet een werkomgeving gecreëerd om problemen snel aan te pakken en doorbraken te forceren zodat inwoners snel en adequaat kunnen worden geholpen.

4.1 Helder zicht op preventie-inzet in sociaal domein

Doelstelling 2024

In 2024 hebben gemeenten helder hoe ze preventie kunnen aanwenden in het sociaal domein. We ontwerpen/ondersteunen sturings- en bekostigingssystemen die gemeenten in staat stellen om lonend te investeren in preventieve maatregelen. Uitgangspunt daarbij is de gedachte van normaliseren en ontzorgen en het doorbreken van gestapelde aanbodfinanciering, zodat gemeenten minder inzetten op zorg, medicalisatie en doelgroep-arrangementen in het geheel van de keten. Daarmee dragen we eraan bij dat gemeenten inwoners met (arbeids-)beperking of zorgbehoefte beter in de samenleving kunnen laten deelnemen.

Inzet 2021

- Gemeenten hebben een sterkere rol om jongeren tot 27 jaar die dat nodig hebben passende hulp of ondersteuning te bieden en is het aantal thuiszitters teruggedrongen.
- Gemeenten hebben perspectieven op de juiste zorg op de juist plek door een strategische agenda voor preventieve sturings- en bekostigingssystemen (zoals preventiefonds) en ondersteuning bij lokale preventieakkoorden.
- De VNG heeft voor het volgende regeerakkoord een door de leden gedragen inzet geformuleerd over de financiële prikkels en bekostigingswijze die nodig is om de inzet op preventie te bevorderen.
- Door onze belangenbehartiging staat het thema ‘inkomenszekerheid/voorkomen armoede’ op de landelijke agenda, wordt er in de crisisaanpak gewerkt aan een van-werk-naar-werkaanpak en preventieve aanpak in toenemende schuldenproblematiek en is de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt versterkt.
- Door het programma Zorg en veiligheid hebben gemeenten handreikingen om de problematiek sneller en adequater integraal aan te pakken, waardoor we draagvlak creëren bij partners en ketens in de integrale ondersteuningsstructuur verbinden.
- De gemeenten beschikken over een strategische visie op zorg en wonen die voorkomt dat woon-zorgproblemen escaleren.

4.2 Financieel en inhoudelijk grip op sociaal domein

Doelstelling 2024

In 2024 hebben gemeenten financieel en inhoudelijk grip op het sociaal domein. Vanuit een zelfgekozen en consequent toegepaste sturingsfilosofie zijn ze in staat te sturen op financiën, administratieve lasten te verminderen en kwaliteit te verbeteren in het sociaal domein. Adequate financiële en interbestuurlijke randvoorwaarden ondersteunen hen daarin, evenals een gedegen strategie van inkoop, organisatie en leermechanismen. De VNG helpt hen daarbij en draagt zo eraan bij dat gemeenten hun opgaven binnen de financiële kaders kunnen realiseren.

Inzet 2021

- De VNG heeft een door de leden gedragen visie geformuleerd op de financiële inrichting van het sociaal domein in relatie tot het bredere zorgstelsel, die ertoe leidt dat de juiste zorg op de juiste plek komt. Deze visie is onze inzet voor het volgende regeerakkoord.
- Gemeenten hebben grip gekregen op de uitgaven in het sociaal domein door visitatie van gemeenten, bundeling van inzichten die uit deze visitaties naar boven komen, en kennisuitwisseling op basis van die inzichten.
- Gemeenten hebben meer grip op hun uitgaven voor jeugdhulp, duidelijkheid over structurele extra middelen, ondersteuning bij passende (bovenregionale) jeugdhulp, en inhoudelijke coördinatie van landelijke contracten.
- De VNG heeft het onderzoek naar sturing en inkoop in het sociaal domein afgerond. Gemeenten worden ondersteund bij de implementatie van verdeelmodellen Maatschappelijke opvang en Beschermd wonen, de uitname Wet langdurige zorg en het abonnementstarief is technisch op orde maar wordt betrokken bij inzet kabinetsformatie.

- De gemeenten beschikken over randvoorwaarden voor extra inzet in crisisdienstverlening voor schuldhulpverlening en re-integratie, over voldoende middelen voor de ambities bij re-integratie en de ondersteuning van arbeidsbeperkten, en over sturingsmogelijkheden voor schuldhulpverlening.

4.3 Democratisch draagvlak voor juiste voorzieningen op juiste plek

Doelstelling 2024

In 2024 hebben gemeenten doordacht en (democratisch) bepaald welke vraagstukken het beste op welk schaalniveau (lokaal, regionaal, bovenregionaal, landelijk of Europees) kunnen plaatsvinden. De VNG neemt hierin mede het initiatief zodat gemeenten van onderop (en niet van bovenaf door het Rijk) in staat zijn om passende vormen van (regionale) samenwerking, rolverdeling en ketensamenwerking op te zetten. Daarmee dragen we bij aan democratisch draagvlak voor de juiste voorzieningen op de juiste plek.

Inzet 2021

- De regionale samenwerking onderwijszorg is versterkt doordat gemeenten worden ondersteund bij de samenwerking regionale jeugdzorg, er is een samenwerkingsagenda kinderopvang en onderwijs, en er zijn randvoorwaarden voor toekomstige samenwerking in de jeugdbeschermingsketen. De norm voor opdrachtgeverschap wordt geïmplementeerd en biedt ketenpartners duidelijkheid.
- Gemeenten zijn in staat gesteld om ketens te vormen in basisvoorzieningen, medeopdrachtgevers (zorgverzekeraars) en zorgaanbieders. Door verbeteragenda's hulpmiddelen en toegang worden partners betrokken bij een goede inrichting van gemeentelijke dienstverlening.
- De samenwerking in arbeidsmarktregio's is versterkt doordat de VNG gemeenten ondersteunt bij de nieuwe inburgeringsketen en we samenwerken met landelijke partners bij de aanpak van schulden.
- Gemeenten hebben de (regionale) ketenaanpak zorg en veiligheid ontwikkeld.
- De strategische agenda wonen en zorg is met ketenpartners besproken.

5. Democratisch besturen

Gemeenten 2024

Meer dan ooit zien bestuurders in dat beleid vaak beter wordt als inwoners bij de voorbereiding daarvan daadwerkelijk worden betrokken. Het draagvlak van inwoners vergroot ook de legitimiteit en acceptatie van beslissingen. Zeker nu is dat belangrijk: in de komende periode zullen op lokaal niveau besluiten genomen moeten worden over ingewikkelde vraagstukken zoals de energietransitie en verduurzaming van de gebouwde omgeving. De steun van inwoners daarbij is onmisbaar.

De aandacht voor de participatieve democratie is essentieel maar kan en mag de rol van de raad niet uithollen. De representatieve en de participatieve democratie vullen elkaar wederzijds aan, hun samenspel is van wezenlijk belang. Daarom moet er ook aandacht zijn voor versterking van de rol van de raad.

Prioriteiten 2021

Lokale democratie

Voor de ontwikkeling van de lokale democratie en lokaal bestuur wordt er prioriteit gegeven aan de twee volgende doelen.

Wet op het decentraal bestuur: visie en perspectief op interbestuurlijke en regionale samenwerking

De VNG heeft eerder al gepleit voor een wet op de decentrale overheden in reactie op het rapport van de Staatscommissie Parlementair Stelsel. In aanloop naar de verkiezingen gaat de VNG werken aan een wet op de decentrale overheden via een wetgevingsnotitie en een proeve van een wet.

Interbestuurlijk samenwerken kent twee vormen: de samenwerking tussen de overheidslagen en de samenwerking horizontaal tussen gemeenten (regionale samenwerking). In 2021 is de ambitie om op beide vlakken visie, standpunten en (zicht op) handelingsperspectieven voor de leden te kunnen bieden. Dit zal onderdeel zijn van de in 2021 op te stellen Toekomstagenda Lokale Democratie.

Democratie (blijft) in Actie

Inmiddels is het programma Democratie in Actie - een samenwerking tussen BZK, beroeps- en belangenverenigingen en de VNG - in volle vaart en zijn de producten zichtbaar. Ook worden nog nieuwe producten opgeleverd. In 2021 worden de producten en resultaten verder met de leden gedeeld. Ook zorgen we ervoor dat de resultaten en producten die langdurig voordelig kunnen zijn voor onze leden, ook langer in uitvoering kunnen blijven. Met het ministerie van BZK en andere partners bespreken we of na 2021 een vervolg op het programma kan komen en ontwerpen we dit met elkaar.

Openbare Orde en Veiligheid

Voor de ondersteuning van onze leden bij hun taken voor openbare orde en veiligheid, geven we in 2021 prioriteit aan de volgende twee doelen.

Aanpak ondermijning

Vele partners zijn met en door onze leden betrokken bij de aanpak van ondermijning. De VNG beweegt zich in dit netwerk. De mogelijkheden voor een doorgaande aanpak zijn in de laatste jaren verbeterd. De VNG legt in 2021 focus op het verder lobbyen voor nog meer ondersteuning van een integrale aanpak. Daarbij focussen we op de verbetering van de informatiepositie van onze leden en verbetering van de mogelijkheden van gegevensuitwisseling binnen en tussen gemeenten. De wijkaanpak wordt verder ontwikkeld waar het met name gaat om de preventieve kant van de aanpak ondermijning – met een verbinding van de domeinen van zorg en veiligheid. Tenslotte blijven wij bijdragen aan het netwerk weerbaar bestuur.

Buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's)

De discussie over bevoegdheden en ondersteuningsmogelijkheden van boa's komt voort uit de gemeentelijke taken op het gebied van toezicht en handhaving. In 2021 stellen wij een visie op toezicht en handhaving 2024 op, waarbinnen de rol van de boa en de visie daarop zijn beschreven. Daarnaast vinden alle activiteiten plaats om tot zo'n visie te komen en de partners, waaronder mede-overheden, te betrekken bij het opstellen en uitvoeren van de ambities die in de visie een plaats zullen hebben.

5.1 Gemeenten vullen hun taken in met de juiste interbestuurlijke, financiële en democratische randvoorwaarden

Doelstelling 2024

In 2024 beschikken gemeenten over de juiste interbestuurlijke, financiële en democratische randvoorwaarden om invulling te geven aan hun (toegenomen) taken. Met onze stakeholders werken we aan gelijkwaardigheid in de interbestuurlijke verhoudingen, aan structurele financiële waarborgen die passen bij de lokale verantwoordelijkheden en aan optimalisering van democratische besluitvorming. Gemeenten zijn - vanuit deskundigheid en legitimiteit - zelf in staat om te sturen op inkomsten, uitgaven en zo op het realiseren van de hun toebedeelde taken. Daarbij hoort dat de verantwoordelijkheid voor maatschappelijke opgaven enerzijds, en de beslissingen over en de sturing op inkomsten en uitgaven anderzijds in één hand liggen.

Inzet 2021

- In het nieuwe regeerakkoord landen afspraken voor een gezonde financiële positie van gemeenten en interbestuurlijke verhoudingen die de autonomie van gemeenten waarborgen. De kabinetsformatie is mede beïnvloed op basis van standpuntbepaling en reactie op het rapport van de Studiegroep Interbestuurlijke en Financiële verhoudingen (Ter Haar).
- Met het nieuwe kabinet zijn afspraken gemaakt over de samenwerking met gemeenten en over de uitwerking daarvan in een programma of gezamenlijk traject.
- De VNG heeft namens gemeenten gezorgd voor goede belangenbehartiging en voor financiële compensatie voor gemaakte kosten als gevolg van de coronacrisis.
- De VNG ondersteunt in 2021 kennisuitwisseling en standpuntbepaling over de herijking van het gemeentefonds, inclusief het sociaal domein, en bepaalt daarbij expliciet de rol die de VNG hierin kan spelen. Ook waar het gaat om het invulling geven aan het solidariteitsprincipe tussen gemeenten, zoals dat staat geformuleerd in de verenigingsstrategie Gemeenten 2024.

- In 2021 stuurt de VNG aan op een normeringsafspraak met het nieuwe kabinet. Bij die afspraak worden aanvullende afspraken gemaakt hoe de normering in 2022 weer aan te zetten. Daarbij is de VNG inzet om de opschalingskorting 2022-2025 van tafel te krijgen.
- De VNG heeft een door de leden gedragen inzet geformuleerd voor het volgende regeerakkoord die gemeenten in een meer gelijkwaardige financiële verhouding met het Rijk brengt en de bestedingsvrijheid van gemeenten bevordert.
- De bestaande gemeentelijk "instituties" (gemeenteraad, college van B&W, burgemeester, griffier en gemeentenecretaris) zijn ondersteund en de kwaliteit van de daaraan verbonden bestuurlijke organisatie is verbeterd. Een Toekomstagenda Lokale Democratie en Lokaal Bestuur wordt opgesteld.
- Gemeentebesturen zijn geadviseerd over het versterken en vernieuwen van de lokale democratie en het lokaal bestuur door het vervolmaken van de toekomstscenario's en het maken van een ondersteuningsaanbod aan de gemeenten. Dat betreft onder meer de ondersteuning en verkleinen van de ongelijkheid van lokale politieke partijen. Er is bijgedragen aan de besluitvorming over de Code Interbestuurlijke Verhoudingen, en er zijn minimaal vier 'Raden op Zaterdag' georganiseerd.
- Het programma Democratie in Actie wordt in 2021 verder uitgevoerd, voltooid en geëvalueerd. Voorts wordt de borging van succesvolle onderdelen onderzocht en ingeregeld, en een opvolger van Democratie in Actie vormgegeven.

5.2 Gemeenten hebben eigen visie op openbare orde en veiligheid geïmplementeerd

Doelstelling 2024

In 2024 zijn gemeenten voldoende ondersteund in hun visie op openbare orde en veiligheid, en de implementatie daarvan. De VNG zorgt voor een platformfunctie voor kennisdeling, houdt het netwerk van organisaties in beeld en voert mede namens gemeenten de lobby. Thema's die specifiek de aandacht krijgen zijn: ondermijning, cybercrime en informatieveiligheid, toezicht en handhaving, ontwikkeling en werking nationale politie, polarisatie en maatschappelijke onrust, informatie-uitwisseling en data-gestuurd werken. Daarnaast leveren we gerichte ondersteuning aan instituties binnen het domein van zorg en veiligheid.

Inzet 2021

- Eind 2021 is de visie op toezicht en handhaving 2024 gereed waarin aandacht voor de boa. Daarnaast zijn de evaluaties afgerond van de pilots domeinoverstijgend werken en de boa-uitrusting.
- Op het gebied van digitale criminaliteit is de Agenda Digitale Veiligheid verder uitgewerkt ten aanzien van het handelingsperspectief op bevoegdheden, de verantwoordelijkheden en de rollen.
- De organisatiekracht van het adviesteam bij de lokale aanpak van polarisatie en maatschappelijke onrust, is versterkt. Ook is er een bijdrage geleverd aan de uitwerking van het leer- en ondersteuningsaanbod.
- Het netwerk Mensenhandel is versterkt en is er een bijdrage geleverd aan de aanpak. Voorts is het programma zorg- en veiligheidshuizen hernieuwd met nieuwe regio-pilots. Er is een advies over de uitvoering van nazorg aan ex-gedetineerden, de aanpak personen met verward gedrag is versterkt, en een toekomstagenda Openbare Orde en Veiligheid wordt opgesteld.

- Om de lokale aanpak van ondermijning te verstevigen, zijn vanuit het Rijk de financiering en wetgeving verbeterd. Daarnaast zijn er verbeteringen tot stand gekomen bij de informatiepositie en gegevensuitwisseling binnen en tussen gemeenten, zijn de toolkits voor het netwerk weerbaar geactualiseerd en is de verbinding tussen wijkaanpak op ondermijning en de zorg versterkt.

5.3 Gemeenten borgen blijvend de juridische expertise

Doelstelling 2024

In 2024 zijn gemeenten in staat gesteld de juridische expertise (blijvend) te borgen. Een lokale krachtige overheid kan alleen bestaan bij een stevige juridische functie en voldoende juridische kwaliteit. Als VNG ondersteunen we gemeenten hierin met onze expertise, producten en dienstverlening, waarbij de behoeften van onze leden richtinggevend en agenderend is in de samenwerking met het Rijk en andere stakeholders. VNG levert gevraagd en ongevraagd advies en modelverordeningen.

Inzet 2021

- De VNG heeft haar juridische producten getoetst aan maatschappelijke ontwikkelingen en nieuwe wetgeving, en heeft manieren ontwikkeld om beter in te spelen op de wensen van de leden.
- De VNG heeft de inhoud en kwaliteit van haar wetgevingsproducten bewaakt en versterkt en daarin goed geanticipeerd op de actuele ontwikkelingen in onder meer het gemeenterecht, het omgevingsrecht, sociale wetgeving en het informatiedomein.
- De juridische functie binnen gemeenten en bij de VNG is versterkt door aan de voorkant van processen te adviseren, een excellente belangenbehartiging te verzorgen op dossiers met een sterke juridische component, de overdracht van kennis te bevorderen en gemeenten een platform te bieden om met de VNG en met elkaar kennis uit te wisselen.
- Vanuit juridisch perspectief is een wendbaar en krachtig lokaal bestuur en een responsieve rechtsstaat bevorderd. De dynamiek van snel wisselende omstandigheden zorgde ervoor dat we snel antwoord hebben gegeven op actuele vraagstukken.

5.4 Regionale schakelpunten ondersteunen gemeenten bij kennis voor beleid en uitvoering

Doelstelling 2024

Gemeenten beschikken in 2024 over de kennis die nodig is voor de strategische beleidsafwegingen, beleidsplannen en uitvoering op hun taakgebieden. De VNG heeft samen met andere overheden regionale schakelpunten tot stand gebracht voor de interactie van gemeenten met regionale en landelijke kennisinstellingen. De VNG heeft met nationale kennisinstellingen en hun departementale opdrachtgevers afspraken gemaakt over hun inzet voor gemeenten.

Inzet 2021

- De VNG heeft samen met andere overheden een opzet gemaakt voor het tot stand brengen van regionale schakelpunten.

6. Actieve ledenorganisatie

Gemeenten 2024

De maatschappelijke opgaven waar gemeenten mee te maken hebben en krijgen, hebben ook gevolgen voor de VNG. Dat gebeurt in een tijd waarin ook de traditionele VNG-pijlers in beweging zijn. Heel kort gesteld vindt belangenbehartiging steeds vaker plaats binnen een gelijkwaardig partnerschap met het Rijk, krijgt de platformfunctie steeds vaker vorm in netwerksamenwerking en dienstverlening binnen Samen Organiseren.

Als vereniging zullen we moeten gaan nadenken over hoe we het bestuurlijk bouwwerk toekomstbestendig kunnen maken. Hoe houden we nabijheid als eerste overheid in een steeds complexere bestuurlijke omgeving? Het nadenken hierover moeten we niet overlaten aan het Rijk, maar als gemeenten samen vormgeven.

Binnen onze vereniging is solidariteit het uitgangspunt bij het bepleiten van onze wensen richting het Rijk. Hoe het zit met de financiële solidariteit binnen de vereniging weten we minder goed; dat laten we in het algemeen over aan de ‘verdelende rechtvaardigheid’ van het Rijk. We moeten daarom onderling meer de dialoog aangaan over verdelingsvraagstukken en goede verbindingen zoeken waar scheidslijnen gaan ontstaan. Waar mogelijk zoeken we zelf oplossingen in plaats van de moeilijke kwesties uit handen te geven.

Nu de uitvoering van steeds meer taken aan gemeenten is overgedragen komt vaker de vraag op wat de rollen van de verschillende overheidslagen zouden moeten zijn en hoe de overheden zich tot elkaar moeten verhouden. Om bij onszelf te beginnen: binnen de vereniging moeten we het gesprek aangaan over de vraag hoe wij er als collectief voor gaan zorgen dat de afgesproken taken binnen de gestelde kaders worden uitgevoerd.

En tot slot. In ruim een eeuw is de VNG uitgegroeid tot een sterke ledenorganisatie met een ondersteuningsorganisatie die de belangen van de gemeenten behartigt, die gemeenten op velerlei wijzen passende dienstverlening biedt en de vereniging als platform ondersteunt. Deze basisinzet blijft belangrijk, ook naast de inzet op thema's.

Prioriteiten 2021

Programma Netwerken

Eind 2020 stellen we het plan van aanpak Netwerken vast. Hiermee geven we een impuls aan dit programma wat uitvoering geeft aan het advies ‘De vierde dimensie’ van Wim Deetman. Het programma Netwerken is het hart van onze organisatieontwikkeling: medewerkers worden opgeleid, geïnspireerd en gefaciliteerd om hun netwerkfunctie zowel in- als extern, zowel online als offline zo goed mogelijk uit te voeren. Kernwaarde van het programma is dat we als één VNG naar buiten treden.

Programma COVID-19

Het programma COVID-19 zal in 2021 – in welke omvang dan ook – zijn vervolg krijgen. Doel is om de belangen van onze leden te behartigen (op het gebied van uitvoeringskracht en financiële compensatie), een platform te bieden om kennis te delen als gemeenten te ondersteunen bij bepaalde uitvoeringskwesties (denk aan de TOZO). In periodieke enquêtes vragen we de leden om

input. Daarnaast biedt de klankbordgroep elke week de mogelijkheid om de agenda met de leden af te stemmen.

6.1 Een daadkrachtige, levendige vereniging als thuis voor alle leden

Doelstelling 2024

In 2024 stelt het VNG-concern de leden, het bestuur en de commissies, de directie en de medewerkers in staat om met elkaar een daadkrachtige, levendige vereniging te vormen waar alle leden zich thuis voelen en meerwaarde uit halen. De solidariteit binnen de vereniging is versterkt, evenals het netwerkend werken en het werken als één VNG.

Inzet 2021

- De VNG heeft dialoog en interactie tussen (en met) de leden tot stand gebracht door de leden meerdere, eigentijdse mogelijkheden te bieden om met elkaar te communiceren en kennis en praktijkvoorbeelden uit te wisselen. Bij het informeren van leden is altijd interactie mogelijk.
- De VNG werkt met een hernieuwde Europese strategie die in overleg met leden is voorbereid en is vastgesteld door het bestuur.
- De VNG heeft cruciale passages in het regeerakkoord weten te realiseren.
- De VNG weet de netwerken van gemeenten en de provinciale afdelingen te binden door gebruik te maken van elkaars krachten en door in gezamenlijkheid op te trekken.
- De VNG maakt gebruik van de nieuwe digitale mogelijkheden om de leden nog beter te betrekken bij ontwikkelingen.

6.2 De VNG is binnen en buiten Nederland een herkenbaar netwerk van netwerken

Doelstelling 2024

In 2024 heeft de VNG zich ontwikkeld tot een organisatie die als netwerk van netwerken fungeert, op nationaal, Europees en internationaal niveau. De vereniging wordt door stakeholders en samenwerkingspartners gezien als samenwerkende partij, agenderende voortrekker, verbinder van kennis en kunde, duider van actuele informatie en behoeften, en betrouwbare organisator en leverancier van producten en diensten. Hierdoor stelt de VNG haar leden in staat een krachtige lokale overheid te zijn.

Inzet 2021

- Er zijn strategieën uitgewerkt om de VNG als netwerk van netwerken te versterken, zowel intern als extern, en die flexibel kan inspelen op veranderende omstandigheden en verschillende behoeften van leden.
- De VNG heeft op basis van de ondersteuningsbehoefte van gemeenten een leden ondersteund bij specifieke vragen over de gevolgen van de coronacrisis.

6.3 Lokale praktijk richtinggevend voor basisinzet van de VNG

Doelstelling 2024

In 2024 zijn gemeenten bij de lokale uitvoering van maatschappelijke opgaven verzekerd van onze basisinzet op belangenbehartiging, dienstverlening en platformfunctie. Onze basisdienstverlening is van toegevoegde waarde omdat deze deskundig en helder is, adequaat inspeelt op voor gemeenten relevante ontwikkelingen, samen met leden tot stand komt en intern goed is afgestemd.

Hiermee dragen we bij aan een sterke gemeentelijke organisatie, goede bestuurlijke besluitvorming en een deskundig en gezaghebbend lokaal bestuur.

Inzet 2021

- De basisinzet op belangenbehartiging, dienstverlening en platformfunctie van de teams en programma's binnen de VNG en haar bedrijven is op orde en sluit aan bij de actuele behoeften.

Begroting 2021

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Nassaulaan 12
2514 JS Den Haag

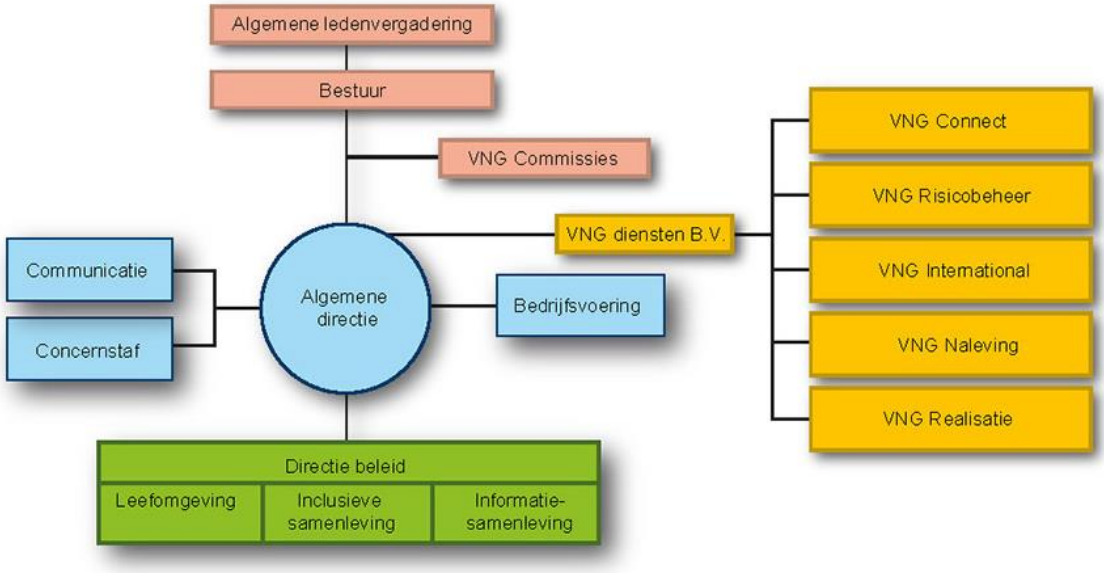
[oktober 2020]

Inhoudsopgave

Inleiding 3
Ontwikkelingen 3
Financiële kaders 4
Begroting 2021 6
Toelichting begroting 6
Begroting per organisatieonderdeel 12
VNG-formatie 2021 13
Treasurybeleid 14
Meerjarenraming 2021 - 2023 17

Inleiding

Voor u ligt de begroting 2021 van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Deze begroting bevat de organisatie van de VNG, waarbij VNG Diensten B.V. en dochterbedrijven buiten beschouwing zijn gelaten.
De bedrijven stellen voor 2021 hun eigen begroting op, welke zal worden vastgesteld in de aandeelhoudersvergadering met VNG Diensten B.V. Op basis van de in de ALV van juni 2018 vastgestelde contributiesystematiek (en daaruit volgende begrotingsgrondslagen) wordt de bestemming van het resultaat van de bedrijven en beleggingsportefeuille bij het vaststellen van de jaarrekening in de ALV vastgesteld.
Omdat het treasurybeleid en het verwachte resultaat van de VNG-bedrijven geen direct onderdeel zijn van deze begroting, worden ze apart toegelicht.

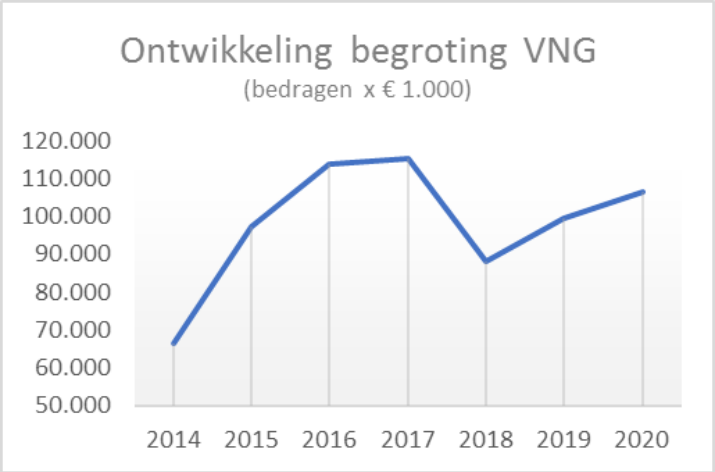

Ontwikkelingen

Het zijn onzekere tijden. 2020 is het jaar geworden waarin COVID-19 de wereld in haar greep hield. Een crisis op het gebied van volksgezondheid, die leidt tot een economische crisis. De wijze waarop we kijken naar het organiseren van ons werk en het faciliteren van het werk doormiddel van huisvesting en ICT is enorm aan het veranderen. Deze verandering zal in 2021 doorzetten en vraagt om een scherpe analyse. De veranderingen die zullen volgen op het gebied van huisvesting en ICT zullen uiteindelijk ook hun uitwerking hebben in de meerjarenbegroting van de Vereniging. Op het moment van opstellen van deze begroting brengt dit een grote mate van onzekerheid met zich mee. Bij deze onzekerheid past een behoudende begroting die faciliteert in de ontwikkelingen die plaats vinden.

De begroting is in de afgelopen jaren flink gestegen door GGU gefinancierde projecten en rijkssubsidies. De belangrijkste fluctuatie in de begroting ontstaat vanuit deze wisselende subsidies.

Voor de toekomstbestendigheid van de begroting is het noodzakelijk om verdere integratie en samenwerking te bewerkstelligen op concernniveau. Subsidieprojecten en het Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering worden concernbreed uitgevoerd, waarbij rollen en verantwoordelijkheden tussen de verschillende onderdelen ontstaan.

Financiële kaders

Tijdens de ledenraadpleging in juni 2020 hebben de leden ingestemd met het contributievoorstel 2021. Dit voorstel is een voortzetting van de vastgestelde contributiestructuur; een afbouw van het vermogen tot een passend weerstandsniveau en daaraan gekoppeld een volledige dekking van de kernorganisatie uit de contributie. De uitkomst van de ledenraadpleging is bekrachtigd in de ALV van 25 september 2020.
Naast de contributie en de inzet van het eigen vermogen zijn er andere bronnen waaruit de kosten van de organisatie als geheel worden gedekt. Ook subsidies en bijdragen aan het fonds GGU vormen een wezenlijke bron van inkomsten. In het overzicht, weergegeven onder Begroting 2021, is een eerste raming weergegeven van de verwachte inkomsten en uitgaven van het VNG Bureau. De dochterondernemingen zijn, zoals in de inleiding aangegeven, geen onderdeel van deze raming. Voor de dochterondernemingen geldt dat in de aandeelhoudersvergaderingen afzonderlijke afspraken zijn en/of worden gemaakt over de financiële ontwikkelingen. De dochterondernemingen zullen dan ook in de aandeelhoudersvergaderingen de eigen begroting voor 2021 presenteren en vast laten stellen.

Naast de hierboven geschetste ontwikkelingen en kaders zijn bij de opstelling van de begroting ook een aantal financiële uitgangspunten of voorwaarden van belang.

- De contributie stijgt met 3,9%. Hiervan is 2,9% bedoeld voor compensatie van loon- en prijsstijgingen en is 1% bedoeld om te komen richting de volledige dekking van de kosten van de kernorganisatie vanuit de contributie.
- De bijdrage voor het GGU stijgt met 1,9% naar € 2,55 per inwoner, (in 2020 was het € 2,502 per inwoner).
- De begrote salarislasten zijn doorgerekend op basis van de formatie zoals deze is vastgesteld voor de begroting van 2020. Eventuele aanpassingen op deze formatie zullen worden

vastgesteld in het ADT. Belangrijk om hierbij op te merken: per 1 januari 2020 is het nieuwe (generieke) functiehuis voor de Vereniging en haar dochterondernemingen geïntroduceerd. Hiervoor vindt een vertaling plaats van het oude functiehuis naar het nieuwe. De financiële impact hiervan is opgenomen in de begroting van de salarislasten.

- In 2019 is de laatste stap gezet van het driejarig plan om de pensioenpremie naar een structureel hoger niveau te brengen. Voor 2021 hanteert het ABP 'normaal' pensioenbeleid. In 2021 zal de premie door het pensioenbeleid en de daarin gemaakte afspraken gaan stijgen. De hoogte van de stijging is op het moment van opstellen van deze begroting nog niet bekend.
- Voor de invulling van prioriteiten wordt hetzelfde bedrag gereserveerd als in 2020. Dit is € 1 miljoen voor de Directie Beleid en € 1 miljoen voor de staf- en ondersteuningsafdelingen.
- De afschrijvingskosten van de herhuisvesting zullen, net als in voorgaande jaren, worden gedekt uit de hiervoor gevormde bestemmingsreserve.
- Conform de contributiesystematiek komt 17% van de dekking voor de kernorganisatie vanuit het eigen vermogen van de Vereniging. Dit komt voor 2021 neer op € 5,049 miljoen. In het contributievoorstel 2021 is in het kader van het weerstandsvermogen en de ontwikkeling daarvan, opgenomen dat de Vereniging volgend jaar zal werken met een taakstelling van € 0,3 miljoen. Deze is nodig om de financiën van de Vereniging meerjarig op orde te houden. De dekking uit het eigen vermogen komt daarmee (afgerond) op € 4,750 miljoen.

Begroting 2021

Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2020	Realisatie 2019
Bedrijfsopbrengsten			
Contributie	24.500	23.400	22.787
Bijdragen projecten	77.817	77.615	84.488
Overige bedrijfsopbrengsten	5.404	5.599	6.816
Som van bedrijfsopbrengsten	**107.721**	**106.614**	**114.091**
Bedrijfslasten			
Salariskosten (inclusief sociale lasten)	26.737	24.323	22.084
Overige personeelskosten	1.880	1.833	12.908
Afschrijvingen	1.650	1.950	1.410
Activiteitskosten	76.443	78.187	71.096
Kantoor- en huisvestingskosten	4.867	3.872	7.826
Overige bedrijfskosten	1.501	2.190	1.894
Som van bedrijfslasten	**113.078**	**112.355**	**117.218**
Resultaat gewone bedrijfsuitoefening	**-5.357**	**-5.741**	**-3.127**
Dekking uit bestemmingsreserve	607	607	1.953
Dekking uit eigen vermogen	4.750	5.134	858
Ongedekt resultaat van de Vereniging	**-**	**-**	**-316**

Toelichting begroting

Contributie

De contributie-inkomsten voor 2021 nemen toe met € 1,1 miljoen. De vastgestelde contributiestijging bedraagt 3,9%. Dit is, conform de vastgestelde contributiesystematiek, 2,9% indexatie voor loon- en prijsstijging en 1% ingroei van de kernorganisatie.

Bijdragen projecten

In onderstaande tabel staan projecten waarvoor de VNG vrijwel zeker subsidie krijgt. Verplichtingen ten laste van de onderstaande subsidies worden pas aangegaan als toezegging definitief is. Hierdoor worden mogelijke risico's geminimaliseerd.

Bijdrage projecten (Bedragen * € 1.000)	
Instrumentegids Dennis en Eva	370
UMW - Gemeenten	2.500

Bijdrage projecten (Bedragen * € 1.000)	
Totaal Driedimensionaal	3.380
Haal Centraal	590
Ketenbureau I- Sociaal Domein	1.971
Verbinden trajecten Schuldenproblematiek 2020-2023	795
Implementatie Lokaal Spoor VN-verdrag 2017-2021	766
Implementatie Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg 2018-2021	64
Jongvolwassenenaanpak 2018-2021	258
Ondersteuningsteam Zorg voor de Jeugd (OZJ) 2019-2021	4.720
Doorontwikkeling cliëntondersteuning 2019-2021	916
Opvang en bescherming 2.0 2019-2021	455
Ondersteuningstraject lokale preventieakkoorden 2019-2021	799
Implementatieplan Programma Verbeteren aansluiting onderwijs-zorg-jeugd 2019 - 2021	685
Ondersteuningstraject Rookvrije Omgeving	220
Verbindend Landelijk OndersteuningsTeam (VLOT)	148
Visite-commissie Financiële beheersbaarheid 2020-2021	200
Verbeteragenda Hulpmiddelen	186
Samenwerken aan een betere Toegang Sociaal Domein 2020 - 2022	137
Gegevensuitwisseling SD, zorgdomein en veiligheidsdomein	51
Zo werkt het Sociaal Domein	61
Programma Betere Dienstverlening en Regelgeving 2020-2023	250
Omgevingsveiligheid	800
Opzetten ondersteuningsstructuur tbv transitiefase Covid-19	496
Wet Kwaliteitborging Bouw	900
Omgevingswet 2021 (moeder)	2.619
Programma ADS	300
Brandweerkamer	22
inzet TAZ WSGO	93
Kinderopvang	566
Ondersteuning gemeenten binnen de LSI structuur	2.806
WMO 2015 en jeugdwet 2019	1.020
Voorschoolse Educatie	93
Handhaving en Naleving Participatiewet	496
Totaal Subsidiebijdragen	**29.732**

Bijdrage projecten (Bedragen * € 1.000)	
Collectief gefinancierde activiteiten:	
Fonds GGU	44.381
Overige geldstromen	3.704
Totaal collectief gefinancierde activiteiten	**48.085**
Totaal bijdragen projecten (subsidie + GGU)	**77.817**

Subsidieprojecten

De omvang van de subsidieprojecten is meegenomen voor de op dit moment vrijwel zekere projecten. De projecten hebben geen resultaatseffect. Voor bovengenoemde projecten geldt dat ook de bijbehorende kosten in de begroting zijn opgenomen. Deze kosten zijn gespecificeerd bij de rubriek activiteitskosten.
Bij het opstellen van de begroting 2021 bedragen de kosten van de gesubsidieerde projecten € 29,732 miljoen (in 2020 was dat € 23,170 miljoen).

Collectief gefinancierde activiteiten

Tijdens de ALV van 15 juni 2017 besloten de leden nagenoeg unaniem dat de gezamenlijke gemeentelijke uitvoering (GGU) een prioriteit voor alle gemeenten is, en dus een belangrijke prioriteit en taak voor de VNG. Alle gemeenten dragen daar naar rato van het aantal inwoners aan bij In de ALV van september 2020 zijn de leden akkoord gegaan met de bijdrage van €2,55 excl btw (€3,09 incl btw). Op basis van de indexatie en een toename van het inwonertal van gemeenten, groeit het Fonds GGU ten opzichte van vorig jaar met € 1,2 miljoen euro naar een totaal van € 44,4 miljoen .Aanvullend op het Fonds GGU zijn er derde geldstromen mogelijk,zoals bijdragen vanuit het Rijk en reserveringen uit eerdere jaren. De begroting van het totaal jaarprogramma van het GGU 2021 bedraagt, inclusief de overige geldstromen € 48,085 miljoen (in 2020 was dat € 54,445 miljoen). De begroting daalt ten opzicht van het GGU 2020, omdat er in 2020 nog gebruik gemaakt kon worden van de hoge onderuitnutting van de Gemeentefonds projecten uit eerdere jaren.

Overige bedrijfsopbrengsten

Ten opzichte van de begroting 2020 dalen de overige bedrijfsopbrengsten met € 0,174 miljoen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door dalende inkomsten vanuit de dienstverleningsovereenkomsten.
De overige bedrijfsopbrengsten zijn opgebouwd uit de volgende opbrengsten:

- interne omzet bedrijven
- opbrengsten van derden (doorbelastingen dienstverleningsovereenkomsten, royaltyvergoedingen)
- vacatiegelden
- doorbelaste salariskosten van de gelieerde instellingen
- opbrengst belastingadviezen
- opbrengst reprorecht

Bedrijfslasten

Salariskosten inclusief sociale lasten

De begrote salarislasten zijn doorgerekend op basis van de cao voor het Rijk (2018- 2020). Ten tijde van het opstellen van deze begroting lopen de gesprekken tussen het Rijk en de vakbonden over de cao-ontwikkeling voor de komende jaren. De uitkomsten hiervan zijn nog niet bekend. Daarom is er in deze begroting op de salarislasten een marge aangehouden om daar waar nodig een stijging van de kosten op te vangen.
In 2019 heeft uitbreiding van de formatie plaatsgevonden conform de doelstelling om een flexibele schil te creëren van medewerkers die we kunnen inzetten op extern gefinancierde activiteiten. Het doel is een evenwichtigere verhouding tussen eigen personeel en de inzet van externen.
Om invulling te kunnen geven aan de ambities en de groei van de organisatie heeft bij Directie Beleid een verdere versterking plaatsgevonden naar een vaste formatie van 130,16 fte. Hiervan wordt 110,5 fte gefinancierd vanuit de contributie (kernorganisatie), 12,69 fte vanuit GGU en 6,90 fte vanuit de projectsubsidies. Voor 2021 blijft deze formatie gehandhaafd. Bij de stafafdelingen vindt een correctie plaats, waarbij ook de ondersteuning van de GGU en subsidie gefinancierde activiteiten voor een klein deel door vaste formatie wordt ingevuld. Ten opzichte van 2020 stijgen de salariskosten met € 2,414 miljoen, wat vooral wordt veroorzaakt door een grotere flexibele schil (tijdelijke inzet op gesubsidieerde taken). Ook de implementatie van het nieuwe functiegebouw en arbeidsvoorwaardenregeling zorgen voor een deel van de stijging.
Op het moment van opstellen van deze begroting is de wijziging in de pensioenpremie nog niet bekend. Hiervoor is in de salariskosten een marge aangehouden, waarmee de stijging van de pensioenpremie gedekt kan worden.

Overige personeelskosten

De overige personeelskosten zijn ten opzichte van de begroting 2020 vrijwel gelijk gebleven. Een verschuiving had kunnen plaatsvinden door het van kracht worden van de nieuwe AVR. Hierin is een nieuwe regeling m.b.t. de reiskosten (woon-werk) en flexbudget opgenomen. Op het moment van opstellen van deze begroting loopt de inventarisatie welke medewerkers er vanuit de oude regeling over willen gaan naar de nieuwe regeling nog. Op peildatum 21-9 heeft 55% van de medewerkers een keuze gemaakt, waarvan 9% aan heeft gegeven over te gaan naar de nieuwe regeling. Voor de begroting is dit aanleiding om bij de bepaling van de hoogte van de posten uit te gaan van de oude methodiek.

Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2020	Realisatie 2019
Uitzendkrachten en personeel van derden	163	163	10.751
Arbokosten	42	42	26
Studiekosten	505	507	668
Rechtspositionele kosten	327	328	389
Reis-en verblijfskosten personeel	207	180	273
Onttrekkingen/Dotatie voorzieningen	260	236	236

Werving- en selectie	75	75	91
Overige personeelskosten	301	303	474
Totaal Overige Personeelskosten	**1.880**	**1.833**	**12.908**

Ten opzichte van de realisatie 2019 valt op dat de post uitzendkrachten en personeel van derden fors hoger is dan begroot. Deze post uitzendkrachten en personeel van derden bestaat voor een groot deel uit project gerelateerde inhuur van personeel. Daarnaast wordt een deel veroorzaakt door de tijdelijke invulling van vacatures met extern personeel. De kosten die hiermee gepaard gaan, worden gecompenseerd vanuit de vacatureruimte die gedurende het boekjaar is ontstaan. Dat compenseren wordt ook nagestreefd in 2021.

Afschrijvingen

Zoals in de realisatie van 2019 al zichtbaar is, wordt niet het volledige bedrag dat gereserveerd is voor de afschrijvingslasten benut. Het aantal investeringen dat wordt gedaan ligt lager dan de vrijval vanuit de afschrijvingsmodule. Dit effect is in 2020 versterkt doordat door COVID-19 er weinig grote investeringen plaats hebben gevonden. Deze zullen de komende jaren wel plaats gaan vinden, maar op basis van de investeringsplannen zal de afschrijvingslast de komende jaren structureel lager zijn. Hierdoor zal de afschrijvingslast in 2021 met € 0,3 miljoen dalen ten opzichte van 2020.

Activiteitskosten

De post activiteitskosten is de grootste kostenpost in de begroting en bestaat voor het merendeel uit kosten van subsidieprojecten en projecten uit het fonds GGU. De kosten voor de inzet op deze projecten zijn opgenomen onder Advies derden. Ten opzichte van de begroting van 2020 nemen de totale activiteitskosten af met € 1,744 miljoen. Deze daling ontstaat door de hogere dekking uren (inzet ten laste van subsidie).

Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2020	Realisatie 2019
Voorlichting en publicaties	491	602	1.006
Bijeenkomsten	230	230	4.035
Onderzoek en beleidsontwikkeling	3.861	3.969	1.106
Advies derden	77.817	77.615	64.493
Bijdragen en lidmaatschappen	553	663	456
Dekking uren en toegerekend	-6.509	-4.892	-
Totaal Activiteitskosten	**76.443**	**78.187**	**71.096**

Kantoor- en huisvestingskosten

De begrote kantoor- en huisvestingskosten nemen ten opzichte van de begroting 2020 toe met € 0,995 miljoen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de hogere automatiseringskosten en de omzetting van de kosten voor het reprorecht. Deze laatste post is in de begroting van 2020 opgenomen onder de overige bedrijfskosten. Voor een betere verantwoording van deze kosten zijn deze voor 2021 meegenomen onder de Bibliotheekkosten.

Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2020	Realisatie 2019
Huisvestingskosten	721	710	775
Onderhoudskosten en inventaris	375	375	388
Automatiseringskosten	2.489	2.097	5.840
Bibliotheekkosten	794	149	763
Restauratieve kosten	382	435	450
Telecommunicatie	64	63	-415
Drukwerk	42	42	25
Totaal Kantoor en huisvestingskosten	**4.867**	**3.872**	**7.826**

Overige bedrijfskosten

Ten opzichte van de begroting van 2020 nemen de overige bedrijfskosten af met € 0,689 miljoen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de omzetting van de kosten van het reprorecht. Zie hiervoor ook de toelichting bij de kantoor- en huisvestingskosten.

Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2020	Realisatie 2019
Accountantskosten	85	65	80
Algemene Lidmaatschappen	264	230	531
Resultaat BTW	120	200	181
Declaraties derden	18	18	230
Inleen chauffeur/taxi	124	122	74
Overige bedrijfskosten	890	1.555	798
Totaal Overige bedrijfskosten	**1.501**	**2.190**	**1.894**

Dekking uit bestemmingsreserve

Onder de dekking uit de bestemmingsreserve is een onttrekking opgenomen t.b.v. de afschrijvingslasten van de Willemshof (incl. verbouwing begane grond).

Begroting per organisatieonderdeel

Eén van de genoemde uitgangspunten voor de begroting van 2021, is een begroting als sturingsinstrument. Daarvoor hebben we de kosten per organisatieonderdeel inzichtelijk gemaakt. Het gaat om Algemene Directie, Communicatie, Concernstaf incl. secretariaat, Bedrijfsvoering en Directie Beleid. De in het overzicht genoemde salariskosten onder directie en bestuur betreffen 2,0 fte. Deze salariskosten zijn WNT getoetst.

Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Directie en Bestuur	Concern-staf	Communi-catie	Bedrijfs-voering	Directie Beleid
Bedrijfsopbrengsten						
Contributie	24.500				24.500	
Bijdragen projecten	77.817					77.817
Overige bedrijfsopbrengsten	5.404		45	193	4.813	353
Som van bedrijfsopbrengsten	**107.721**	**-**	**45**	**193**	**29.313**	**78.170**
Bedrijfslasten						
Salariskosten (inclusief sociale lasten)	26.737	368	2.971	2.636	4.427	16.335
Overige personeelskosten	1.880	26	185	134	1.181	354
Afschrijvingen	1.650				1.650	
Activiteitskosten	76.443	1.906	1.185	449		72.903
Kantoor- en huisvestingkosten	4.867		21	50	4.783	13
Overige bedrijfskosten	1.501	552	33	15	802	99
Som van bedrijfslasten	**113.078**	**2.852**	**4.395**	**3.284**	**12.843**	**89.704**
Resultaat bedrijfsuitoefening	**-5.357**	**-2.852**	**-4.350**	**-3.091**	**16.470**	**-11.534**
Dekking uit bestemmingsreserve	607				607	
Dekking uit eigen vermogen	4.750				4.750	
Ongedekt resultaat van de Vereniging	**-**	**-2.852**	**-4.350**	**-3.091**	**21.827**	**-11.534**

VNG-formatie 2021

De VNG kent voor haar organisatie meerdere financieringsstromen. In hoofdlijn zijn deze in twee delen op te splitsen: contributie en projecten. Onder projecten wordt verstaan de gesubsidieerde taken door het Rijk en GGU.
Ook de inkomensstroom vanuit de projecten kent, ondanks dat deze flexibel is, een vaste basis. Voor de beleidsteams van het VNG Bureau is er in de vaste formatie een aantal fte gefinancierd vanuit deze geldstromen. Bij de staf en ondersteuningsteams wordt hiervoor ook inzet geleverd, deze wordt gedekt vanuit de overheadkosten die ten laste van de projecten worden gebracht.

Vaste formatie (in fte's)	**Contributie**	**Projecten / GGU**	**Totaal 2020**	**Contributie**	**Projecten / GGU**	**Totaal 2021**
Directie	2,00		2,00	2,00		2,00
Communicatie	30,38		30,38	30,38	2,00	32,38
Bedrijfsvoering algemeen	1,00		1,00	1,00		1,00
I&A	6,60		6,60	6,60		6,60
Financiën en Control	11,90		11,90	11,90	2,00	13,90
HR	7,31		7,31	7,31	1,00	8,31
Facilitaire Dienst	14,21		14,21	14,21		14,21
Beleidsteams	110,50	19,61	130,11	110,50	19,61	130,11
Concernstaf	19,55		19,55	19,55		19,55
Secretariaten	18,23		18,23	18,23		18,23
Participatiebudget	6,00		6,00	6,00		6,00
Totaal	**227,68**	**19,61**	**247,29**	**227,68**	**24,61**	**252,29**

Opmerkingen op basis van de weergegeven formatie:
1. De directie bestaat uit een algemeen directeur en een plaatsvervangend algemeen directeur.
2. De teams Financiën & Control, Human Resource Management, Informatisering & Automatisering en Facilitaire Dienst vormen samen het geheel van Bedrijfsvoering, welke wordt aangestuurd door het hoofd Bedrijfsvoering.
3. De VNG geeft invulling aan de Participatiewet. We streven naar het in dienst hebben van zes medewerkers (6 fte).

Treasurybeleid

We hebben een treasurystatuut. Hierin geven we aan dat we jaarlijks een treasuryplan opstellen. Dit plan maakt deel uit van de begroting. De volgende onderwerpen komen aan bod:

1. De rentevisie van banken
2. De beleggingsvisie van de vermogensbeheerder
3. Renterisico (voor zover van toepassing)
4. Beschikbaarheid van kasgeld
5. Geld- en kapitaalmarktpartijen

Voor zover deze onderwerpen niet ergens anders in de begroting staan, bespreken we ze hieronder kort.

1. Over de rentevisie van banken kunnen we melden dat ze verwachten dat kortlopende rente ten opzichte van het huidige begrotingsjaar niet veranderd. Dat wil zeggen zij denken dat het renteniveau zal blijven bewegen tussen licht positief en licht negatief (dus rond de 0%). Vanwege de blijvend lage renteniveaus op kort vermogen zijn er hier dan ook ten opzichte van het voorgaande begrotingsjaar geen extra aanpassingen noodzakelijk. Het lang vlottend vermogen van de VNG is volledig belegd in de effectenportefeuille.
2. Het beleggingsbeleid is gericht op een horizon van vijf tot tien jaar. De doelstelling van de beleggingen is zowel gericht op inkomens- als op vermogensbehoud op lange termijn. De beleggingsvisie staat in de samenstelling van de normportefeuille, de bandbreedtes per beleggingscategorie en de beleggingsrichtlijnen en compliance. De beleggingsrichtlijnen en compliance die we hierbij hanteren zijn de volgende:
   - Voor aandelen de MSCI World Index in euro 10%
   - Voor vastrentende waarden 75%
     a. Bank of America Merrill Lynch Euro Government Index 40%
     b. iBoxx Euro Corporate Overall TR index 20%
     c. iBoxx Euro Corporate Non-Financial TR index 15%
   - Voor onroerend goed FTSE EPRA-Nareit Europe TR 5%
   - Voor Absoluut rendement HFRX Global Index (euro) 10%

   Op basis van de overeengekomen beleggingsrichtlijnen zijn bandbreedten vormgegeven waarbinnen de effectenbeheerder kan opereren naar eigen inzicht. De bandbreedtes zijn zo vormgegeven dat de vermogensbeheerder voldoende ruimte heeft te anticiperen op veranderingen in de markt zonder dat deze het risicoprofiel van de portefeuille aantast.
3. Zoals onder 2 vermeld, is de visie van banken dat de kortlopende rente niet wezenlijk verandert. Per saldo heeft de VNG over een jaar gemeten geen buitensporige tekorten. Met betrekking tot roodstanden zien we dan ook geen grote renterisico's. Sinds het afgelopen jaar moet VNG rente betalen over het aanhouden van geld op de lopende rekening. Het hierdoor ontstane renterisico wordt weggenomen door aan te houden gelden beperkt te plaatsen op bedrijfsspaarrekeningen.
4. De VNG houdt een zodanige omvang aan direct opeisbare liquide middelen aan dat zij steeds aan haar korte-termijn-betalingsverplichtingen kan voldoen. In principe streven we een zo laag mogelijk saldo na van direct beschikbare en opeisbare liquide middelen. Ter financiering van kortston¬dige liquiditeitsbehoefte (korter dan één jaar) houden we

minimaal zo'n € 3,7 miljoen aan. Dit is voldoende om te kunnen voldoen aan de korte-termijn-verplichtingen van één tot twee maanden.

5. De VNG heeft haar lang vlottend vermogen belegd in de effectenportefeuille. Kempen Capital Management beheert de effectenportefeuille. Het kort vermogen houden we aan bij huisbankier BNG. Overtollige kortlopende middelen worden op deposito of op een bedrijfsspaarrekening gezet. Vanwege het zeer matige depositorendement en het ontbreken van bedrijfsspaarvormen bij de huisbankier, worden gelijk aan 2020 (zij het in beperktere omvang) extra bedrijfsspaarrekeningen aangehouden bij ABN AMRO Mees Pierson, ING en SNS Reaal.

Rendement effectenportefeuille

De beleggingsstrategie vatten we samen in de normportefeuille met daaraan gekoppeld de bandbreedtes per beleggingscategorie. Door de covid 19 pandemie verwacht de vermogensbeheerder een meer dan uitdagende macro economische omgeving. Verwacht wordt dat, de economische omstandigheden langer verslechterd zullen blijven dan aanvankelijk gedacht. Gezien het voorgaande, zal de ECB naar verwacht haar beleid van kwantitatieve verruiming voortzetten. Dit zal vrijwel zeker leiden tot lage rentestanden waardoor de beleggingscategorie vastrentende waarden (staatsobligaties) sterk onder druk zal blijven staan. De vermogensbeheerder zal dan ook voor het komende jaar het aandeel staatsobligaties zo veel mogelijk onderwogen houden. De vermogensbeheerder verwacht dat het sinds 2018 toegenomen belang van bedrijfsobligaties in de effectenportefeuille ook in 2021 in zal stand blijven. Gezien het gebrek aan alternatieven en het feit dat staatsobligaties, gezien de blijvend lage rentestand een reëel koersrisico zijn gaan vormen, is het de verwachting dat binnen de met de vermogensbeheerder overeengekomen portefeuilleverdeling de beleggingscategorieën aandelen en beleggingen in hegdefunds zwaarder zullen gaan meewegen in de portefeuille. Of er binnen portefeuille veel liquide wordt gehouden is afhankelijk van de economisch vooruitzichten op de korte termijn, de hieruit noodzakelijke aanpassingen in de effectenportefeuille en in hoeverre er noodzaak is tot afromen. Op basis van de huidige omstandigheden is het de verwachting dat meer dan normaal volume liquide zal worden gehouden.

De verwachte opbrengst uit het vermogen wordt brekend door het bronvermogen te vermenigvuldigen met het langjarige rendement, waarbij met de ongerealiseerde waarde mutaties (koersstijgingen en -koersdalingen), voor zover zij gedekt worden door de herwaarderingsreserve, geen rekening wordt gehouden. Het bronvermogen is hierbij gemiddelde gewogen stand van het renderende vermogen van het afgelopen jaar.
Voor de bepaling van het bronvermogen van de effectenportefeuille zijn twee zaken van belang:

* Ten eerste het besluit om de contributie gefinancierde deel van de begroting aan te vullen
* Ten tweede een toekomstige afbouw als gevolg van de dekking van het negatieve werkkapitaal (=vorderingen + liquide middelen -/- korte schulden).

De aanvulling van het contributie gefinancierde deel uit het vermogen komt uit op € 4,75 miljoen. De overige posten die ten laste van vermogen komen, zullen naar verwacht op € 0,6 miljoen uitkomen. Het negatieve werkkapitaal komt per ultimo 2020 naar verwacht uit op € 28,95 miljoen euro negatief. De effectenportefeuille dient als dekking voor de hierboven genoemde punten. Totaal dient dus, op dit punt voor € € 34,3 miljoen gedekt te worden. Door dit alles zal het bronvermogen van de effectenportefeuille uitkomen op € 28.32 miljoen. Bij een langjarig rendement van 4% komt het rendement op effecten 2020 dan uit op € 1,13 miljoen.

Jaar	waarde begin jaar	waarde einde jaar
2015	54.115	54.979
2016	54.979	57.671
2017	57.671	59.915
2018	59.915	58.757
2019	**58.757**	**63.665**
Verwacht 2020	**63.665**	**62.842**

Meerjarenraming 2021 - 2023

De ontwikkelingen rondom COVID-19 hebben zonder twijfel gevolgen voor de meerjarenraming van de Vereniging. Zoals in de inleiding op de begroting 2021 al geschreven, is het moeilijk te bepalen wat de precieze impact zal zijn. Een veranderende kijk op het werk, thuiswerken, huisvesting en de impact van de economische crisis brengen veel onzekerheid met zich mee. Zowel voor de VNG als voor haar leden. In 2021 zal verder duidelijk worden wat de meerjarige impact op de begroting van de Vereniging zal gaan zijn.
Op basis van de uitgangspunten van de begroting 2021 is een doorrekening gemaakt voor 2022-2023. Deze meerjarenraming is opgesteld om een eerste inzicht te geven in de financiële ruimte voor beleids-en bedrijfsvoeringprioriteiten.

Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023
Bedrijfsopbrengsten			
Contributie	24.500	25.235	25.992
Bijdragen projecten	77.817	77.817	77.817
Overige bedrijfsopbrengsten	5.404	5.431	5.436
Som van bedrijfsopbrengsten	**107.721**	**108.483**	**109.245**
Bedrijfslasten			
Salariskosten (inclusief sociale lasten)	26.737	27.156	27.533
Overige personeelskosten	1.880	1.857	1.859
Afschrijvingen	1.650	1.650	1.650
Activiteitskosten	76.443	76.485	76.505
Kantoor- en huisvestingskosten	4.867	4.931	4.996
Overige bedrijfskosten	1.501	1.464	1.465
Som van bedrijfslasten	**113.078**	**113.543**	**114.008**
Resultaat bedrijfsuitoefening	**-5.357**	**-5.060**	**-4.763**
Dekking uit bestemmingsreserve	607	607	607
Dekking uit eigen vermogen	4.750	4.453	4.156
Ongedekt resultaat van de Vereniging	**-**	**-**	**-**

Contributie

Conform de contributiesystematiek komt 17% van de dekking voor de kernorganisatie vanuit het eigen vermogen van de Vereniging. Dit komt voor 2021 neer op € 5,049 miljoen. In het contributievoorstel 2021 is in het kader van het weerstandsvermogen en de ontwikkeling daarvan, opgenomen dat de Vereniging vanaf volgend jaar zal werken met een structurele taakstelling van € 0,3 miljoen. Deze is nodig om de financiën van de Vereniging meerjarig op orde te houden.

Salarissen

Voor 2021 hebben we bij het begroten van salariskosten rekening gehouden met de toekenning van de reguliere periodieken aan medewerkers. Hiernaast hielden we rekening met een indexatie voor 2022 en 2023. Dit is op basis van de raming van het CPB voor de te verwachten inflatie.

Indexatie

Bij de overige personeelskosten, activiteitskosten, kantoor- en huisvestingskosten en overige bedrijfskosten hebben we rekening gehouden met de te verwachten indexatie. De afschrijvingskosten zijn in de meerjarenraming gelijk gehouden aan de begroting van 2021. Daarnaast zijn de bijdragen projecten gelijk gehouden in de raming. Daarmee blijft ook dat deel van de activiteitskosten gelijk.

Dekking uit bestemmingsreserve

De opgenomen dekking uit de bestemmingsreserve heeft betrekking op de kosten van de herinrichting van de begane grond. Het resultaat uit 2016 dekt deze herinrichtingskosten. De onttrekking vindt plaats tot en met het jaar 2029.

Jaarplan Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering 2021

Versie 1.0

VNG Realisatie

Samen werken aan uitvoeringskracht

Samen werken aan uitvoeringskracht

De *Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering* (GGU) is een krachtig instrument waarmee gemeenten grote voordelen behalen door samen opgaven te organiseren. Zo besparen we 20 miljoen euro per jaar door gezamenlijk printers in te kopen. En op basis van adviezen van de Informatiebeveiligingsdienst kunnen we de digitale weerbaarheid verhogen. Of vergroten we de uitvoeringskracht door de gevolgen van nieuwe wetgeving vroegtijdig te analyseren. Mede via dit soort voorbeelden willen we als één lokale overheid de dienstverlening verbeteren door het opzetten van een doelgerichte en efficiënte organisatie, waarmee we kunnen anticiperen op de toekomst.

Samen organiseren

We ondernemen gezamenlijk activiteiten wanneer blijkt dat gemeenten deze sterker kunnen oppakken als collectief dan ieder voor zich, of als samenwerking de kans op succes aanzienlijk groter maakt. Door collectieve producten en diensten te ontwikkelen, houden gemeenten ook meer tijd en geld over voor lokaal maatwerk. We bundelen de expertise zodat gemeenten gebruik kunnen maken van kennis die doorgaans schaars is, bijvoorbeeld op het gebied van informatiebeveiliging. Hierdoor staan we ook samen sterker bij gesprekken met het Rijk, de ketenpartners en marktpartijen, en kunnen we zo gezamenlijk efficiencyvoordelen realiseren die men individueel niet voor elkaar zou krijgen. Op basis van deze uitgangspunten werken we sinds 2017 aan de Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering. Sindsdien hebben gemeenten inmiddels kunnen ervaren welke voordelen dit kan opleveren. Door de opgaven samen te organiseren zijn er talloze initiatieven ontplooid en resultaten behaald op het gebied van digitalisering en dienstverlening, en ook in het sociaal, fysiek en veiligheidsdomein. Daarmee zetten gemeenten een collectieve ontwikkeling voort die al op onderdelen was opgestart, bijvoorbeeld door het gezamenlijk inkopen van telefonie.

Herijking portfolio

Samen met gemeenten voert de VNG de projecten en programma's van de GGU uit. Dit doen we als netwerkorganisatie in samenwerking met talloze partners, zoals de Rijksoverheid, uitvoeringsorganisaties, koepelorganisaties en vakverenigingen. We leggen besluiten voor aan het VNG bestuur. De genomen besluiten worden door de VNG directie aangeboden aan de Taskforce Samen organiseren, het College van Dienstverleningszaken en de betrokken VNG-beleidscommissies die alle Nederlandse gemeenten representeren. Om ook in de toekomst te kunnen blijven aansluiten bij de gemeentelijke behoeften, is er een herijking van de GGU nodig. De GGU-activiteiten dienen per definitie voor alle gemeenten meerwaarde te hebben. De herijking van activiteiten, zoals die in dit jaarplan zijn beschreven, is gericht op een optimaal resultaat voor de gemeentelijke uitvoeringspraktijk.

Samen werken aan uitvoeringskracht

Onze overtuiging

We richten ons portfolio van producten, diensten, programma's en projecten in op basis van de volgende stellingnamen:

a] We kunnen gemeenten de meeste meerwaarde bieden door maatschappelijke opgaven centraal te stellen.

b] We kunnen maatschappelijke opgaven het beste ondersteunen door te investeren in de informatiekundige visie Common Ground, omdat alle opgaven een belangrijke informatiekundige component hebben. Door Common Ground te hanteren als leidend inrichtingsprincipe kunnen we de flexibiliteit en de continuïteit van de gemeentelijke informatiehuishouding verbeteren. De Common Ground-activiteiten zijn niet altijd direct zichtbaar voor gemeenten, maar wel essentieel voor de verbetering van de gemeentelijke uitvoering.

c] Verder blijven we belangrijke voorzieningen, producten en diensten (waarin we de afgelopen tien jaar hebben geïnvesteerd) beheren omdat deze dagelijks rendement opleveren voor gemeenten, zoals:

- ENSIA: de verantwoordingsmethodiek die de gemeenteraad in staat stelt om zijn controlerende taak uit te voeren op het gebied van informatieveiligheid;
- Verwerkersovereenkomst: voor een veilige verwerking van data, dankzij heldere afspraken met leveranciers;
- GIBIT: met het oog op heldere contracten, dankzij deze gezamenlijke inkoopvoorwaarden voor ICT;
- WOZ-datacenter: voor een doelmatige, goede en uniforme WOZ-uitvoering;
- Ketenbureau i-Sociaal Domein: minder administratieve lasten in het sociaal domein, dankzij samenwerking tussen gemeenten en zorgaanbieders;
- GGI-netwerk: voor een veilige dataverbinding, waardoor samenwerken tussen gemeenten en andere overheden beter, veiliger en gemakkelijker wordt.

Hiermee streven wij een betere balans na tussen activiteiten die investeringen vergen en activiteiten die rendement opleveren.

Uitgangspunten

De volgende uitgangspunten gelden voor de gezamenlijke gemeentelijke uitvoering:

- We ontplooien activiteiten die vanuit gemeentelijk perspectief belangrijk en urgent zijn, versterken daarmee de uitvoerbaarheid, en ondersteunen daardoor de digitaliseringsopgaven in de domeinen.
- We leggen in 2021 de nadruk op de implementatie van de Omgevingswet, op de vanwege de coronacrisis toenemende vraag binnen het domein van werk, inkomen en schulden, en op het vergroten van de informatieveiligheid door de toename van digitale dreigingen.
- We gaan scherper selecteren wat we wel en niet doen. Activiteiten en subsidies dienen bij te dragen aan gemeentelijke prioriteiten en doelstellingen.
- Vanuit gemeentelijke perspectief stellen we concrete resultaten centraal, maken deze meetbaar en delen ze om zo de meerwaarde van de GGU aan te tonen. Daarin onderscheiden we winstpakkers voor de korte termijn – zoals voordelen die we via gezamenlijke inkoop behalen – en resultaten voor de langere termijn, bijvoorbeeld een goede aansluiting op het Digitaal Stelsel Omgevingswet.
- We werken voor alle gemeenten van groot tot klein, van stad tot ommeland. Onze activiteiten moeten voor elke gemeente een duidelijke meerwaarde hebben.
- We combineren onze kennis op het gebied van beleid, uitvoering, recht, financiën en ICT, om zo optimale resultaten voor gemeenten te kunnen behalen.
- We willen de GGU samen organiseren, en zo de verbinding versterken met alle gemeenten – bestuurlijk, ambtelijk en in de dagelijkse operatie via de Taskforce Samen organiseren – en ook door de VNG-beleidscommissies op de verschillende domeinen te betrekken.
- We nodigen gemeenten uit om zelf thema's te agenderen en collectieve activiteiten te ontplooien waarvoor zij draagvlak creëren.

Deze uitgangspunten hebben een aantal consequenties voor de VNG-organisatie, namelijk:

- We gaan taken bundelen en slim combineren, zodat het voor gemeenten duidelijk is wie waarvoor het aanspreekpunt is, en dat we als één VNG efficiënt werken.
- We organiseren generieke ondersteuning in specifieke kenniscentra, bijvoorbeeld op het gebied van data-oplossingen, leveranciersmanagement en inkoop. Alle projecten en programma's vanuit de domeinen maken gebruik van deze kenniscentra, waardoor het beter mogelijk wordt om kennis en ervaring van verschillende projecten en programma's af te stemmen, uit te wisselen en om zo dubbele werkzaamheden te voorkomen.

Door de GGU-activiteiten op basis van deze uitgangspunten te organiseren, weten gemeenten beter waar ze aan toe zijn, en wat ze van de VNG kunnen verwachten.

Samen werken aan uitvoeringskracht

Ontwikkelproces

Om van kansrijke ideeën werkende oplossingen te maken, hanteren we een voorspelbaar en transparant ontwikkelproces. Hiermee creëren we voor gemeenten beter inzicht in de ontwikkelcyclus en is eenvoudig onderscheid te maken tussen nieuwe ideeën die worden uitgeprobeerd, beproefde oplossingen die worden gemaakt en bestaande voorzieningen die worden beheerd.

Het ontwikkelproces - van eerste idee tot werkende oplossing - bestaat uit vier fasen:

- **Weten:** Inzicht in de collectieve verplichtingen, gemeentelijke behoeften en technologische trends.
- **Proberen**: Gemeentelijke initiatieven worden landelijk ondersteund, waardoor er nieuwe en (potentieel) collectieve oplossingen kunnen ontstaan.
- **Maken**: Kansrijke initiatieven uit de probeerfase worden doelgericht doorontwikkeld en als collectieve oplossing aangeboden aan alle gemeenten.
- **Beheren**: Collectieve oplossingen moeten structureel beheerd worden om een stabiel gebruik door gemeenten te garanderen.

Als een initiatief in een volgende fase komt, dan wordt dat expliciet kenbaar gemaakt.

Procedure

Tijdens de ALV van de VNG in 2019 hebben gemeenten het GGU Meerjarenprogramma 2020–2024 vastgesteld. Om op jaarlijkse basis focus aan te brengen en financiering vast te stellen, is er in het voorjaar de Kadernota Gemeenschappelijke Gemeentelijke Uitvoering 2021 opgesteld, waarmee alle gemeenten hebben ingestemd tijdens de ledenraadpleging, welke is vastgesteld tijdens de Algemene Ledenvergadering (ALV) in september.

In het Jaarplan GGU 2021 dat nu voor u ligt, is de kadernota uitgewerkt in operationele doelstellingen met een bijpassende begroting. Dit jaarplan is besproken met de Taskforce Samen organiseren, het College van Dienstverleningszaken en de Commissie Informatiesamenleving, en wordt vastgesteld door het VNG bestuur en aangeboden aan de leden tijdens de BALV.

Welke prioriteiten stellen we voor 2021?

De Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering is onderverdeeld in negen prioriteiten.

A
Gemeenschappelijke basis voor de toekomst

A1 Gemeenschappelijke basis voor informatievoorziening en dienstverlening

Wij willen als gemeenten mensgericht, inclusief, transparant, flexibel, snel en veilig werken. Daarbij hebben we telkens te maken met weer nieuwe maatschappelijke vraagstukken. Om sneller en innovatiever te kunnen handelen, is de informatiekundige visie Common Ground opgesteld die richting geeft aan een gemeenschappelijke basis voor de informatievoorziening.

Wat streven we na?

- Gemeenten maken dienstverlening voor iedereen toegankelijk en begrijpelijk, ook voor inwoners die digitaal minder vaardig zijn.
- Gemeenten nemen de regie over het gebruik van gegevens.
- Gemeenten passen een nieuwe informatiekundige visie toe door een informatiearchitectuur en bijbehorende set van standaarden te implementeren.
- Gemeenten verhogen de digitale weerbaarheid door een veilige infrastructuur te gebruiken.
- Gemeenten voldoen aan wettelijke verplichtingen.
- Gemeenten versterken het opdrachtgeverschap richting marktpartijen om het aanbod beter te laten aansluiten op hun behoeften.
- Gemeenten maken maximaal gebruik van de gemeenschappelijke basis in informatievoorziening.
- Gemeenten passen gestandaardiseerde componenten toe waarop de dienstverlening wordt ingericht.
- Gemeenten kunnen aansluiten op een stelsel van basisregistraties.
- Gemeenten kunnen aansluiten op componenten van de Generieke Digitale Infrastructuur (GDI).
- Gemeenten kunnen beschikken over veilig en betaalbaar data- en berichtenverkeer.
- Gemeenten kunnen beschikken over geaccepteerde digitale voorzieningen voor identificatie en authenticatie.
- Gemeenten standaardiseren de basisprocessen.

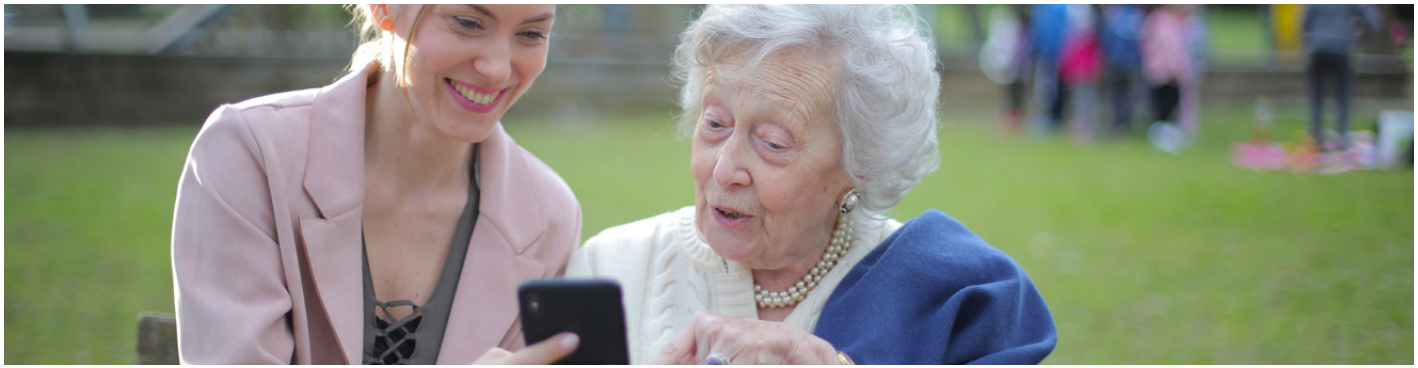
Common Ground

Onder de vlag van Common Ground werken gemeenten samen met ketenpartners en leveranciers aan een nieuwe, toekomstgerichte informatievoorziening. We koppelen data los van werkprocessen en applicaties, zodat we deze gemakkelijker kunnen combineren en gebruiken. De data worden bovendien opgevraagd bij de bron, in plaats van ze veelvuldig te kopiëren en op te slaan. Dat komt de volledigheid en betrouwbaarheid van data ten goede. Tegelijkertijd bouwen gemeenten, samen met de Rijksoverheid en ketenpartners, aan verschillende onderdelen van een overheidsbrede Generieke Digitale Infrastructuur (GDI). Het gaat daarbij onder meer om basisregistraties, berichtenvoorzieningen en middelen voor digitale identiteit. De nieuwe inrichting van de informatievoorziening verloopt stapsgewijs, en vergt een meerjarige transitie op alle gemeentelijke beleidsterreinen. Dit vergt ook aandacht voor i-awareness, waarbij nieuwe competenties zoals de digitale vaardigheden en dataletterdheid van medewerkers binnen gemeentelijke organisaties gezamenlijk worden verkend, uitgewerkt en getraind. De transitie naar Common Ground vereist kennis over integratie van systemen, en stelt andere eisen aan het gemeentelijk opdrachtgeverschap. Gemeenten moeten bijvoorbeeld kortcyclisch leren werken bij het oplossen van ICT-vraagstukken. Om gemeenten hierbij te begeleiden, wordt er een eenvoudig ondersteuningsaanbod ontwikkeld, gericht op opdrachtgeverschap, een goede verhouding tot de markt en hergebruik van gestandaardiseerde componenten. Tijdens fieldlabs worden er nieuwe oplossingen verkend die Common Ground-proof zijn wat betreft actuele thema's zoals de energietransitie.

In 2021 werken wij verder aan de bouwstenen om de Common Ground mee te realiseren op basis van een routekaart die inzichtelijk maakt welke componenten op welk moment klaar zijn voor gebruik. We ontwikkelen *Application Programming Interfaces* (API's), dat is software voor het uitwisselen van gegevens tussen computersystemen. Deze API's worden ontwikkeld op basis van een API-ontwikkelagenda waarbinnen we samen met gemeenten prioriteiten bepalen, waarna deze met leveranciers en diverse (keten)partners worden afgestemd. Met het landelijk programma Haal Centraal zorgen we er bijvoorbeeld, samen met ketenpartners, voor dat gemeenten efficiënter en effectiever gebruik kunnen maken van basisgegevens in hun primaire processen, zoals subsidieverstrekking, verhuizing, bezwaar en vergunningen. Het is ons streven dat de helft van alle gemeenten gebruik gaat maken van de nieuwe standaarden voor zaakgericht werken. Daarnaast streven we ernaar dat minimaal vijftig gemeenten het nieuwe register gebruiken voor het vastleggen van dataverwerkingen, zodat het inzichtelijk wordt wie er welke data heeft geraadpleegd. Bovendien werken we, onder de naam NLX, aan een gemeentelijk integratiemechanisme tussen proces en data. Tot slot creëren we een gemeenschappelijk streefbeeld voor de inrichting van basisprocessen en de informatievoorziening in het inkomensdomein.

A
Gemeenschappelijke basis voor de toekomst

A1
Gemeenschappelijke basis voor informatievoorziening en dienstverlening

In 2021 gaan we samen met ketenpartners de basisregistraties met ruimtelijke gegevens doorontwikkelen tot een objectenregistratie. Ons streven is dat tachtig procent van alle gemeenten de Gemeentelijke Gemeenschappelijke Infrastructuur (GGI) gaat gebruiken, en dat er via dit netwerk aanvullende diensten op het gebied van informatiebeveiliging beschikbaar zijn. Daarnaast stellen we samen met gemeenten en leveranciers ambities en kwaliteitscriteria op, waaraan de clouddiensten voor gemeenten moeten voldoen (zoals de Baseline Informatiebeveiliging Overheid, open standaarden en Common Ground). Ten slotte moeten alle gemeenten eind 2021 middels Internet Protocol versie 6 (IPv6) via mail en website bereikbaar zijn, en wordt er informatie aangeboden voor het aanpassen van de interne systemen hierop.

Begrijpelijke en toegankelijke dienstverlening

Gemeenten zijn het meest nabije overheidsloket. Wij bieden onze dienstverlening steeds meer digitaal aan om de grootste groep inwoners snel en eenvoudig van dienst te kunnen zijn. Daarbij streven we naar digitalisering met oog voor de menselijke maat, omdat er ook een groep inwoners is met beperkte digitale vaardigheden die de overheid minder goed weten te vinden. We houden rekening met de verschillende digitale vaardigheden van inwoners, en ons vertrekpunt is ‘digitaal waar het kan, persoonlijk waar het nodig is’.

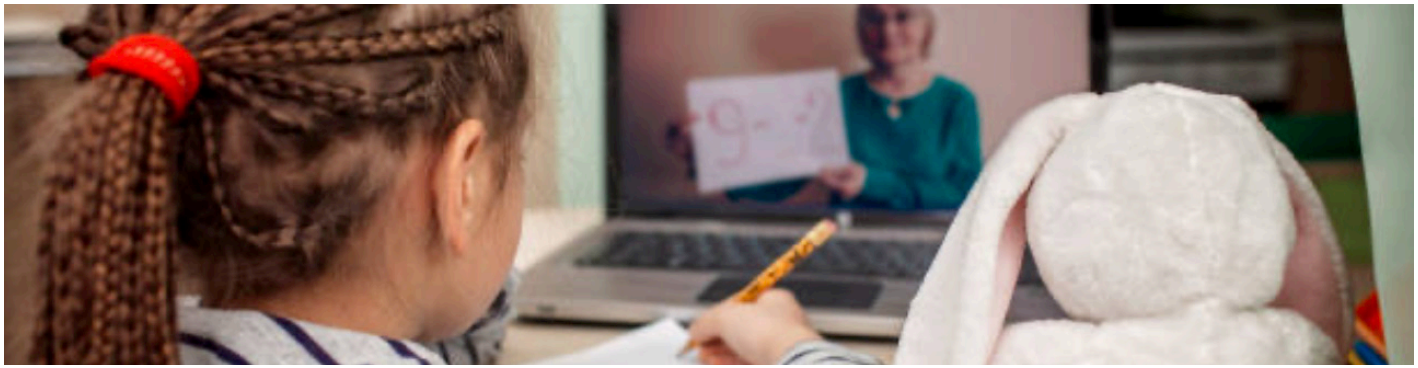
In 2021 worden de vijf leidende principes uit de *Position Paper Dienstverlening* uitgewerkt tot bruikbare oplossingen voor een passende dienstverlening die mensgericht, regelarm, duidelijk, snel en zeker is. Ook blijven de reeds ontwikkelde klantreizen en serviceformules beschikbaar voor gemeentelijk gebruik. Toepassing daarvan levert gemeenten praktisch inzicht op in de directe verbeter-mogelijkheden van de huidige dienstverleningspraktijk. Ook is het ons streven dat zeventig gemeenten de dienstverlening meer inclusief maken voor kwetsbare groepen, en dat vijftig gemeenten actief kennismaken met de omnichannel-aanpak.

Om te kunnen voldoen aan wettelijke verplichtingen, zoals de Single Digital Gateway, de Wet modernisering elektronisch berichtenverkeer en de Wet hergebruik overheidsinformatie, worden er scenarioplanningen en handreikingen uitgewerkt die gemeenten ondersteunen zodat ze aan deze nieuwe regels kunnen voldoen.

Om ervaringen tussen gemeenten uit te wisselen, wordt er een gebruiksvriendelijk online-kennisplatform gelanceerd. En tot slot streven we ernaar om tweehonderd gemeenten deel te laten nemen aan de *Grootste Gemeente Delers*, een jaarlijkse competitie waarin succesvolle gemeentelijke initiatieven op dienstverleningsgebied worden genomineerd en kunnen worden verkozen tot best practice voor alle 355 gemeenten.

A
Gemeenschappelijke basis voor de toekomst

A2
Datagestuurde samenleving en sturingsinformatie

Data science omvat de methoden, processen en systemen waarmee er kennis en inzichten aan data ontleend kunnen worden. Data kunnen bijvoorbeeld inzichten opleveren die worden gebruikt binnen gemeentelijke onderzoeken. Data science verschaft gemeenten de instrumenten om maatschappelijke opgaven van de juiste inzichten te voorzien. Daarbij dienen we, als het gaat om informatie en data, te voldoen aan wettelijke verplichtingen. Door het bestaande netwerk van regionale datalabs te versterken en voor alle gemeenten toegankelijk te maken, wordt samenwerking bevorderd en schaarse kennis gedeeld.

Wat streven we na?

- Gemeenten passen data science toe om maatschappelijke vraagstukken op te lossen.
- Gemeenten beschikken dankzij collectieve datadeals met landelijke partijen over actuele en relevante data voor specifieke maatschappelijke opgaven.
- Gemeenten hebben toegang tot regionale datalabs om de eigen casuïstiek in te brengen.
- Gemeenten kunnen voldoen aan wettelijke verplichtingen rond de openbaarmaking van data.
- Gemeenten brengen de informatiehuishouding op orde.
- Gemeenten krijgen meer beschikking over landelijke en Europese data- en financieringsbronnen voor data-science-projecten

Met data maatschappelijke opgaven realiseren

Wij hebben als gemeenten instrumenten nodig waarmee we zelf aan de slag kunnen gaan met datagestuurde inzichten, om zo een antwoord te vinden op actuele maatschappelijke vraagstukken. Centrale vindplaats hiervoor is *Waarstaatjegemeente* (WSJG), waar er momenteel vijftien tot twintig dashboards beschikbaar zijn, zoals het corona-dashboard dat de impact van corona op gemeentelijk niveau inzichtelijk maakt. In 2021 wordt het WSJG-platform opnieuw aanbesteed, ontwikkelen we nieuwe datavoorzieningen en ontsluiten we data die gemeenten zelf kunnen gebruiken bij het opstellen van beleid. Door van herleidbare en controleerbare informatie gebruik te maken, kan de kwaliteit van het beleid en de legitimiteit van de besluitvorming toenemen.

Voor het opstellen van de 'transitievisie warmte' is het dashboard *Energie en Klimaat* ontwikkeld. In dit dashboard zijn gegevens uit tientallen databronnen verzameld, opgeschoond en toegankelijk gemaakt, zoals waar de gasleidingen lopen wanneer deze moeten worden vervangen, of uit welke soort van vastgoed een wijk bestaat. In 2021 zal het dashboard verder ontwikkeld worden, passend bij de andere afspraken in het Klimaatakkoord. Ook wordt het gemeentelijk gebruik van dit soort dashboards bevorderd en op onderdelen geëvalueerd.

Door in samenwerking dashboards voor de gemeentelijke uitvoering te maken, kunnen we deze toespitsen op de werkelijke behoeften van onze beleidsmakers. Dat scheelt individuele gemeenten maanden aan uitzoekwerk en aan kosten voor externe inhuur. De gezamenlijke aanpak verschaft bovendien collectieve toegang tot de relevante databronnen van partijen, zoals woningcorporaties en zorgverzekeraars. Deze landelijke datadeals zijn voor afzonderlijke gemeenten amper voor elkaar te krijgen. Binnen de landelijke aanpak kunnen we ook kennis delen en inzichten vergroten aangaande transparantie en standaardisatie, zodat gemeenten weten hoe ze gegevens goed en betrouwbaar kunnen uitwisselen.

In 2021 gaan we verkennen wat gemeenten nodig hebben om effectievere beleidsscenario's te ontwikkelen en om regionale en lokale uitvoeringsinformatie vroegtijdig bij de besluitvorming te kunnen betrekken. Doel van deze verkenning is om te achterhalen welke knelpunten in de gemeentelijke uitvoering met datagestuurd werken kunnen worden opgelost.

In 2021 gaan we inzetten op datagestuurde oplossingen binnen het sociaal domein, waarmee gemeenten meer grip krijgen op de financiën in de Wmo en jeugdzorg. Daartoe gaan we, samen met enkele gemeenten, drie producten ontwikkelen die we zullen opschalen om door alle gemeenten gebruikt te kunnen worden. Ten eerste het Wmo-voorspelmodel, waarmee het toekomstige gebruik van Wmo-voorzieningen per wijk wordt voorspeld. Ten tweede *Zicht op Zorgpaden*, waarmee er meer financieel overzicht ontstaat in de jeugdzorg . En ten derde *Regiobeelden*, waarmee de toekomstige ontwikkelingen wat betreft gezondheid, zorg en welzijn binnen een regio in kaart worden gebracht.

In 2021 worden er, op basis van onze expertise en capaciteit, nieuwe gemeentelijke datavoorzieningen ontwikkeld op het gebied van klimaat, leefomgeving en openbaar bestuur. Daarnaast worden datavoorzieningen opgeschaald wat betreft armoede en schulden en de openbare ruimte.

A
Gemeenschappelijke basis voor de toekomst

A2
Datagestuurde samenleving en sturingsinformatie

Voldoen aan wettelijke verplichtingen

Om meer grip op gegevens te krijgen, moeten gemeenten voldoen aan nieuwe of aangepaste verplichtingen. In samenwerking met het Ministerie van BZK bieden we gemeenten overzicht hiervan en inzicht in het juridische kader, bijvoorbeeld wat betreft de Archiefwet, de Wet hergebruik van overheidsinformatie en de Wet open overheid (Woo). Om gemeenten te ondersteunen bij de verplichte openbaarmaking in het kader van de Woo, stellen we een aantal standaarden vast en bieden we enkele oplossingen voor archivering die we in 2020 in proeftuinen hebben uitgeprobeerd. Om de informatiehuishouding sneller op orde te brengen, delen we gemeentelijke kennis en ervaring, en onderhouden we contact met leveranciers over het opnemen van de afgesproken standaarden in hun software.

In 2021 stellen we gemeentelijke richtlijnen op voor het omgaan met algoritmen en kunstmatige intelligentie (AI). Daarbij wordt er aandacht besteed aan digitale ethiek en leggen we nadruk op de publieke waarden. Daarnaast maken we bouwstenen die bijdragen aan de ontwikkeling van een agenda voor datastrategie en datagovernance.

Kennis van data science bij gemeenten vergroten

Door datagestuurd te werken, streven gemeenten naar effectiever beleid, adequate besluitvorming en efficiëntere bedrijfsvoering. Deze effecten zijn bijvoorbeeld al merkbaar waar gemeenten datagestuurde inzichten uit de Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein hebben benut om hun beleid te verbeteren. Ook uit stopgezette initiatieven – zoals SyRi – trekken wij lessen op het gebied van privacy in het sociaal domein. Om eigen kennis op het gebied van data science te vergroten, en ook om slim gebruik te maken van de expertise van anderen, is gemeentelijke samenwerking waardevol. Samenwerking kan plaatsvinden bij een van de regionale ontwikkellocaties voor zowel gemeenten, andere overheden, kennisinstellingen, inwoners als bedrijven. We willen de komende jaren groeien naar een landelijk dekkend netwerk van ontwikkellocaties die samen een *community* vormen waarbij alle gemeenten met hun eigen vraagstukken terecht-kunnen. Zo sluiten we aan op en maken we gebruik van de 48 zelf-standige gemeentelijke datalabs, samenwerkende datalabs of *Urban of Rural Data Centers* die al actief zijn.

In 2021 onderzoeken we een basisproces voor datadelen. Daarnaast voeren we een experiment uit om met AI een datastandaard te ontwikkelen en aldus de datakwaliteit te vergroten.

In 2021 versterken we het Kennisnetwerk Data en Smart Society, gaan we de *chief data officer community* doorontwikkelen, en blijven we kennisdeling over datagestuurd werken stimuleren.

B
Continuïteit en betrouwbaarheid

B1
Informatieveiligheid en gegevens

Voor gemeenten brengt de digitalisering nieuwe verantwoordelijkheden met zich mee op het gebied van digitale weerbaarheid. Met het oog op recente beveiligingsincidenten, zoals de gijzelsoftware in de gemeente Lochem en bij de Universiteit Maastricht, en ook het beveiligingslek in Citrix, willen we gezamenlijk de toenemende dreiging van de cybercriminaliteit het hoofd kunnen bieden. Daarom is de *VNG Agenda Digitale Veiligheid 2020–2024* bestuurlijk vastgesteld en zijn we gestart met het uitwerken van een plan van aanpak. Hierbij brengen we ketenafhankelijkheden in kaart, en investeren we in het herdefiniëren van bestuurlijke rollen en verantwoordelijkheden. In de Agenda Digitale Veiligheid hanteren we één normenkader – de *Baseline Informatiebeveiliging Overheid* (BIO) – en gebruiken we één verantwoordingsmethodiek, namelijk *ENSIA*. Net zoals in voorgaande jaren biedt de Informatiebeveiligings-dienst voor gemeenten (IBD) ons directe ondersteuning en gereedschappen om de gemeentelijke digitale weerbaarheid te vergroten.

Wat streven we na?

- Gemeenten beschermen de gegevens van inwoners en bedrijven.
- Gemeenten verhogen de digitale weerbaarheid.
- Gemeenten vergroten de greep op digitale dreigingen.
- Gemeenten maken afspraken met leveranciers over het veilig verwerken van data door de inzet van standaard-verwerkersovereenkomsten.
- Gemeenten kunnen beschikken over een integrale risicoanalyse.
- Gemeenten krijgen een betere informatiepositie door snelle signalering en ondersteuning bij digitale bedreigingen.
- Gemeenten kunnen veilig informatie uitwisselen met ketenpartners, leveranciers, inwoners en ondernemers.
- Gemeenten kunnen de informatieveiligheid op een eenduidige manier doorlopend controleren en bijstellen.
- Gemeenten kunnen de informatieveiligheid verantwoorden tegenover de diverse verticale toezichthouders bij de ministeries.

Bewustwording

Digitale incidenten zijn aan de orde van de dag en nemen toe in omvang en volume. Denk aan de cyberaanval op de Rotterdamse haven, met een gijzelingsvirus dat zich verspreidde via een besmet boekhoudpakket van een Oekraïens softwarebedrijf. Of aan de landelijke uitval van het noodnummer 112, als gevolg van een KPN-storing waarbij de back-upsystemen te traag op gang kwamen. Het besef neemt toe dat aanvallen op onze systemen binnen, direct effecten hebben op onze systemen buiten. Vandaar dat de WRR al sinds 2019 pleit voor een betere voorbereiding op digitale ontwrichting.

In 2021 zorgen we ervoor dat bestuurders en ambtenaren zich beter bewust zijn van digitale ontwrichting, en dat ze over kennis kunnen beschikken die past bij hun taak en verantwoordelijkheid. Met het tweejaarlijkse *Dreigingsbeeld Informatiebeveiliging* biedt de IBD aan gemeenten handelingsperspectieven om de digitale weerbaarheid verder te vergroten. Digitale incidenten en crises zijn niet te voorkomen, dus zetten we in op een goede voorbereiding op basis waarvan gemeenten veer- en daadkrachtig samen met ketenpartners kunnen optreden. Dat doen we onder meer door gemeenten met de eigen organisatie en alle ketenpartners te laten oefenen met digitale incidenten en crises.

Sturing

Omdat de digitale veiligheid ook een lokale verantwoordelijkheid is, versterken we op dit onderwerp de samenwerking tussen het college van B en W en de raad. Daarbij verbeteren we de bevoegdheden van lokale bestuurders op het gebied van openbare orde en veiligheid. Deze zijn in de praktijk niet altijd toegerust op digitale incidenten en crises, alhoewel er ook zonder formele bevoegdheden al veel voortgang kan worden geboekt.

In 2021 wordt de rol van ENSIA verdiept, zodat gemeenten op basis van één normenkader een integraal beeld van de digitale veiligheid kunnen creëren. We zetten daarbij vooral in op horizontale verantwoording waarbij gemeenten elkaar onderling op vrijwillige basis kunnen bevragen en versterken. Daarmee proberen we onnodige fouten te voorkomen en het aantal veiligheidsincidenten te beperken.

B
Continuïteit en betrouwbaarheid

B1
Informatieveiligheid en gegevens

Risicogericht handelen

De digitale veiligheid van maatschappelijke processen die met ketenpartners worden uitgevoerd zijn voor gemeenten een expliciet aandachtspunt. In lokaal cruciale processen zijn alle ketenpartners samen verantwoordelijk voor de digitale veiligheid. De gemeente treedt daarbij krachtig op als initiatiefnemer, en spreekt zo nodig ketenpartners aan op hun (mede-) verantwoordelijkheid. We werken, in nauwe afstemming met de veiligheidsregio, aan een lokale digitale risicokaart voor gemeenten, waarin ook de domino-effecten (en zelfs de cascade-effecten) van digitale incidenten en crises duidelijk worden. Dit is een regulier onderdeel van de jaarlijks verplichte regionale risicoplannen.

In 2021 zal de hulp bij incidenten aan gemeenten onderling worden gecoördineerd via het Gemeentelijk Response Netwerk (GRN). Het GRN maakt onderdeel uit van het Nationaal Response Netwerk (NRN) waarin zes instellingen en overheidsorganisaties hebben afgesproken om samen te werken bij het oplossen van cybersecurity-incidenten door de kennis en capaciteiten te bundelen waarmee de respons op incidenten wordt versterkt.

Samen organiseren

Gemeenten worden gesteund door de Informatiebeveiligingsdienst (IBD) bij het versterken van de eigen digitale weerbaarheid. Deze ontwikkelt zich verder als expertise- en ondersteuningsdienst en ondersteunt gemeenten met adviezen, handreikingen en operationele diensten. Daarnaast coördineren we de aanpak bij incidenten, en harmoniseren en professionaliseren we relevante digitale veiligheidsprocessen met departementen en collega-brancheorganisaties zoals veiligheidsregio's. Inmiddels maakt de helft van alle gemeenten gebruik van diensten die collectief onder GGI-Veilig beschikbaar zijn gekomen. Door collectief ons dataverkeer te monitoren, blijven we alert en bundelen we onze krachten om de digitale weerbaarheid van gemeenten te vergroten.

In 2021 is ons speerpunt het ondersteunen van gemeenten bij de versnelde implementatie van processen en maatregelen ter voorkoming van incidenten. Omdat de IBD in 2020 bij ministeriële regeling is aangewezen als het officiële *Computer Emergency Response Team* (CERT) voor gemeenten, kan het daardoor nog beter samenwerken en informatie uitwisselen met zowel het *Nationaal Cyber Security Centrum* als de gemeenten. Hierdoor kunnen we nog sneller anticiperen op risico's voor gemeenten, en kunnen we, waar mogelijk, incidenten voorkomen. Daarnaast stimuleren we het kennisdelen tussen chief information security officers (CISO's) en andere verantwoordelijke managementlagen over bedrijfscontinuïteitsplannen, risicomanagement en over een up-to-date applicatielandschap. Tot slot wordt de klant-tevredenheid van gemeenten ten opzichte van de IBD gemeten om zo te komen tot een continue verbetering van deze onder-steunende taken.

Privacy en gegevensbescherming

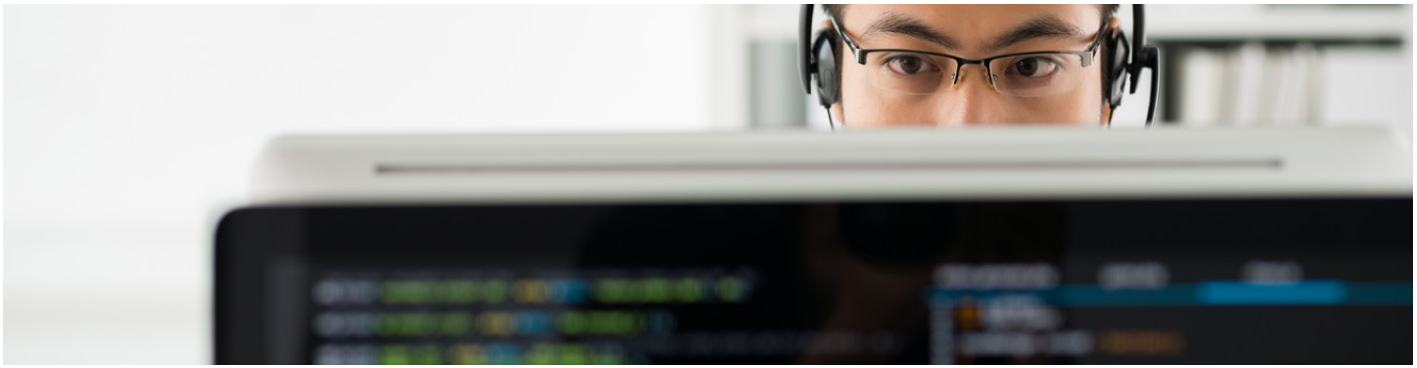
De invoering van de *Algemene verordening gegevensbescherming* (AVG) werkt door in de gehele gemeentelijke organisatie en in nagenoeg alle processen. De IBD heeft criteria ontwikkeld om de AVG te vertalen naar een kwaliteitscyclus. Daarmee bieden we een gestructureerde benadering op het gebied van privacy en gegevensbescherming. Het Borgingsproduct AVG reikt gemeenten concrete handvatten aan om de omgang met persoonsgegevens te verbeteren, en om de meest urgente zaken als eerste aan te pakken. Daarnaast zorgen we voor structurele afstemming met het Rijk en ketenpartners, zoals de Autoriteit Persoonsgegevens, om zo kennis uit te wisselen op basis waarvan gemeenten boetes kunnen voorkomen. En tot slot stellen we, samen met de gemeentelijke expertgroepen, collectieve analyses op voor specifieke thema's, zoals DPIA's (*Data Protection Impact Assessments*). Gemeenten kunnen deze analyses zelf met behulp van een online DPIA-tool hergebruiken, wat tijd en capaciteit scheelt.

In 2021 organiseren we (online) kleinschalige regiosessies waarbij de functionaris gegevensbescherming (FG) en de privacy-adviseurs uit de verschillende gemeenten elkaar kunnen ontmoeten en bevragen, zodat zij nieuwe handelingsperspectieven kunnen ontdekken.

In 2021 stimuleren we het gebruik van de integrale risico- en privacy-analysetool IRPA en analyseren we de ingevulde analyses binnen een benchmark om tot gezamenlijke inzichten te komen.

B
Continuïteit en betrouwbaarheid

B2
Realisatie en beheer

Gemeenten besteden gemiddeld bijna de helft van hun budget aan inkoop. Aanbesteding heeft daardoor een grote impact op de organisatie, zeker als deze niet optimaal verloopt. De landelijke *Actieagenda Beter Aanbesteden* biedt gemeenten actiepunten om tot een beter aanbestedingsproces te komen.

Wat we als gemeenten collectief voor elkaar krijgen, moeten we vaak ook beheren. Denk aan contracten die we de afgelopen jaren collectief zijn aangegaan voor gezamenlijk ingekochte diensten, zoals telefonie en printers. Om ervoor te zorgen dat gemeenten de beoogde baten ook daadwerkelijk realiseren, voeren we een gezamenlijk beheer uit.

Wat streven we na?

- Gemeenten kunnen langere tijd de collectief ontwikkelde voorzieningen blijven gebruiken die op basis van behoefte worden doorontwikkeld.
- Gemeenten realiseren de voorspelde besparingen van gezamenlijke inkoop.
- Gemeenten behalen schaalvoordelen door gezamenlijke uitvoering.
- Gemeenten versterken hun positie tegenover leveranciers.
- Gemeenten kunnen beschikken over een samenhangend portfolio waarvan de onderdelen elkaar versterken.

Servicecentrum Gemeenten

Het *Servicecentrum Gemeenten* (SCG) beheert contracten met een geschatte gezamenlijke contractwaarde van ruim 500 miljoen euro, en verder ook diensten zoals de Stembureau App. Vanuit het SCG hebben we vrijwel altijd de regie over het beheer, en wordt het beheer zelf aan derden uitbesteed. Andere taken van het SCG hebben betrekking op het onderhouden van contacten met leveranciers, het ervoor zorgen dat de contractafspraken worden nagekomen, en het ondersteunen van gemeenten bij het gebruik van collectief ingekochte diensten. Door deze taken collectief uit te voeren, kunnen gemeenten de bij gezamenlijke inkoop vooraf berekende resultaten daadwerkelijk behalen. Naast de efficiency-voordelen zit er aan de bundeling van de gemeentelijke vraag nog een ander voordeel, namelijk dat we voorzieningen meer in samenhang inkopen en aldus een beproefde aanpak vaker kunnen gebruiken. Zo is het GGI-netwerk gebaseerd op GT-Vast, en hebben we als eis aan de markt gesteld dat GT-Connect wordt geïmplementeerd via het GGI-netwerk, zodat de implementatiesnelheid ervan toeneemt.

In 2021 zetten we de bestaande beheeractiviteiten voort en zullen ze uitbreiden indien er nieuwe contracten worden afgesloten. Met de dienst 14+netnummer bedienen wij alle gemeenten, en negentig procent van alle gemeenten onder-steunen we op basis van vier beheerde contracten gericht op Gemeentelijke Telecom-municatie (GT) voor Mobiel, Vast, Print en Connect. Deze contracten leveren de deelnemende gemeente gedurende de looptijd van zes jaar 300 miljoen euro aan besparingen op. Ook zetten we het beheer van de contracten voor het GGI-netwerk en GGI-Veilig voort.

In 2021 wordt de dienstverlening van het Servicecentrum Gemeenten gebenchmarkt ten opzichte van de vergelijkbare dienstverlening van marktpartijen, opdat we ons verder kunnen professionaliseren en we aan gemeenten de bewezen meer-waarde kunnen blijven bieden. Samen met de *Adviesgroep Regie op Beheer* zullen wij een beheerstrategie opstellen waarin de onderlinge afhankelijkheden binnen onze beheerketen (centraal, lokaal, ketengericht) helder in kaart worden gebracht.

WOZ-datacenter en taxatiewijzers WOZ

Om WOZ-taxaties uit te voeren, hebben we marktinformatie nodig. Het WOZ-datacenter verzamelt marktinformatie en verwerkt die in landelijke taxatiewijzers. Elk jaar maken we 26 taxatiewijzers voor de waardering van agrarische objecten, hotels en incourante niet-woningen zoals scholen, ziekenhuizen en windturbines. Alle gemeenten gebruiken de taxatiewijzers, en 95 procent van de gemeenten gebruikt hiervoor de rekenmodule TIOX. Deze diensten dragen bij aan de uniformiteit, kwaliteit en doelmatigheid van de WOZ-uitvoering. De kosten van de WOZ-uitvoering zijn mede op basis hiervan in de afgelopen twintig jaar gedaald van 190 miljoen tot 141 miljoen euro per jaar.

In 2021 zetten we de dienstverlening voort vanuit het WOZ-data-center, en werken we verder aan het verbeteren van de kwaliteit van onze diensten.

B
Continuïteit en betrouwbaarheid

B3
Gezamelijke inkoop

We kunnen als gemeenten door gezamenlijk in te kopen grote besparingen en kwaliteitsvoordelen behalen. Dit geldt vooral voor producten en diensten die voor alle gemeenten hetzelfde zijn, zoals telefonie en standaardsoftware.

We sluiten raamovereenkomsten met leveranciers zoals Microsoft, om de kwaliteit te verhogen van geleverde diensten, en om aan de AVG te kunnen voldoen. Deze overeenkomsten bevatten juridische en commerciële voorwaarden op basis waarvan gemeenten, met een relatief kleine investering, een groot inverdieneffect kunnen realiseren.

Wat streven we na?

- Gemeenten besparen 300 miljoen aan kosten over een periode van zes jaar.
- Gemeenten krijgen meer kwaliteit, functionaliteit en betere prestaties tegen lagere kosten.
- Gemeenten worden ondersteund op het gebied van inkoop.

In 2021 gaan we de gezamenlijke inkoop onderzoeken van energie voor de gemeentelijke organisatie en XaaS-oplossingen (*anything-as-a-service*). Als uit de onderzoeken zou blijken dat gezamenlijke inkoop zinvol en haalbaar is, dan zullen we deze aanbestedingen in 2021 gaan voorbereiden. Daarnaast onderzoeken we de uitbreidingsmogelijkheden van gezamenlijke inkoop binnen de gemeentelijke sector.

In 2021 worden ten minste drie aanbestedingen georganiseerd, waaronder de aanbesteding voor mobiele communicatie (*Mobiel 3*) en ook andere aanbestedingen binnen het informatie-domein, zoals componenten voor Common Ground. Daarnaast zal er naar verwachting een contract voor de inkoop van apparatuur voor eindgebruikers (zoals tablets en laptops) worden afgesloten.

In 2021 gaan we invulling geven aan het landelijke *Programma Vervolg Beter Aanbesteden* door een inkoopplatform op te richten en van een eerste inhoud te voorzien.

C
Transformatie in domeinen

C1
Fysiek domein

Wij ondersteunen gemeenten bij het goed kunnen uitvoeren van de Omgevingswet. Daarnaast bieden we ondersteuning bij een aantal gemeentelijke taken die voortvloeien uit het Klimaatakkoord, en steunen we deze ook bij de transities in de leefomgeving, bijvoorbeeld door het inzetten van *data science*.

Wat streven we na?

- Gemeenten werken aan een leefomgeving die duurzaam, inclusief en toekomstbestendig is.
- Gemeenten kunnen de Omgevingswet effectief uitvoeren en aan inwoners goede dienstverlening bieden.
- Gemeenten vergroten de transparantie van het beleid voor de leefomgeving en maken participatie mogelijk.
- Gemeenten kunnen beschikken over een Digitaal Stelsel Omgevingswet dat aansluit bij de behoeften van de gemeentelijke uitvoeringspraktijk.
- Gemeenten zijn door een collectieve aanpak minder kwetsbaar in hun uitvoering.
- Gemeenten kunnen sneller oplossingen inzetten wat betreft transitieopgaven.

Omgevingswet en DSO

Als de Omgevingswet in 2022 in werking treedt, zullen gemeenten gaan werken met een basisversie van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Deze landelijke voorziening zal de komende jaren verder worden uitgebouwd en doorontwikkeld. Wij zullen ervoor zorgen dat er hierbij optimaal wordt aangesloten op de gemeentelijke behoeften, en stellen ons namens gemeenten op als een assertieve partner bij de interbestuurlijke besluitvorming.
We hebben een groot aantal collectieve hulpmiddelen ontwikkeld, waarmee wij gemeenten zo goed mogelijk kunnen ondersteunen bij de invoering van de Omgevingswet en de aansluiting op het DSO. Onze hulpmiddelen variëren van een kant-en-klaar casco Omgevingsplan, tot en met de architectuur, processen en specificaties voor de gemeentelijke software die op het DSO moet worden aangesloten. Nadat we producten hebben ontwikkeld, nemen we ze in beheer om de ondersteuning aan gemeenten te kunnen continueren. We bieden gemeenten implementatie-ondersteuning op basis van de roadmap Route22 wat betreft de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen. Route22 bevat de mijlpalen tot inwerkingtreding, en geeft de uiterste momenten aan waarop een resultaat moet zijn bereikt of een activiteit moet worden gestart voor een beheerste invoering van de beide wetten.

In 2021 stimuleren we de gemeentelijke aansluiting op het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO), zodat hiermee geoefend kan worden voordat de Omgevingswet formeel van kracht wordt. We werken daarvoor intensief samen met software- en dienstenleveranciers. Ook passen we de modelverordeningen aan, zodat deze inhoudelijk zijn afgestemd op de Omgevingswet. Daarnaast versterken we de uitvoering van nieuwe gemeentelijke taken op het gebied van Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH). Door bijvoorbeeld kwaliteitscriteria op te stellen om de VTH-taken en regionale kennisdeling te faciliteren, zullen gemeenten zich doelgericht kunnen voorbereiden op de Omgevingswet en de energietransitie.

In 2021 verwachten we dat bij gemeenten de behoefte sterk zal toenemen om de landelijke wet- en regelgeving en de functionaliteiten rond het Digitaal Stelsel Omgevingswet aan te passen. Wij bereiden ons hierop voor door een structureel ondersteuningsaanbod samen te stellen en aan te bieden.

In 2021 zullen we het opdrachtgeverschap bij de Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's) en Omgevingsdiensten verbeteren, zodat deze makkelijker in staat zijn om nieuwe taken uit te voeren terwijl ze aansluiting houden op de gemeentelijke wensen. Daarnaast werken we aan een integrale monitor die de financiële effecten van de Omgevingswet in kaart kan brengen, en gaan we in samenhang de data over het fysieke domein ontsluiten.

C
Transformatie in domeinen

C1
Fysiek domein

Data science voor de leefomgeving

Op basis van behoeftepeilingen brengen we in kaart welke collectieve ondersteuning de gemeenten nodig hebben bij transitieopgaven, en vertalen we deze behoeften naar een concreet ondersteuningsaanbod, bijvoorbeeld op het gebied van data science.

In 2021 gaan we het datagestuurd werken breder inzetten bij transitieopgaven op het gebied van klimaatadaptatie en op basis van onze eerste ervaringen met de energietransitie. Ook ondersteunen we de wijk- en gebiedsontwikkeling via stapelbare wijkgerichte data. Daarnaast ontwikkelen we de *Lokale Monitor Wonen* op basis van een behoeftepeiling naar data op het gebied van bouwen en wonen, zoals woningbouwprognoses, woonwagenlocaties en grondprijzen. Ten slotte bieden we inzicht in succesvolle regionale economische aanpakken, op basis van gezamenlijke data over het economisch potentieel van regio's en netwerken.

In 2021 ondersteunen we gemeenten, waterschappen en drinkwaterbedrijven, met landelijke data-analyses en gegevensstandaarden gericht op de taakuitvoering en het asset- management. Daarnaast ontwikkelen we een opleidingsoverzicht voor de instroom en doorstroom in de watersector om zo personele kwetsbaarheden te verminderen, waardoor zowel vakkennis als vaardigheden beter kunnen aansluiten op de huidige en toekomstige opgaven binnen de watersector.

Energie

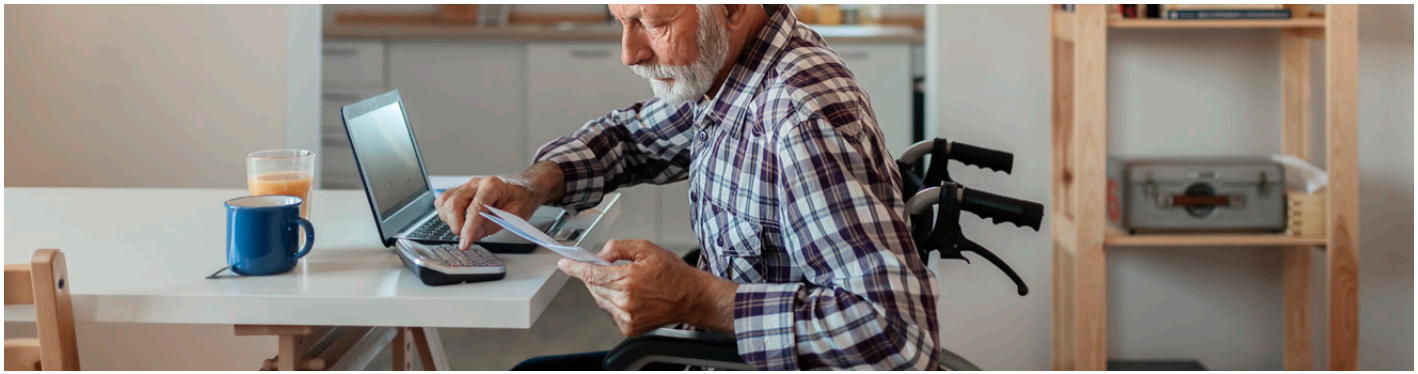
Om de ambities uit het Klimaatakkoord te realiseren, zullen gemeenten in 2021 verschillende opgaven oppakken. We vertalen de gemeentelijke ambities qua verduurzaming van industrie en utiliteit naar werkbare uitvoeringsplannen. Met concrete handvatten ondersteunen we de uitvoering van gebiedsgericht werken, en brengen we samenhang aan tussen de ambities binnen Regionale Energie Strategieën (RES). We ondersteunen strategische beleidsvragen met een datagestuurde aanpak, en stellen daarvoor instrumenten beschikbaar waarmee het schakelen tussen landelijk en gemeentelijk beleid wordt vereenvoudigd. En we zorgen ervoor dat de regionale energietransitie van gemeenten beter aansluit op de nationale energie-infrastructuur.

In 2021 verbinden we de woningverduurzaming aan de verduurzaming van industrie en utiliteit binnen de gebouwde omgeving. Om dit te realiseren gaan we nationale en Europese randvoorwaarden opstellen en masterclasses, handreikingen en webinars aanbieden, gericht op het opstellen van gemeentelijke uitvoeringsplannen.

In 2021 stellen we toegankelijke en goed bruikbare datasets beschikbaar ten bate van de energietransitie. Gemeenten kunnen hiermee keuzemogelijkheden onderbouwen, verschillende beleidsopties inzichtelijk maken en inhoudelijke dwarsverbanden onderzoeken.

In 2021 ondersteunen we gemeenten bij het inrichten van een regionale of lokale energie-infrastructuur ten behoeve van de energietransitie. We zetten de gesprekken voort met het Rijk en de netbeheerders, om de uitvoerbaarheid te verbeteren van de nieuwe energiewetgeving. Uitgangspunt daarbij is dat gemeenten in staat zullen zijn om een goede energie-infrastructuur op te zetten door het verbinden van lokale ambities, doelstellingen en planningen met de landelijke ontwikkelingen op het gebied van energietransitie. Om de beleidsuitvoering te verbeteren, stellen we een handreiking op waarin de expertise van ketenpartners, zoals het Rijk en netbeheerders, wordt vertaald naar praktisch uitvoerbare stappen.

C2
Sociaal domein

Gemeenten willen kansen verkennen en aangrijpen om in het sociaal domein integraal te kunnen werken. Wij ondersteunen gemeenten bij deze transformatie van het sociaal domein, bijvoorbeeld via oplossingen om greep te kunnen houden op de financiën. Ook zullen wij de activiteiten van het Ketenbureau i-Sociaal Domein de komende jaren structureel voortzetten.

Vanwege de coronapandemie is er het afgelopen jaar een extra beroep gedaan op de gemeentelijke voorzieningen binnen het sociaal domein. De gezamenlijke gemeentelijke uitvoering heeft het mogelijk gemaakt om snel en adequaat nieuwe maatregelen in te voeren. Zo hebben gemeenten op grond van de *Tijdelijke overbruggingsregeling* zelfstandig ondernemers (Tozo) een groot aantal uitkeringen voor levensonderhoud of leningen voor bedrijfskrediet verstrekt. Naar verwachting zullen de effecten van de coronapandemie ook in 2021 merkbaar zijn, waarmee de groeiende noodzaak tot een gezamenlijke gemeentelijke uitvoering onverminderd van kracht blijft.

Wat streven we na?

- Gemeenten bieden dienstverlening die aansluit op de leefwereld van inwoners.
- Gemeenten voeren taken effectiever uit.
- Gemeenten verminderen de administratieve lasten.
- Gemeenten krijgen meer greep op de financiële lasten.
- Gemeenten verbeteren de samenwerking in ketens en regio's.

Greep op financiën

Gemeenten hebben te maken met oplopende tekorten in de jeugdzorg, Wmo en de budgetten gebundelde uitkeringen (BUIG), en ervaren onvoldoende greep op zowel uitgaven als instroom. Om de regie van gemeenten te vergroten, creëren we een overzicht op basis van data, brengen we diverse sturingsmogelijkheden in kaart, en onderzoeken we welke voordelen bovenregionale samenwerking en inkoop opleveren. Door het versterken van financieel inzicht geven we gemeenten een stem die zwaarder weegt in de discussies over het zorgsysteem, waarbij maatschappelijke kosten-batenafwegingen een rol spelen. We bieden landelijke raamcontracten aan, en verbeteren het gemeentelijk zicht op de zorggebruikers door een intensieve contractcoördinatie.

In 2021 kunnen gemeenten, voor specialistische jeugdzorg, de landelijke raamcontracten gebruiken die een waarde vertegenwoordigen van 100 miljoen euro. Zo bieden we vanuit de landelijke coördinatie contractbeheer aan, bijvoorbeeld op het gebied van anorexiazorg, en verzorgen we de coördinatie van specialistische functies in het kader van de Wmo. Denk daarbij aan taken op het gebied van mensenhandel en vrouwenopvang.

In 2021 zullen we samenwerkingsafspraken maken met zorgverzekeraars en zorgkantoren in de regio's over preventie, vergrijzing en de aanpak van de GGZ-problematiek. Hierdoor zal de kwaliteit van de zorg beter onderling afgestemd worden en wordt er minder 'dubbele' zorg aangeboden. Gemeenten kunnen hiervan gebruikmaken om hun eigen zorgaanbod te verbeteren.

In 2021 gaan we zorgdata ontsluiten, waardoor de kosten meer inzichtelijk zullen worden. Ook zullen we werken aan een landelijke datadeal op basis waarvan gemeenten, ter ondersteuning van de consultatiefunctie GGZ, gebruik kunnen maken van dezelfde data als verzekeraars. Ten slotte willen we, met de inzet van de visitatiecommissie en op basis van data-analyse, verkennen hoe gemeenten meer grip kunnen krijgen op de uitvoering in het sociaal domein. Deze inzichten worden onder meer gebruikt voor lobbyactiviteiten, en verwerkt in concrete handelingsperspectieven voor gemeenten.

Betere samenwerking in ketens en regio's

Gemeenten werken met ketenpartners samen bij (jeugd)zorg en participatie. We verbeteren de dienstverlening via de doorontwikkeling van deze keten, en zorgen ervoor dat gemeenten een sterke en aanspreekbare partner zijn.

In 2021 gaan we samenwerken met de centrale voorziening *Informatieknooppunt Zorgfraude* (IKZ), waarbij alle gemeenten zich vanaf 2022 verplicht moeten aansluiten. Doel van het IKZ is om, in samenwerking met ketenpartners zoals zorgverzekeraars, vermoedens van fouten of fraude door malafide zorgleveranciers onderling uit te wisselen. De omvang van zorgfraude omvat naar verwachting vijf procent van het totale zorgbudget voor Wmo en Jeugd, waardoor gemeenten en individuele cliënten zwaar worden gedupeerd. Het bestrijden van fraude is een taak die gemeenten niet autonoom kunnen uitvoeren, omdat er gegevens van zeer veel

C2
Sociaal domein

partijen nodig zijn. Aangezien er een uitwisselingsmechanisme voor deze gegevens ontbreekt, worden ze – op basis van vaste afspraken binnen juridische kaders op het gebied van veiligheid en privacy – handmatig via beveiligde e-mails uitgewisseld. Vanaf 2022 neemt de stichting IKZ het IKZ-systeem in beheer, en zal het Inlichtingenbureau (IB) de rol van postkantoor vervullen.

In 2021 zetten we het programma *Zorg voor de Jeugd* voort waarbij er regio-ambassadeurs actief zijn die de verbinding leggen tussen gemeenten, regio's en landelijke programma's. Zij ondersteunen gemeenten bij bovenregionale samenwerking op het gebied van inkoop van jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering. Vanuit dit programma wordt de Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO) in de uitvoering geïmplementeerd. Met de NvO spreken gemeenten als collectief af waaraan de samenwerking binnen de regio's moet voldoen, en wanneer er sprake zal zijn van een kwalitatief goede samenwerking. Gemeenten erkennen hiermee dat (zorg)functies op onderdelen bovengemeentelijke en bovenregionale samenwerking vereisen. Zo zorgen zij dat er voor hun iinwoners passende hulp en ondersteuning aanwezig is. Om de NvO te implementeren, bieden we ook bestuurlijke ondersteuning aan, en voert het Ketenbureau i-Sociaal Domein de implementatie uit van de norm voor *Beschermd Wonen*. Ook is er een geschillencommissie ingesteld die uitspraken doet over gemeentelijke toepassing van de norm, gemeentelijke toepassing van het woonplaatsbeginsel, en over inkoopgeschillen tussen gemeenten en aanbieders.

In 2021 verzorgen we een afgestemde aanpak binnen de keten *Zorg en veiligheid*, voor inwoners waarbij dader- en slachtofferschap door elkaar lopen. Hiervoor komen we met een leergang waarmee we gemeenteambtenaren opleiden over dit onderwerp, en bieden we handreikingen en instrumentengidsen aan waarin we gemeenten adviseren over regels en privacyvraagstukken.

In 2021 zullen we de inzet verbreden van het Verbindend Landelijk Ondersteuningsteam (VLOT), zodat onze adviseurs gemeenten regionaal kunnen ondersteunen bij uiteenlopende landelijke implementatieprogramma's. Naast opgaven op het gebied van zorg en veiligheid, richt het VLOT zich op de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz), de maatschappelijke opvang, het beschermd wonen, de *ketenveldnorm* voor levensloopfunctie en beveiligde intensieve zorg, de Meerjarenagenda Zorg- en Veiligheidshuizen, de aansluiting van forensische op reguliere zorg, de re-integratie van ex-gedetineerden, en de ondersteuning voor mensen met verward gedrag.

Werk, Inkomen, Schulden en Inburgering (WISI)

Door de coronacrisis is de situatie in het sociaal domein veranderd. Er ontstaan nieuwe uitdagingen voor kwetsbare inwoners, waardoor de rol van gemeenten intensiveert en de financiële tekorten stijgen. Als gemeenten begeleiden we inwoners naar passend werk, en ondersteunen hen bij het oplossen van schuldenproblematiek. Daarbij willen we in onze dienstverlening aansluiten op de leefwereld van inwoners en hun hierbij zo veel mogelijk zelf de regie geven. Om dat voor elkaar te krijgen, hebben we moderne informatievoorziening nodig binnen het domein van werk en inkomen. De informatiekundige visie Common Ground speelt hierbij een belangrijke rol.

In 2021 verbeteren we de inrichting van de dienstverleningslandschappen binnen het sociaal domein op basis van bestaande en nieuw uit te werken *service blueprints*. We brengen daarmee in kaart wat de gemeentelijke opgave is, en welke dienstverlening, instrumenten, applicaties en data er al door gemeenten worden gebruikt. Naast het werklandschap en het schuldenlandschap, ontwikkelen we samen met gemeenten ook een inburgeringslandschap en een inkomenslandschap, waarmee we de informatiekundige verbanden binnen het sociaal domein inzichtelijk maken. Daarnaast stellen we met gemeenten een *position paper-uitvoering* op als vergezicht voor alle programma's die we uitvoeren.

In 2021 zullen kortetermijn-crisisinstrumenten (zoals Tozo) in de bestaande informatievoorziening worden ingebed. Als gevolg van de coronacrisis verwachten gemeenten een toenemende

C2
Sociaal domein

hoeveelheid werk in de uitvoering, waardoor er hogere eisen gesteld gaan worden aan het ondersteunende informatiebeleid. Landelijk wordt er op dit gebied gewerkt aan een stelselwijziging binnen het domein Werk, Inkomen, Schulden en Inburgering (WISI). Daarom gaan we na hoe de gemeentelijke inbreng wat betreft de informatievoorziening in de WISI-keten de ontwikkelingen van dit nieuwe stelsel zou kunnen aanvullen. We voegen daar nieuwe componenten aan toe, en ontwikkelen een landelijke standaard voor de digitale uitwisseling van matchingsgegevens. Daarbij schalen we het aantal pilots op waarbij er een gegevensuitwisseling plaatsvindt tussen gemeenten en werkgevers om zo de overgang van WW naar bijstand te versnellen.

In 2021 publiceert het programma *Verbeteren Uitwisseling Matchingsgegevens* (VUM) nieuwe gegevensstandaarden, bieden we een gemeentelijk uitwisselingsmechanisme voor klantprofielen en vacatures aan, en zullen we nieuwe samenwerkingsafspraken maken om de gegevensdeling met private partijen, werkgevers en burgerregie te realiseren. Daarnaast gaan we de instrumentengidsen Dennis en Eva aanvullen en landelijk opschalen om eenheid in taal te creëren, en zo de effectiviteit en efficiency van het werkdomein te bevorderen.
Vanuit het programma Toekomst Gegevensuitwisseling Werk en Inkomen (TWI) zullen we in 2021 nieuwe componenten voor de gehele keten leveren, en starten we ook met een aantal nieuwe pilots. Succesvolle pilots worden opgeschaald – zoals Voorkomen Instroom die de overgang van WW naar bijstand zo mogelijk kan voorkomen, en als dat onafwendbaar blijkt te zijn, vlotter laat verlopen.

Implementatie nieuwe wetgeving ondersteunen

Om zowel vier nieuwe wetswijzigingen in het schuldendomein als de nieuwe Wet inburgering te kunnen implementeren, zullen we in 2021 namens gemeenten de regie voeren richting het Rijk om, in voorbereiding op de nieuwe wetgeving, de protocollen en standaarden aan gemeenten te leveren en zo de implementatie te kunnen ondersteunen.

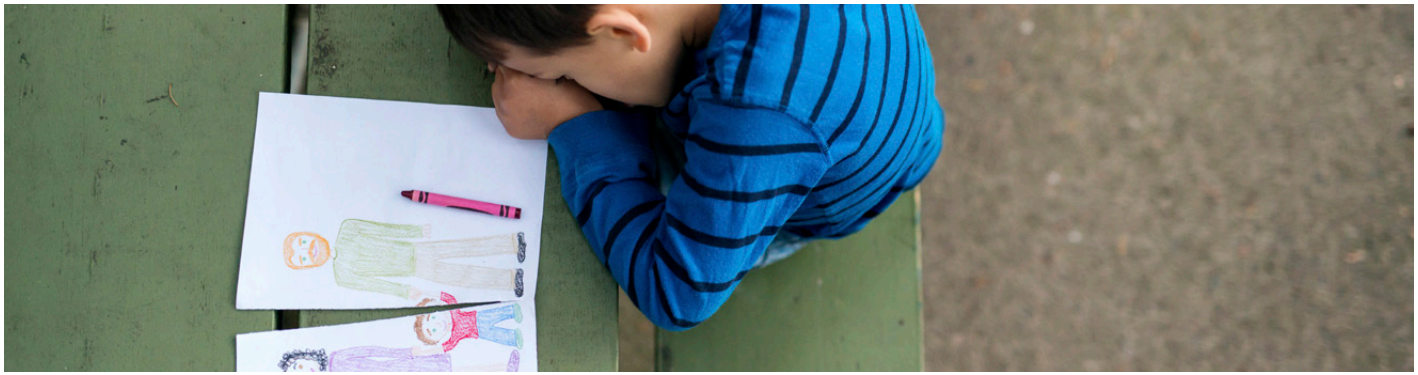
In 2021 wordt de gewijzigde Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) van kracht. Gemeenten krijgen daarmee de mogelijkheid om gegevens van inwoners met betalingsachterstanden in een vroeg stadium uit te wisselen met woningcorporaties, energie- en drinkwaterbedrijven en zorgverzekeraars. Hierdoor krijgen gemeenten mensen met schulden tijdig in beeld en kunnen ze schuldhulpverlening aanbieden. Om gemeenten te ondersteunen bij de invoering van de wijziging van de Wgs hebben we een impactanalyse uitgevoerd op basis waarvan we materialen ontwikkelen, zoals een handreiking en een stappenplan.

In 2021 gaan we in gesprek met alle ketenpartners over het woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet waarmee moet worden bepaald welke gemeente financieel verantwoordelijk is voor de jeugdhulp. Omdat dit vaak moeilijk vast te stellen is, zal het woonplaatsbeginsel in 2022 wettelijk gaan veranderen. Totdat de wettelijke vereenvoudiging van de Jeugdwet ingaat, hebben de 42 jeugdregio's zelf in een convenant een aantal praktische afspraken gemaakt om de grootste administratieve problemen te kunnen verminderen. Om deze wetswijziging goed te laten verlopen, ondersteunen we gemeenten met factsheets en een stappenplan.

In 2021 gaan we gemeenten ondersteunen bij de implementatie van het abonnementstarief Wmo. Sinds 2020 is er een vast tarief van kracht wat betreft eigen bijdragen voor voorzieningen uit de Wet maatschappelijke ondersteuning. Cliënten betalen een maximale eigen bijdrage van 19 euro per maand, het zogeheten abonnementstarief. Dit heeft gevolgen voor het beleid en de uitvoering van gemeenten die we ondersteunen via een actuele kennisbank met vragen en antwoorden, en met informatie om de communicatie tussen gemeenten en Wmo-cliënten te vergemakkelijken.

In 2021 zal het systeem, waarmee gemeenten de administratie kunnen uitvoeren voor het persoonsgebonden budget (pgb), stapsgewijs worden doorontwikkeld, waarbij de VNG namens gemeenten toeziet op de realisatie hiervan. Het persoonsgebonden budget is een budget dat mensen met een chronische beperking of ziekte toegekend kunnen krijgen om zelf zorgverleners in te huren. Het zogeheten PGB2.0-systeem verzorgt de administratieve ondersteuning van budgethouders, hun zorgverleners, de verstrekkers (gemeente of zorgkantoor) en de SVB, bij het beheren van toegekende budgetten en zorgovereenkomsten en bij het registreren en betalen van zorgdeclaraties. De beoogde meerwaarde van dit systeem is een efficiëntere afhandeling van dossiers, beter inzicht in de verschillende zorgfuncties, en een rechtmatigere, minder fraudegevoelige en goedkopere uitvoering van het pgb-trekkingsrecht. Zodra de landelijke invoering van PGB2.0 start, kunnen gemeenten groepsgewijs en gefaseerd overstappen op PGB2.0, in nauwe samenwerking met de SVB. De voorbereiding op de aansluiting wordt vanuit de VNG begeleid met verschillende implementatiebijeenkomsten.

C2
Sociaal domein

Gemeentelijke Basisprocessen Inkomen

Om de dienstverlening op het gebied van inkomensverstrekking te verbeteren, nemen gemeenten zelf het initiatief om op basis van ervaringsdeskundigheid goede oplossingen te bedenken die snel en eenvoudig toepasbaar zijn. We onderzoeken hoe deze oplossingen meerwaarde kunnen bieden voor alle gemeenten.

In 2021 wordt gewerkt aan een proces- en informatiearchitectuur waarmee een gemeenschappelijk streefbeeld voor de inrichting van basisprocessen en informatievoorziening in het inkomensdomein wordt vastgesteld. Op basis hiervan wordt een programma van eisen voor leveranciers opgesteld zodat zij in lijn met de informatiekundige visie Common Ground oplossingen kunnen ontwikkelen en aan gemeenten kunnen aanbieden.

In 2021 wordt proces- en informatiearchitectuur, met bijbehorende datamodellen voor het inkomensdomein, als standaard ontwikkeld. De huidige twaalf deelnemende gemeenten zijn van plan om deze standaard als eerste in gebruik te nemen, zodat de adoptie hiervan plaats kan vinden en opschaling naar alle gemeenten kan worden gestimuleerd.

Verminderen (administratieve) lasten in het sociaal domein

Om (administratieve) lasten in het sociaal domein structureel terug te kunnen dringen is het Ketenbureau i-Sociaal Domein actief. Het Ketenbureau maakt als uitvoeringsorganisatie samen met gemeenten en zorgaanbieders afspraken over standaardisering van de financieel-administratieve processen. Denk daarbij aan de verbetering van de iStandaarden voor berichtenuitwisseling tussen gemeenten en zorgaanbieders, en aan het stimuleren van kennisdeling en -uitwisseling. Met bijna twaalf miljoen berichten per jaar dragen we structureel bij aan een effectievere uitvoering en de vermindering van (administratieve) lasten in het sociaal domein.

In 2021 zetten we de werkzaamheden van het Ketenbureau i-Sociaal Domein voort. Daarbij vergroten we de uitvoeringskracht bij gemeenten door binnen het bestuurlijke netwerk J42-opleidingen aan te bieden met het oog op beleid, inkoop en aanbesteding van jeugdzorg en Wmo. Daarnaast werken we aan vijf strategische thema's uit de Werkagenda 2020–2021:

- We leggen verbinding tussen beleid en uitvoering.
- We creëren ruimte voor vernieuwing en experimenten.
- We brengen de basis op orde door te standaardiseren en werkafspraken te maken.
- We bouwen aan vertrouwen, en versterken de samenwerking tussen gemeenten en aanbieders.
- We toetsen beleidsvoornemens en synchroniseren wettelijke kaders.

Preventie, toezicht en handhaving

Om gemeenten te adviseren en te ondersteunen bij het uitvoeren van handhavingstaken bij de wetten in het sociaal domein, is sinds 1 januari 2016 het VNG Kenniscentrum Handhaving en Naleving (VNG KCHN) actief. Het Kenniscentrum heet sinds 2020 *VNG Naleving* en biedt praktische ondersteuning bij de gemeentelijke uitvoering van de Jeugdwet, de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015), de Participatiewet en de Wet kinderopvang. Door meer aandacht aan de correcte uitvoering van de wetten te besteden, wordt de nalevingsbereidheid hiervan vergroot en krijgen burgers waar ze recht op hebben. Door fouten te voorkomen, misbruik aan te pakken, en misstanden in voorzieningen in het sociaal domein tegen te gaan, wordt de uitvoering verbeterd. Dat is noodzakelijk om de kosten terug te dringen door een goede handhaving, en zo de reputatie van gemeenten te bewaken.

In 2021 zal de toevoeging worden voorbereid van de activiteiten van *VNG Naleving* aan de Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering in 2022. Dit betreft een budgettair neutrale verplaatsing van activiteiten die daarmee ook de komende jaren stevig zijn verankerd binnen de VNG, waardoor de bestuurlijke aandacht voor handhaving en naleving wordt vergroot.

In 2021 maken we afspraken over de gegevensuitwisseling en samenwerking met het Rijk en de ketenpartners, en voeren we deze uit – bijvoorbeeld met de inzet van landelijke Interventieteams gericht op fraude in de sociale zekerheid. Daarnaast stimuleren we opschaling van goede gemeentelijke oplossingen, voeren we gezamenlijke en complexe taken uit op het gebied van IKZ, en onderzoeken en analyseren we trends en regelgeving.

C3
Lokaal bestuur

Gemeenten willen het lokale bestuur en de lokale democratie versterken. Daartoe bieden we praktische ondersteuning en hulpmiddelen, zoals een quickscan en een overzicht van best practices bij het tegengaan van ondermijning.

Wat streven we na?

- Gemeenten versterken de lokale democratie.
- Gemeenten verhogen de weerbaarheid van het lokale bestuur.
- Gemeenten bieden een open overheid tegen aanvaardbare uitvoeringskosten.
- Gemeenten borgen de publieke waarden in een digitaliserende samenleving.
- Gemeenten kunnen digitaal vergaderen en besluiten nemen.
- Gemeenten gaan ondermijning tegen.

Lokale democratie en lokaal bestuur

Wij bieden praktische ondersteuning en hulpmiddelen voor het versterken van zowel de lokale democratie als de lokale bestuurlijke organisatie. Door de coronacrisis is de noodzaak tot digitalisering van het verkiezingsproces urgenter geworden. De bestuurlijke wens om technologische innovaties te kunnen toepassen, klinkt luider dan voorheen en vereist onderzoek en navolging.

In 2021 onderzoeken we – al dan niet in samenwerking met het Ministerie van BZK – de mogelijkheden om het verkiezingsproces digitaal te innoveren, bijvoorbeeld door elektronisch stemmen. Op basis van een eerste verkenning zal in 2021 het daadwerkelijke onderzoek worden uitgevoerd.

In 2021 blijven we de site *Open Raadsinformatie* aanbieden, waarin alle documenten van meer dan 140 deelnemende gemeenten en zes provincies snel en eenvoudig doorzoekbaar zijn. Denk daarbij aan agenda's, moties, beleidsstukken en besluiten. Via deze site kunnen inwoners, journalisten, wetenschappers en alle andere belangstellenden volgen wat er in de lokale politiek speelt.

In 2021 gaan we de mogelijkheden verkennen om, in de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen van 2022, nepnieuws tegen te gaan. Nepnieuws kan verschillende vormen aannemen, zoals die van desinformatie, waarbij er onware of onnauwkeurige informatie expres wordt gecreëerd en verspreid om geld te verdienen of om iemand – een groep mensen, een organisatie – te beschadigen.

Digitale besluitvorming

Het afgelopen jaar zijn gemeenten door de coronacrisis geconfronteerd met nieuwe uitdagingen op digitaliseringsgebied. Omdat het voor veel gemeenten een probleem is om fysiek en in gezamenlijkheid te vergaderen, zijn nu de mogelijkheden van digitaal vergaderen in kaart gebracht. Zo heeft de Informatiebeveiligingsdienst (IBD) adviezen opgesteld voor *videoconferencing tools* en een *quickscan* uitgevoerd wat betreft de beveiliging van deze digitale oplossingen. Daarnaast is er, mede op basis van gemeentelijke inbreng, de *Tijdelijke wet digitale beraadslaging en besluitvorming* van kracht geworden, waarmee de digitale besluitvorming nu wettelijk geregeld is.

In 2021 bieden we ondersteuning om de digitale besluitvorming praktisch mogelijk te maken, door een toolkit beschikbaar te stellen met hulpmiddelen op het gebied van informatiebeveiliging, privacy en ICT.

C
Transformatie in domeinen

C3
Lokaal bestuur

Quickscan lokale democratie

Gemeenten kunnen de lokale democratie versterken op basis van inzichten vanuit de *Quick Scan Lokale Democratie* (QSLD). Dit is een digitale vragenlijst over participatie en bewonersinitiatieven, die ingevuld wordt door vertegenwoordigers van de gemeenteraad, het college van B en W, de ambtelijke organisatie en door inwoners. De quickscan biedt een gemeentelijk vertrekpunt voor een beter democratisch samenspel, en wordt ondersteund door inhoudelijke experts van het programma *Democratie in Actie*.

In 2021 zal, in navolging van de eerste zeventig gemeenten, het gebruik van de quickscan verder toenemen, en zullen we onze methoden en instrumenten onderbrengen in een bibliotheek waarvan gemeenten eenvoudig gebruik kunnen maken.

In 2021 gaan we methoden en instrumenten ontwikkelen op basis waarvan gemeenteraden een zinvol gesprek kunnen voeren over de digitale transitie van de lokale democratie. Denk daarbij aan gespreksleidraden op het gebied van camera's, sensoren en blockchain-technologie.

Veiligheid

Gemeenten willen ondermijning in brede zin tegengaan. De aanpak van ondermijning dient zich te richten op de georganiseerde criminaliteit en op het waarborgen van de integriteit in het openbaar bestuur.

In 2021 zullen we de lokale aanpak van de bestrijding van ondermijning verbeteren door best practices te delen, innovatieve oplossingen te verkennen, en de informatiepositie van gemeenten te versterken via het beschikbaar stellen van bruikbare data.

In 2021 gaan we de mogelijkheid onderzoeken om, in het verlengde van *VNG Naleving*, een expertisecentrum op toezichts- en handhavingsgebied in te richten, waarin er onder meer opleidingen voor BOA's zullen worden aangeboden.

D
Generieke activiteiten voor alle prioriteiten

Uitvoeringstoetsen, innovatie en implementatie-ondersteuning

Om te blijven aansluiten op de snel veranderende verwachtingen in de samenleving, moeten gemeenten innoveren en vernieuwen. Op basis van onze innovatie-aanpak schalen we pilots op die een meerwaarde hebben voor alle gemeenten. We sluiten daarbij aan op lokale initiatieven en dragen met nieuwe producten en diensten bij aan de ontwikkeling van een gezamenlijk gemeentelijk portfolio. Via een implementatiekalender kunnen gemeenten per onderdeel bepalen of ze *koploper of slimme volger* willen zijn. Koplopers dragen bij aan de vernieuwing door zelf te experimenteren en innoveren. Slimme volgers leveren een bijdrage aan de kracht van de gezamenlijke beweging door activiteiten toe te passen zodra deze collectief kunnen worden opgeschaald. Daarnaast organiseren we netwerken en andere activiteiten om de gemeentelijke kennis van de technologische ontwikkelingen te vergroten. We werken hierbij samen met gemeenten, en sluiten aan op de landelijke en Europese coalities en platforms. Ook ondersteunen we de *Taskforce Samen organiseren* en het *College van Dienstverleningszaken* bij de uitvoering van hun taken, en zetten we de generieke implementatie-ondersteuning aan gemeenten voort.

Wat streven we na?

- Gemeenten werken samen om de gemeentelijke uitvoering te verbeteren.
- Gemeenten maken gebruik van collectief ontwikkelde proposities.
- Gemeenten zetten innovaties in om maatschappelijke opgaven te realiseren.
- Gemeenten verbeteren landelijke wet- en regelgeving om de uitvoerbaarheid te vergroten.
- Gemeenten spelen een actieve en richtinggevende rol in de snel veranderende informatiesamenleving.

Effectieve gezamenlijke uitvoering: innovatie voor iedereen

We werken op basis van ons innovatieproces in digitale innovatiehubs aan gezamenlijke maatschappelijke opgaven, en vergroten de impact door succesvolle gemeentelijke innovaties en icoonprojecten op te schalen. We bieden daarmee een platform voor innovatie, en stellen aldus schaarse expertise beschikbaar. Denk daarbij aan juridische en technologische kennis, en aan kennis over de werkwijzen zoals *agile thinking en design thinking*. We werken samen met een netwerk van innovatiehubs en impactcoalities om maatschappelijke vraagstukken op te lossen. Ook brengen we twee keer per jaar het *Trendrapport Informatiesamenleving* uit, waarin er nieuwe technologische inzichten worden beschreven. Zo zorgen we ervoor dat de stem van gemeenten een plaats krijgt op de nationale en Europese agenda's en in de grootschalige programma's voor innovatie. Andersom vertalen we, op basis van impactanalyses, (Europees) beleid naar praktische handvatten, zodat gemeenten dit kunnen toepassen in de lokale praktijk. Daarnaast trekken we landelijke en Europese subsidiestromen aan met het oog op gemeentelijke innovatieprojecten.

In 2021 gaan we, op basis van heldere criteria, ons innovatieproces toepassen, om duidelijk te maken wanneer we welke innovatieve oplossingen gaan opschalen. We zetten hiervoor de *agile*-methodiek in, hanteren een *event*-gestuurde aanpak, en bouwen een coalitie van innovatiehubs waarin we ons verdiepen in relevante thema's zoals *machine learning* en *digital twins*. We ondersteunen ook de G40-gemeenten bij het lokaal implementeren van het innovatieproces. Daarnaast maken we een overzicht van financieringsbronnen voor innovaties, en bieden we ondersteuning bij het aanvragen van kansrijke subsidies op landelijk en Europees niveau. Tot slot versterken we *Living-in.EU*, de Europese beweging van de decentrale overheden, waarmee gemeenten kunnen beschikken over hulpmiddelen en referenties op het gebied van marketing, inkoop, implementatie en opschaling in Nederland en Europa.

In 2021 zullen we deel gaan nemen aan de Europese *calls* – zoals de *European Digital Innovation Hubs* (EDIH) en het *Europees Herstelfonds* – om de gemeentelijke financieringsbronnen voor innovatie te verruimen, onder meer op het gebied van kunstmatige intelligentie (AI). Omdat we dit gaan doen vanuit consortia van gemeenten, ketenpartners en het Rijk, zal deze inspanning, naast extra meerjarige financiering, ook samenwerking opleveren die kan leiden tot een gedeelde agenda van Rijk en gemeenten, sterkere innovatie-ecosystemen, en meer invloed in Europa.

In 2021 schalen we twee icoonprojecten snel en effectief op, zodat deze uiteindelijk voor 17 miljoen Nederlanders beschikbaar zullen zijn. We denken hierbij aan een Digitale Stadspas en aan Digital Twins. Dat doen we samen met het Ministerie van BZK, dat namens alle vakdepartementen optreedt. Daarnaast verbinden we vier impact-coalities (zoals *Safety & Security en Machine Learning Lab*) met de landelijke en Europese innovatieagenda's, en maken we een innovatiekerkhof waarin alle mislukkingen beschikbaar zijn, zodat we daaruit lessen kunnen trekken.

D
Generieke activiteiten voor alle prioriteiten

Uitvoeringstoetsen, innovatie en implementatie-ondersteuning

Impactanalyses en uitvoeringstoetsen

Gemeenten willen weten welke gevolgen de nieuwe wet- en regelgeving zal hebben voor de gemeentelijke uitvoeringspraktijk. Samen met gemeenten voeren we uitvoeringstoetsen en impactanalyses uit, om zo de gevolgen van nieuwe wetgeving vroegtijdig in kaart te brengen en de invoeringskosten te verlagen. Deze analyses ondersteunen onze belangenbehartiging richting het Rijk, leiden tot een betere aansluiting van maatregelen op de gemeentelijke praktijk, en geven voor een succesvolle implementatie inzicht in de risico's en randvoorwaarden. Gemeenten werken ook onderling samen aan oplossingen voor vraagstukken, bijvoorbeeld middels *pilots*. We brengen in kaart op welke wijze de succesvolle gemeentelijke projecten en pilots naar meer gemeenten toe kunnen worden opgeschaald.

In 2021 voeren we uitvoeringstoetsen uit op alle nieuwe wet- en regelgeving die betrekking hebben op de gemeentelijke uitvoering, zoals de *Tijdelijke wet maatregelen covid-19*, de *Wet digitale overheid*, en de *Wet inburgering*. Daarin worden er vragen beantwoord over de impact van nieuwe wetgeving, het handelingsperspectief van gemeenten, de benodigde capaciteit, risico's, randvoorwaarden en de noodzakelijke implementatieondersteuning. Hierdoor sluit nieuwe wet- en regelgeving beter aan op de praktijk van de uitvoering, zijn de invoeringskosten lager en versterken we de gemeentelijke lobby richting het Rijk. Deze inzet is vergelijkbaar met die van het afgelopen jaar, waarin we bijna dertig uitvoeringstoetsen over de verschillende domeinen hebben verricht. We werken hiervoor altijd samen met tien tot vijftien gemeenten, waarbij er vertegenwoordigers van meerdere disciplines worden geïnterviewd. Daarnaast spreken we met andere stakeholders en experts, en voeren we enquêtes uit. De resultaten worden geverifieerd door een gemeentelijke klankbordgroep en gepresenteerd in een rapport.

In 2021 gaan we ongeveer tien tot vijftien opschalingsanalyses uitvoeren, om in kaart te brengen of een oplossing zoals die door één of enkele gemeenten is bedacht ook bruikbaar is voor andere gemeenten. En zo ja, op welke wijze dit dan gedaan zou kunnen worden, wat de impact ervan is op gemeenten, en welke landelijke ondersteuning bij de opschaling noodzakelijk is.

Ondersteuning en fondsbeheer

Gemeenten willen op een heldere manier worden geïnformeerd over de producten en diensten die wij gezamenlijk realiseren, en willen zich onderdeel voelen van deze collectieve beweging. Om de ambities van de Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU) waar te kunnen maken en de visie van het samen organiseren uit te dragen, zullen wij professioneel en marktconform verschillende ondersteunende taken uitvoeren.

In 2021 bieden wij aan bestuurders en directeuren bij gemeenten en binnen de VNG ondersteuning, zodat er op basis van actuele en relevante sturingsinformatie afgewogen besluiten genomen kunnen worden – bijvoorbeeld over nieuwe standaarden en de uitbreiding van het GGU-portfolio. We onderhouden actief contact met verschillende doelgroepen binnen de gemeenten, om vroegtijdig signalen op te kunnen vangen, behoeften te vertalen en om opmerkingen te verbinden met lopende en nieuwe gemeentelijke initiatieven. Wij richten een vraaggestuurde organisatie in, waarmee ons ondersteuningsaanbod op uiteenlopende gemeentelijke behoeften wordt afgestemd. De Taskforce Samen organiseren bespreekt dit aanbod en brengt het onder de aandacht van gemeenten om hiervan gebruik te maken. We zullen, binnen de kaders van de coronamaatregelen, offline- en online-netwerkbijeenkomsten en werkbezoeken organiseren, kennisdeling en positionering stimuleren, en tevens implementatiestrategieën aanbieden. We doen dit in nauwe samenwerking en afstemming met de gemeenten en de betrokken partners, zoals de koepelorganisaties en de provinciale en regionale afdelingen. Daarnaast ondersteunen we de *Taskforce Samen organiseren* en het *College van Dienstverleningszaken* bij de uitvoering van hun taken. Verder stellen we tussentijdse rapportages, kadernota's en (meer)

→

D
Generieke activiteiten voor alle prioriteiten

Uitvoeringstoetsen, innovatie en implementatie-ondersteuning

jarenplannen op om gemeenten actief te kunnen informeren over de voortgang en behaalde resultaten van de GGU.

In 2021 delen we aansprekende verhalen over de GGU in artikelen, op congressen en in podcasts. Daarbij leggen we de nadruk op de opbrengsten van de gemeentelijke toepassing van collectieve oplossingen. Om de kwaliteit van onze communicatie structureel te kunnen verbeteren, verzamelen we continu feedback.

In 2021 maken we het voor gemeenten zo makkelijk mogelijk om van de collectief ontwikkelde proposities gebruik te maken. Omdat we het succes van de Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering onder meer afmeten aan de implementatiegraad van de collectieve oplossingen, brengen we de gemeentelijke implementatie-behoeften in kaart. We houden daarbij rekening met verschillen tussen de behoeften van kleine, middelgrote en grote gemeenten. We zullen gemeenten advies geven op het gebied van implementatie-strategieën, de samenhang tussen producten en diensten coördineren, en verder ook adviseren over de aanpak, methoden en instrumenten die daarbij horen. Zo bewaken we de planning en samenhang tussen de proposities binnen het GGU-portfolio, zodat gemeenten niet worden overvraagd. Ter ondersteuning daarvan komen we met een implementatiekalender waarin activiteiten logisch gebundeld op vaste momenten aan gemeenten worden gepresenteerd. Gemeenten kunnen de eigen capaciteitsplanning voor de uitvoering hierop afstemmen, waardoor de GGU-resultaten in de gemeentelijke plannen worden opgenomen en lokale toepassing van collectieve oplossingen wordt gestimuleerd. Daarbij zetten we ook digitale middelen in om elkaar in coronatijd te kunnen blijven ontmoeten. Op basis daarvan weten gemeenten waar ze aan toe zijn en worden ze optimaal betrokken bij het gebruik van de GGU-proposities. Daarmee wordt de GGU een krachtige beweging waar alle gemeenten aan meedoen.

Begroting

Totale begroting GGU 2021

In de tabel is de totale begroting voor de GGU vermeld voor het jaar 2021, waarbij bedragen per prioriteit zijn verdeeld over structurele, meerjarige en kortcyclische activiteiten.

Bedragen in euro's

Prioriteit		Budget 2021	Structureel	Meerjarig	Kortcyclisch
A1	Gemeenschappelijke basis voor informatievoorziening en dienstverlening	€ 5.942.800	€ 2.137.500	€ 3.045.900	€ 759.400
A2	Datagestuurde samenleving en sturingsinformatie	€ 2.854.000	€ 1.900.000	€ 475.000	€ 479.000
B1	Informatieveiligheid en gegevensbescherming	€ 4.509.600	€ 2.565.000	€ 263.711	€ 1.680.889
B2	Realisatie en beheer	€ 4.283.750	€ 2.903.750	€ -	€ 1.380.000
B3	Gezamenlijke inkoop	€ 200.000	€ -	€ -	€ 200.000
C1	Fysiek domein	€ 6.278.450	€ 1.060.950	€ 2.137.500	€ 3.080.000
C2	Sociaal domein	€ 14.651.850	€ 8.566.550	€ 2.699.300	€ 3.386.000
C3	Lokaal bestuur	€ 387.500	€ -	€ 237.500	€ 150.000
D1	Generieke activiteiten voor alle prioriteiten	€ 3.540.900	€ 1.949.650	€ 945.250	€ 646.000
D2	Organisatiekosten	€ 5.135.750	€ 3.668.750	€ -	€ 1.467.000
					€
Totaal		**€ 47.784.600**	**€ 24.752.150**	**€ 9.804.161**	**13.228.289**

5b. Stand van zaken uitvoering Klimaatakkoord

Bijlage bij ledenbrief 15 januari 2021: “Uitnodiging BALV 12 februari 2021”

Samenvatting
Om als gemeenten het Klimaatakkoord uit te kunnen voeren hebt u drie randvoorwaarden gesteld, kortweg: haalbaar/betaalbaar voor de samenleving, beschikking over de juiste gemeentelijke bevoegdheden en een vergoeding voor de uitvoeringslasten. Hierbij informeren wij u over de belangrijkste ontwikkelingen, met in het bijzonder het artikel 2-onderzoek naar de uitvoeringslasten.

Stand van zaken uitvoering Klimaatakkoord

Instemming met het Klimaatakkoord en opdracht aan het VNG bestuur
Op de Buitengewone ALV van 29 november 2019 hebt u met bijna unanieme meerderheid ingestemd met het Klimaatakkoord. Hierbij hebt u herhaald dat het akkoord moet voldoen aan de eerder door u vastgestelde drie randvoorwaarden, kortweg: haalbaar/betaalbaar voor de samenleving, beschikking over de juiste gemeentelijke bevoegdheden en een vergoeding voor de uitvoeringslasten. Tevens hebt u aangegeven: ‘Als op termijn onvoldoende aan deze randvoorwaarden wordt voldaan, kan dit ertoe leiden dat gemeenten het Klimaatakkoord niet in zijn geheel of niet in het gevraagde tempo kunnen uitvoeren. […] De randvoorwaarden van gemeenten blijven in volgende fases in het traject dan ook volledig van kracht.’

U hebt het bestuur de opdracht gegeven te werken aan de invulling van de voorwaarden en u periodiek te informeren over de voortgang. VNG heeft het afgelopen jaar inzet verricht op de volle breedte van het Klimaatakkoord. Er is hard gewerkt, maar we zijn er nog niet.

Graag lichten wij de belangrijkste ontwikkelingen toe aan de hand van de randvoorwaarden. In het bijzonder staan wij stil bij het onderzoek naar de uitvoeringslasten Klimaatakkoord voor decentrale overheden en gaan hierop als eerste in.

1. *Randvoorwaarde: Vergoeding toename uitvoeringslasten*

In 2020 heeft de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) een onderzoek verricht naar de uitvoeringslasten[1] van het Klimaatakkoord bij decentrale overheden voor de periode 2022-2030. In het onderzoek wordt gekeken naar de hoogte van de uitvoeringslasten, de verdeling van het budget tussen gemeenten en de organisatie van de uitvoering. Met het rapport wordt géén uitspraak gedaan over de daadwerkelijke toekenning van middelen: dit is onderwerp van gesprek tussen koepels en het kabinet.

Naar verwachting wordt dit rapport gepubliceerd op 19 januari a.s. Na publicatie zullen wij u informeren over de uitkomsten van dit rapport. Daartoe ontvangt u volgende week een aangevulde stand van zaken.

Aanvulling naar aanleiding van publicatie ROB-rapport uitvoeringslasten Klimaatakkoord volgt na 19 januari a.s. op deze plaats.

[1] Uitvoeringslasten zijn bijvoorbeeld kosten voor het inhuren van personeel of het organiseren van overleggen. Kosten zoals voor het verduurzamen van een woning of de aanleg van een warmtenet zijn dit niet. Inzet vindt hierop wel plaats vanuit VNG, alleen niet binnen dit onderzoek conform artikel 2 Financiële-verhoudingswet.

2. *Randvoorwaarde: Haalbaar en betaalbaar voor de samenleving*

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat de energietransitie voor de overgrote meerderheid van de huishoudens woonlastenneutraal moet plaatsvinden. Op dit moment is dit niet mogelijk zonder subsidie. We merken dat het Rijk hier mee worstelt, en het accent probeert te verleggen naar maatregelen die (voor de korte termijn) minder ingrijpend en minder kostbaar lijken, zoals isoleren. Zo'n accentverlegging lijkt begrijpelijk, maar brengt de nodige risico's met zich mee. Vanuit VNG bekijken we dit daarom met de nodige scepsis. Want de transitie die is ingezet met het Klimaatakkoord is tenslotte pas 1 jaar van start in een traject dat nog 30 jaar gaat duren.

Gemeenten zijn al actief aan de slag gegaan met de wijkgerichte aanpak naar aardgasvrij. Daarom verwachten we stevige ondersteuning van het Rijk die verder gaat dan enkele proeftuinen. En juist omdat we pas zijn gestart, vinden wij het essentieel dat het Rijk in deze aanloopfase extra investeert én vasthoudt aan de ingezette koers. Op die manier krijgt de transitie een goede start, komt de rekening niet te liggen bij onze inwoners en wordt die rekening niet doorgeschoven naar de toekomst.

Voor alle sectoren geldt dat het rendabele deel van de investeringen kan worden gefinancierd via leningen of fondsen. Dat is ook het geval bij het maatschappelijke vastgoed, waarvan een deel de verantwoordelijkheid is van gemeenten. Maar zowel bij woningen als bij overig vastgoed is veelal nog sprake van een onrendabele top. Leningen of fondsen zijn geen oplossing voor onrendabele investeringen en gemeenten kunnen dat onrendabele deel niet uit eigen middelen dekken. Er zijn andere instrumenten, waaronder subsidieverlening, nodig om dit probleem oplossen.

De huidige set aan financieringsmogelijkheden van het rijk is aanzienlijk, maar is in omvang nog onvoldoende en sluit - net als andere instrumenten - niet of onvoldoende aan op de nieuwe, integrale werkwijze die we met het Klimaatakkoord hebben ingezet: de wijkgerichte aanpak.

Er zijn goede redenen waarom wij de nadruk willen leggen op de wijkgerichte aanpak en het accent niet helemaal willen verleggen naar minder vergaande strategieën. Juist via de wijkgerichte aanpak naar aardgasvrij kunnen gemeenten invulling geven aan een regierol en kan het publieke belang optimaal worden geborgd. Alleen gebiedsgericht zijn in een periode van 30 jaar de alternatieven voor aardgas te organiseren.

Om vast te kunnen houden aan de ingezette koers van de wijkgerichte aanpak naar aardgasvrij is het noodzakelijk dat onze gestelde randvoorwaarden zijn geregeld en in het bijzonder dat het Rijk de huishoudens in de eerste wijken die aan de beurt zijn ruimhartig ondersteunt.

Wij zijn op deze punten dan ook volop in gesprek en vragen het Rijk haar verantwoordelijkheid te nemen en recht te doen aan de inzet van gemeenten op onder andere de transitievisies warmte en wijkgerichte aanpak.

3. *Randvoorwaarde: De juiste bevoegdheden en doorzettingsmacht*

Op deze randvoorwaarde vindt voortgang plaats op onder andere de volgende onderwerpen:

- Het voorstel Wet collectieve warmtevoorzieningen (opvolger Warmtewet) — Dit wetsvoorstel is in consultatie gegaan na intensief overleg met de decentrale overheden. De decentrale overheden hebben gezamenlijk een reactie geleverd op de consultatie. Het rijk heeft de

reacties verwerkt en aangeboden in een aangepast wetsvoorstel. Op een aantal punten (derdentoegang) zijn wijzigingen opgenomen in het aangepaste wetsvoorstel. Op enkele cruciale punten (rol voor publieke warmte-infrastructuur en invulling regierol gemeenten) zijn de koepels momenteel nog in overleg met het Rijk: het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) wil het wetsvoorstel voor de Tweede Kamerverkiezingen aanbieden aan de Tweede Kamer zodat een volgend kabinet hiermee gelijk kan verdergaan.

- Energiewet 1.0 — Deze wet vervangt de Elektriciteitswet en de Gaswet. Het zwaartepunt ligt bij elektriciteit en infra, de rol van netbeheerders, data en nieuwe markten zoals zelfproducenten. De afbouw van gas en regels voor de wijkgerichte aanpak zitten niet in deze wet, maar worden geregeld via de ‘Wet wijkgerichte aanpak’ (zie volgende punt). Inwerkingtreding van de Energiewet is voorzien per 1 januari 2023.
- ‘Wet wijkgerichte aanpak’ (werktitel) — Deze wet regelt de bevoegdheden waarmee gemeenten gebieden kunnen aanwijzen die van het gas afgaan (inclusief regels voor het beëindigen van gaslevering en duurzaamheidseisen voor gebouwen en de alternatieve energievoorziening) en is essentieel voor het vervullen van de gemeentelijke regierol. De wet wijzigt de Energiewet 1.0 en de Omgevingswet inclusief onderliggende regels. VNG is betrokken bij de ambtelijke voorbereiding. Een consultatie is voorzien in maart-april 2021. Inwerkingtreding is op zijn vroegst voorzien halverwege 2023.
- Huurregelgeving — Om de transitie in de gebouwde omgeving en integraliteit van de wijkaanpak vorm te kunnen geven is het nodig de huurregelgeving aan te passen. Dit betreft onder andere het instemmingsrecht en initiatiefrecht voor huurders, - het woningwaarderingsstelsel, gestandaardiseerde woonlastenbenadering, de energieprestatievergoeding en het vergroten financiële mogelijkheden en meer mogelijkheden bij gespikkeld bezit. VNG is ambtelijk betrokken.

6. Verantwoording uitvoering moties ALV 25 september 2020 en eerdere ledenvergaderingen

Bijlage bij ledenbrief 15 januari 2021: “Uitnodiging BALV 12 februari 2021”

Samenvatting
Hierbij legt het VNG bestuur verantwoordingen af aan de leden over de uitvoering van moties die zijn aangenomen in de ALV van 25 september 2020 en aangehouden moties uit eerdere ledenvergaderingen. Gelet op de samenhang en overlapping van moties zijn bij deze verantwoording de moties in een aantal gevallen geclusterd. Aan de verantwoording over de uitvoering is steeds een voorstel gekoppeld om de motie aan te houden of als uitgevoerd te beschouwen. Dat een motie is uitgevoerd betekent nadrukkelijk niet dat alle VNG doelen op het betreffende thema geheel zijn behaald of dat de VNG-inzet op het betreffende thema stopt. De inzet van de motie is in de meeste gevallen onderdeel geworden/gebleven van de reguliere VNG-inzet. Langer aanhouden van de motie heeft dan geen toegevoegde waarde.

Sowieso zal de VNG de strekking van de moties en de verantwoording over de uitvoering benutten ten behoeve van een breed gedragen VNG-inzet richting de kabinetsformatie.

Inhoudsopgave:

- Moties inzake gemeentefinanciën, inclusief onderzoeken jeugd/abonnementstarief en herverdeling gemeentefonds (p.2)
- Motie “Werkgebied belastingdienst”, Alkmaar (p.6)
- Motie “Compensatieregeling coronaschade zwembaden”, Leusden (p.7)
- Motie “Bekostiging onderwijshuisvesting”, Noordoostpolder (p.8)
- Motie Specifieke uitkering stimulering sport/rijkscompensatie verruimde Btw-vrijstelling sport, Lelystad (p.9)
- Motie “Nieuwe inburgeringstelsel”, Almere (p.10)
- Motie “Handhaving vuurwerkverbod”, Utrechtse Heuvelrug (p.11)
- Moties inzake Klimaatakkoord Regionale Energiestrategieën (RES) (p.12)
- Motie “Duidelijkheid over Warmtewet en toepassing warmtetransitie”, Deventer (p.13)
- Motie “Garantie op financiële randvoorwaarden nodig om uitvoering door gemeenten over de gehele eerste tranche tot 2030 nu te starten” van Zaanstad (p.14)
- Motie “Budgetneutrale overgang Omgevingswet” Noordoostpolder (p.15)
- Motie “Budget volgt bodemtaak” Haarlemmermeer (p.17)
- Motie “Aanpak Amerikaanse rivierkreeft”, Langedijk (p.18)
- Motie “Aanvullende overeenkomst bij Raamovereenkomst Verpakkingen”, Schiedam (p.18)
- Motie “Structurele afspraken Nationale Parken”, Utrechtse Heuvelrug (.19).

Gemeentefinanciën (inclusief jeugd, abonnementstarief en herverdeling)

Onderwerp:	**Gemeentefinanciën, inclusief onderzoeken jeugd/abonnementstarief en herverdeling gemeentefonds**
Moties, indieners en inhoud/ oproep: (samengevat)	1. Motie Breda, Zeist, Opsterland e.a. “Resolutie eerlijke financiële verhoudingen!” Oproep aan ALV om resolutie met eisen aan het huidige kabinet en verwachtingen van het nieuwe kabinet te onderschrijven. Verzoek aan VNG bestuur om inhoud resolutie over te brengen aan fondsbeheerders en te betrekken bij voorbereiding op kabinetsformatie. 2. Motie Schagen e.a. **“**Resolutie: Los financiële problemen Jeugd en WMO op in alle gemeenten” Uitspraak tegen voorgestelde herverdeling van het gemeentefonds voor het sociaal domein en verzoek aan bestuur om te pleiten voor structureel meer middelen in sociaal domein voor alle gemeenten. 3. Motie Zoetermeer e.a. ‘Gemeenten hebben acuut meer structureel geld nodig’ Initiatief van actiecomité ‘Raden in Verzet’. De inzet is om snel structurele financiële oplossingen te bewerkstelligen voor gemeenten. 4. Motie Enschede “Herstel de structurele weeffout in de financiering van het Rijk naar gemeenten” Oproep aan kabinet en Tweede Kamer om: weeffouten te herstellen en te borgen dat er structureel voldoende middelen zijn, onmiddellijk afschaffen opschalingskorting en terugtredende rol van Rijksoverheid in sociaal domein 5. Motie Krimpenerwaard e.a. “Tijdelijke financiële ruimte gemeenten” In afwachting van structurele maatregelen te overleggen met het kabinet om te zorgen dat gemeenten in de resterende kabinetsperiode financiële ruimte krijgen en dat gemeenten vanaf 2021 worden gecompenseerd voor de werkelijke kosten jeugdzorg en extra kosten door invoering abonnementstarief. 6. Motie Beesel e.a. **“**Voorstel herijking Gf onverantwoord, bijsturen is noodzaak” In het kader van herverdeling gemeentefonds met de minister in gesprek te gaan over de financiële impact van de herverdeling in relatie tot alle opgaven die er liggen voor gemeenten. 7. Motie Sluis e.a. “Voldoende middelen voor de regio” Zich hard blijft maken voor het terugdraaien van de opschalingskorting substantieel vergroten van de structurele middelen voor het gemeentefonds.

Onderwerp:	Gemeentefinanciën, inclusief onderzoeken jeugd/abonnementstarief en herverdeling gemeentefonds
	8. Moties De Fryske Marren, Terschelling (ALV 2019) “Compensatie extra kosten invoering abonnementstarief WMO-voorzieningen” Oproep aan bestuur om bij kabinet aan te dringen op een volledige compensatie van de extra kosten, die een gevolg zijn van de gewijzigde wetgeving op het terrein van WMO-voorzieningen. 9. Motie Groningen (ALV 2019) “Stevige borging gelijkwaardig partnerschap IBP” Oproep aan bestuur om met kabinet alleen afspraken te maken over nieuwe taken of verzwaring van taken, indien randvoorwaarden zijn vastgesteld en door het Rijk worden geborgd. Dit door bij herziening Code IBV met kabinet afspraken te maken over toepassing artikel 2 FVw. Daarnaast de opschalingskorting ter discussie blijven stellen en de groei Gf te laten meebewegen met de groei van de gemeentelijke kosten. 10. Motie “Naar een structureel financieel totaalkader GGZ op basis van feiten” (Breda, ALV 2019) Oproep aan bestuur om bij ondertekening Hoofdlijnenakkoord GGZ als voorwaarde te stellen om samen met het Rijk twee onderzoeken te doen die moeten leiden naar voldoende macrobudget voor herverdeling en doordecentralisatie van Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang. Gezamenlijk met Rijk en zorgverzekeraars de noodzakelijke opbouw van ambulante infrastructuur te monitoren en de uitkomsten in periodiek bestuurlijk overleg te bespreken. 11. Motie “Naar een passend financieel en sturingskader jeugd op basis van feiten” (Assen, Leiden, ALV 2019) Oproep aan bestuur in te zetten op structurele compensatie, ook de structurele doorwerking van de volumegroei 2015 – 2017 mee te wegen, om aandacht te vragen voor de situatie in 2022 en het gesprek te voeren met het kabinet om de sturingsmogelijkheden te vergroten.

Verantwoording:	De indieners van de moties roepen enerzijds op tot structureel voldoende middelen en anderzijds tot het aanpassen van de financiële verhouding zodat gemeenten bij nieuwe taken ook de bijbehorende middelen krijgen. Verder hebben de leden aangeven alleen akkoord te willen gaan met een herverdeling van het gemeentefonds als er structureel meer geld komt in het gemeentefonds. Mede naar aanleiding van deze moties heeft de VNG de volgende acties ondernomen. Herverdeling: de VNG heeft aangeven alleen met de herverdeling in te kunnen stemmen als de koek groter wordt. Deze boodschap is aan de minister van BZK doorgegeven. Kabinetsformatie: de VNG heeft haar inzet voor de kabinetsformatie bekend gemaakt. De inzet bestaat uit vier sporen waarbij de sporen 1 en 2 randvoorwaardelijk zijn voor de sporen 3 en 4. *Spoor 1*: structurele financiële middelen voor gemeenten. De financiën van gemeenten structureel op orde brengen is absolute prioriteit voor gemeenten en daarmee de VNG. De tekorten, die voortkomen uit keuzes van eerdere kabinetten, tasten de autonomie en de slagkracht van gemeenten aan om bij te dragen aan de oplossingen die Nederland nodig heeft om sterker uit de crisis te komen. De taken en middelen van gemeenten zijn niet in balans, onderzoek na onderzoek wijst uit dat er structurele oplossing nodig is. Het herstellen van de financiële positie van gemeenten op deze al langlopende dossiers is een belangrijke voorwaarde om verder te kunnen op andere terreinen. We richten ons in dit spoor op het herstellen van de financiële tekorten die in het verleden zijn veroorzaakt. De twee grote onderwerpen zijn hierbij de opschalingskorting en de tekorten in het sociale domein, met focus op Jeugdzorg en de aanzuigende werking van het abonnementstarief. Ook de voeding van het gemeentefonds is van groot belang. *Spoor 2*: een wet decentraal bestuur ter verbetering van de interbestuurlijke verhoudingen. Het maken van een wet is daarmee een vehikel om belangrijke interbestuurlijke knelpunten hoger op de agenda te krijgen en afspraken te maken zodat gemeenten heldere en bruikbare spelregels hebben. Een wetstraject is echter lang en onvoorspelbaar. Daarom is de inzet om met het huidige kabinet zoveel mogelijk van de interbestuurlijke knelpunten op te lossen voor de verkiezingen, zoals ook bepleit in de moties die op de ALV van 25 september zijn aangenomen en waarover een brief is gestuurd aan het kabinet. Spoor 3: een aanbod aan het Rijk voor de bijdrage van gemeenten in samenwerking met de overige decentrale overheden op de thema's: wonen, klimaat, regionale economie en digitalisering. Spoor 4: focus op uitvoering waarbij kwetsbare inwoners centraal staan.

Onderwerp:	Gemeentefinanciën, inclusief onderzoeken jeugd/abonnementstarief en herverdeling gemeentefonds
	Normering: Naar aanleiding van de evaluatie van de normering van het gemeentefonds (de wijze waarop de hoogte van het jaarlijks accres voor het gemeentefonds wordt bepaald) is het bestuur akkoord gegaan met handhaving van de brede koppeling. Als reactie op de evaluatie normering is de volgende brief verstuurd https://vng.nl/sites/default/files/2020-11/vng-reactie-op-evaluatie-normering.pdf WMO abonnementstarief: de VNG heeft aangeven dat naar aanleiding van het onderzoek naar de effecten van het abonnementstarief gemeenten hiervoor gecompenseerd moeten worden. De stelling van het Rijk 'dat dit onderdeel uitmaakt van de afspraken in het IBP' klopt niet. Gemeenten moeten volledig worden gecompenseerd voor de effecten van de invoering van het abonnementstarief. Niet volledig compenseren zal er aan bijdragen dat gemeenten, gezien de grote tekorten in het sociaal domein, verder moeten bezuinigingen en zij de Wmo niet kunnen blijven uitvoeren zoals beoogd. De opstelling van de minister is ook niet conform artikel 2 Financiële Verhoudingswet. We hebben dit ook schriftelijk aan de Tweede Kamer laten weten https://vng.nl/sites/default/files/2020-10/20201023_brief_parlement_vng-reactie-abonnementstarief-in-de-wmo-tbv-begrotingsbehandeling-vws-def.pdf Onderzoek jeugd: In december is het rapport van AEF gepubliceerd over de vraag hoeveel middelen gemeenten structureel nodig hebben om hun taken voor jeugdzorg goed uit te kunnen voeren. Het onderzoek laat zien dat gemeenten in 2019 zo'n € 1,7 miljard meer uitgeven aan jeugdzorg dan dat ze aan middelen ontvangen. Dit rapport is een belangrijke stap in het gesprek met het Rijk over de benodigde structurele middelen voor gemeenten. Op basis van het rapport zullen we gesprekken met het Rijk voeren over een combinatie van structureel extra budget en maatregelen om de Jeugdwet financieel beheersbaar te maken. Eind februari zullen, tussentijds, de contouren van mogelijke scenario's van middelen en maatregelen bestuurlijk tussen Rijk en VNG worden besproken. Ook wordt eind februari met een brede delegatie van het kabinet gesproken over de financiële situatie van gemeenten, mede vanwege het enorme tekort wat in het onderzoek is geconstateerd. Het gesprek over structureel budget en maatregelen zal tijdig worden afgerond, zodanig dat de opbrengsten een zwaarwegende inbreng zijn voor de kabinetsformatie. Als Rijk en VNG er onderling niet uitkomen, wordt een commissie van wijzen benoemd om tot arbitrage over te gaan.
Voorstel:	Aanhouden.

Onderwerp:	**Werkgebied belastingdienst**
Motie en indiener:	“Werkgebied belastingdienst” , Alkmaar
Inhoud/oproep: (samengevat)	Vraag aan het VNG bestuur om: 1. zijn invloed aan te wenden bij het ministerie van Financiën om onze zorgen te delen over de doelmatigheid en de doeltreffendheid van de uitbreiding van het werkgebied van de belastingdienst met het oog op de effectiviteit van het Nederlandse openbaar bestuur 2. het kabinet aan te sporen oog te hebben voor een pragmatische verdeling van het werkgebied van de belastingdienst in relatie tot gemeenten.
Verantwoording:	Om uitvoering aan deze motie te geven hebben wij in overleg met de werkgroep rijksbelastingen (een overleg van fiscalisten van gemeenten) een notitie opgesteld met voorbeelden waar de opstelling van de rijksbelastingdienst ten opzichte van gemeente problemen geeft en of de samenwerking beter kan. Deze notitie wordt in januari 2020 door onze hoofdirecteur besproken met de SG van het ministerie van Financiën en zal we begin volgend jaar worden ingebracht in het bestuurlijk overleg financiële verhoudingen.
Voorstel:	Op basis van het voorgaande stellen wij voor om de motie aan te houden.

Sociaal domein

Onderwerp:	**Rijkscompensatie financiële coronaschade zwembaden en ijsbanen**
Motie en indiener:	Compensatieregeling coronaschade zwembaden, gemeente Leusden.
Inhoud/oproep: (samengevat)	Het belang van zwembaden bij het ministerie onderstrepen en een compensatieregeling vanuit het Rijk voor hen laten realiseren om faillissementen vanwege coronaschade te voorkomen.
Verantwoording:	(informatie ontvangen via de Vereniging Sport en Gemeenten): Zwembaden en ijsbanen: op basis van nader onderzoek en overleg stelt het kabinet voor de exploitanten van zwembaden en ijsbanen via een specifieke uitkering aan gemeenten €100 miljoen beschikbaar. Deze regeling wordt in nauw overleg met de sector de komende tijd nader uitgewerkt. Verlenging steun aan sportverenigingen: op 27 oktober jl. heeft het kabinet laten weten dat met het oog op de aanscherping van de coronamaatregelen, die de sport hard treffen, het sport-specifieke pakket is aangepast en opnieuw is opengesteld voor de periode van 1 oktober t/m 31 december, met een uitvoering die erop is gericht om de nieuw ontstane financiële schade van amateursportverenigingen te compenseren. Hiervoor wordt € 60 miljoen ingezet. Publicatie en openstelling: de publicatie van de regelingen Tegemoetkoming verhuurders sport-accommodaties (TVS) en Tegemoetkoming amateursportorganisaties (TASO) zijn in januari/februari 2021 voorzien en de regelingen worden naar verwachting in februari opengesteld. De regeling voor de zwembaden wordt naar verwachting in februari gepubliceerd en in maart opengesteld. Gelet op de ontwikkelingen is overleg opgestart om deze drie regelingen voor de eerste helft van 2021 ook mogelijk te maken.
Voorstel:	Aanhouden.

Onderwerp:	Onderwijshuisvesting
Motie en indiener:	“Bekostiging onderwijshuisvesting” (Noordoostpolder, ALV 2020)
Inhoud/oproep: (samengevat)	- Hoge prioriteit te geven aan de lobby voor de benodigde financiële middelen om te kunnen voldoen aan wettelijke eisen, verbetering van het binnenmilieu en verduurzaming van onderwijsgebouwen. - Hiertoe in gesprek te gaan met kabinet en parlement met als inzet een toezegging voor het beschikbaar stellen van deze financiële middelen. - Er voor te waken dat deze noodzakelijke extra financiering niet ten koste gaat van andere onderdelen van de algemene uitkering.
Verantwoording:	Op advies van het Expertiseteam Onderwijshuisvesting heeft het VNG-bestuur zich geschaard achter de ambities in scenario 5 van de routekaart PO/VO. In dit scenario worden de komende 30 jaar de kwaliteit en duurzaamheid van alle scholen aangepakt. Hiervoor is jaarlijks € 700 miljoen extra investering nodig, bovenop de bedragen die gemeenten en schoolbesturen zelf al investeren in onderwijshuisvesting. Daarnaast brengt de beweging naar inclusief onderwijs en de eisen die dit stelt aan de huisvesting mogelijk nog extra kosten met zich mee. Na deze unaniem aangenomen motie van de gemeente Noordoostpolder is op 12 oktober 2020 de sectorale routekaart van de PO-raad, VO-raad en de VNG gepubliceerd. Deze brengt de weg naar verduurzaming en verbetering van de kwaliteit van schoolgebouwen in beeld. De routekaart PO/VO vormt de onderlegger voor de inzet vanuit de VNG in de gesprekken met het kabinet over de noodzaak van verbetering van de onderwijshuisvesting en de daarbij horende financiering. De financiële opgave rond onderwijshuisvesting maakt deel uit van de input van de VNG op de investeringsagenda voor de volgende kabinetsformatie. In de lobby rondom onderwijshuisvesting werkt de VNG nauw samen met de PO-Raad en de VO-Raad. De Rijksoverheid is een Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) gestart waarbij wordt onderzocht welke opgaven er liggen op het gebied van onderwijshuisvesting en hoe hieraan voldaan kan worden. Het resultaat van het onderzoek zal naar verwachting in maart 2021 beschikbaar zijn. Voor de VNG zijn dit IBO en de ontwikkelingen in het klimaatakkoord de belangrijk aanknopingspunten in de lobby voor de noodzakelijke extra financiering voor onderwijshuisvesting. De VNG zal dit onderwerp in de aanloop naar het nieuwe kabinet onophoudelijk blijven agenderen.
Voorstel:	Aanhouden.

Onderwerp:	Rijkscompensatie verruimde Btw-vrijstelling sport
Motie en indiener:	Specifieke uitkering stimulering sport/rijkscompensatie verruimde Btw-vrijstelling sport, gemeente Lelystad.
Inhoud/oproep: (samengevat)	Aandringen bij het kabinet op een volledige compensatie van het Btw nadeel dat gemeenten (en hun sportbedrijven) leiden door verruiming van de Btw-vrijstelling sport per 1 januari 2019.
Verantwoording:	(informatie ontvangen via de Vereniging Sport en Gemeenten) Gemeenten hebben € 228 miljoen bij het Rijk via Dus-I aangevraagd voor 2019, terwijl er € 185 miljoen rijkscompensatie beschikbaar was. De verantwoording van dit aangevraagde bedrag, zoals in de motie van de gemeente Lelystad benoemd, gebeurt op basis van de goedgekeurde jaarrekeningen van de gemeenten. Die hebben inmiddels hun jaarrekeningen ingediend, dit moest voor 15 juli 2020.De definitieve (eind)beschikkingen zijn op dit moment in de maak. Informeel is inmiddels bekend dat er macro gezien onderuitputting van het totaalbudget is. Dat wil zeggen dat in principe 100% aan gemeenten wordt uitgekeerd. Echter, er zitten voor sommige gemeenten wat plussen in en voor andere wat minnen. Bijvoorbeeld. Een gemeente heeft € 1 miljoen aangevraagd, maar bij de jaarrekening blijkt het slechts om € 750.000,- te gaan. En uiteraard het omgekeerde bestaat ook. Een gemeente heeft bij de vaststelling meer recht op rijkscompensatie, omdat deze meer heeft gerealiseerd dan in de aanvraag voorzien. De gemeenten waren tevoren ermee bekend dat er “onderling verrekend” zou kunnen worden. Bovendien is het financieel gebruikelijk dat aanvraag/verlening iets anders is dan verantwoording/vaststelling. Resumerend kan worden gemeld dat in 2019 gelet op de beschikbare € 185 miljoen de rijkscompensatie aan gemeenten voor de verruimde Btw-vrijstelling in de sport voldoende is. Voor de volledigheid kan bovendien gemeld worden dat ten aanzien van de jaren erna reeds de volgende bedragen aan rijkscompensatie bekend zijn: 2020 € 188 miljoen, 2021 en 2022 jaarlijks € 178 miljoen. Voor 2020 zijn alle aanvragen van gemeenten via Dus-I gehonoreerd tot 80% van het aangevraagde bedrag, ook hier zullen de gemeentelijke jaarrekeningen leidend zijn voor de definitieve vaststelling eind 2021.Het principe blijft dat het Rijk het volledige Btw nadeel aan gemeenten vergoedt.
Voorstel:	Op basis van het voorgaande stellen wij voor om de motie aan te houden tot de definitieve communicatie over de rijkscompensatie verruimde Btw-vrijstelling sport 2019 vanuit het ministerie van VWS.

Onderwerp:	Inburgering
Motie en indiener:	Motie Almere e.a. over het nieuwe inburgeringstelsel
Inhoud/oproep: (samengevat)	De VNG wordt gevraagd om zich in te zetten voor een uitvoerbaar en betaalbaar inburgeringstelsel. Enerzijds door te blijven aandringen op een onafhankelijk kostenonderzoek onder gezamenlijk opdrachtgeverschap naar de financiële gevolgen van het nieuwe stelsel. De motie noemt hierbij expliciet commitment vanuit het Rijk aan de uitkomsten van het onderzoek. Anderzijds door ervoor te zorgen dat het Rijk de gesignaleerde knelpunten bij het uitvoeren van de regierol serieus oppakt.
Verantwoording:	In 2019 heeft de VNG delegatie een kostenonderzoek afgedwongen door een bestuurlijk overleg met de minister af te breken. Op 24 april 2020 zijn er op basis van dit onderzoek afspraken gemaakt over de financiën van het nieuwe stelsel en de regierol van gemeenten. Deze zijn inmiddels verwerkt in de kaderwet die is aangenomen door de tweede kamer. Op dit moment vinden er gesprekken plaats over de gevolgen van de uitstel van de wet naar januari 2022 voor inburgeraars. Inzet is dat gemeenten zo snel mogelijk in staat worden gesteld te kunnen werken in de geest van de wet. Ook steunen we gemeenten bij de implementatie van de nieuwe wet en is een projectorganisatie opgezet bij de VNG o.l.v. een implementatiemanager.
Voorstel:	Gelet op de actualiteit, waaronder de taakstelling huisvesting statushouders volgend jaar, stellen wij voor om de motie aan te houden.

Veiligheid

Onderwerp:	Vuurwerk
Motie en indiener:	Motie “Handhaving vuurwerkverbod”. Indienende gemeente: Utrechtse Heuvelrug. .
Inhoud/oproep: (samengevat)	De indieners van de motie vragen het VNG-bestuur om in gesprek te gaan met de minister voor Milieu en Wonen en de minister van Justitie en Veiligheid over het eenduidig implementeren het landelijk verbod op het afsteken door consumenten van knalvuurwerk en vuurpijlen. Daarnaast om in gesprek te gaan over de vormgeving van een lokale aanpak. Het gesprek moet gevoerd worden op basis van de volgende uitgangspunten: • Het lokaal gezag dient ondersteund te worden aan de hand van een ministeriele handreiking met de meest effectieve handhavingsmethoden, bij voorkeur ondersteund door het beschikbaar stellen van voldoende politiecapaciteit en of additionele financiële middelen • Intensivering van opsporing en vervolging van de handel in illegaal vuurwerk door politie en Openbaar Ministerie, bij voorkeur ondersteund door voldoende politiecapaciteit en additionele financiële middelen • Het agenderen van het landelijk verbod op Europees niveau, ter ondersteuning van de implementatie op nationaal niveau
Verantwoording:	De VNG heeft in 2020 meerdere malen in bestuurlijk overleg met onder meer de minister van Justitie en Veiligheid gesproken over de te nemen maatregelen tegen de overlast en excessen van de jaarwisseling. Onderwerpen die zijn besproken en/of waar het VNG-bureau ambtelijk bij betrokken is geweest: • Het inventariseren en breder beschikbaar maken van het bestuurlijk instrumentarium voor de aanpak van overlast tijdens de jaarwisseling • Landelijk handelingskader politie-OM over de aanpak, opsporing en vervolging van de handel in en bezit van illegaal vuurwerk (vastgesteld) • Afspraken met politie over hun inzet aan de landsgrenzen en controles op (grotere partijen) illegaal vuurwerk • Versterking van (regeling) bevoegdheden van politie en BOA’s, onder meer om te handhaven op vervoer van vuurwerk en carbidschieten • Via het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid zijn handreikingen en andere hulpmiddelen beschikbaar voor de aanpak van verstoringen van de openbare orde tijdens de jaarwisseling • Het kabinet, met instemming van de VNG, zet zich er binnen de EU voor in om de illegale handel in professioneel vuurwerk te verhinderen, waarbij ze enkele initiatieven heeft ontwikkeld die op de belangstelling van de Europese commissie kunnen rekenen. Ook in Benelux-verband werkt de rijksoverheid aan concrete maatregelen die het moeilijker moeten maken dat zwaar, professioneel vuurwerk niet in verkeerde handen komt • De commissie Bestuur en Veiligheid heeft zich uitgesproken voor een heldere en eenduidige handhaving van het door het kabinet aangekondigde tijdelijke vuurwerkverbod .
Voorstel:	Op basis van het voorgaande stellen wij voor om de motie af te doen.

Klimaatakkoord

Onderwerp:	**Klimaatakkoord Regionale Energiestrategieën (RES)**
Motie en indiener:	Geclusterde verantwoording over twee moties: 1. ‘Regionale Energiestrategieën (RES): wind in de zeilen en schouder aan schouder’ van Amersfoort; 2. ‘Uitbreiding RES energieopwekkings-soorten’ van Buren; .
Inhoud/oproep: (samengevat)	‘RES: wind in de zeilen en schouder aan schouder’ Deze motie roept VNG op te zorgen dat het Rijk zich meer zichtbaar achter de doelen van het klimaatakkoord en de RES schaart. Zodat duidelijk wordt dat duurzame energie een overheidsbrede ambitie is om het gezamenlijke doel te behalen. Hiervoor zien indieners graag dat er interbestuurlijk een continue gezamenlijke communicatieaanpak wordt ingericht om noodzaak en urgentie van verduurzamingsmaatregelen uit te leggen. De VNG moet daarnaast in gesprekken met het Rijk erop aandringen dat bewindslieden in mediaoptredens en bij werkbezoeken de noodzaak tot het opwekken van elektriciteit met zonnepanelen en windmolens blijven benadrukken. Uitbreiding RES energieopwekkings-soorten’ Deze motie roept op om: - bij een eerste mogelijkheid tot actualisatie van het Klimaatakkoord bij het Rijk aan te dringen op verbreding van de RES-systematiek in het Nationaal Programma na 2030 met meerdere energie opwekkingsmogelijkheden naast zon en wind, waaronder waterkracht - met spoed met het Rijk in overleg te treden om te zorgen voor, tussen nu en de formele wijziging van de warmtewet, een werkend handelingsperspectief voor gemeenten om de doelstellingen van het klimaatakkoord mogelijk te maken - De voortgang van de besprekingen te rapporteren tijdens de ALV van juni 2020.
Verantwoording:	De oproep om ‘zij aan zij te staan’ is bekend bij Rijk, decentrale overheden en hieraan wordt invulling gegeven. In het Bestuurlijk Overleg van 6 november is de toezegging gedaan door de minister om ‘zij-aan-zij te staan’ en de gezamenlijkheid bij het Klimaatakkoord en de RES te onderschrijven. Technieken als waterkracht kunnen worden opgenomen in de RES als bewezen techniek, maar tellen niet mee in de 35 TWh doelstelling. Als een regio hiermee onderbouwd een substantieel aandeel kan realiseren, dan kan worden overwogen om ook waterkracht op te nemen in de RES. Mits daarbij wordt voldaan aan de daarvoor geldende voorwaarden (zie criteria factsheet NPRES). Deze motie sluit verder aan bij de VNG inzet en gemeentelijke belangen en wordt uitgevoerd in interbestuurlijke gesprekken.
Voorstel:	Beide moties aan te houden.

Onderwerp:	**Klimaatakkoord Warmtewet en -transitie**
Motie en indiener:	‘Duidelijkheid over Warmtewet en toepassing warmtetransitie’ van Deventer
Inhoud/oproep: (samengevat)	De motie draagt het bestuur op te blijven aandringen op intensieve betrokkenheid van gemeenten bij de totstandkoming van de nieuwe Warmtewet en onder andere de volgende afspraken te maken in de Warmtewet: 1. Ruimte te laten voor de uitvoeringspraktijk van gemeenten; dit gaat er o.a. over om naast de bestaande praktijk de keuze op te nemen om publiek eigendom (transport en distributie) van alle warmte-infrastructuur mogelijk te maken; 2. Een onafhankelijk onderzoek naar de omvang van de noodzakelijke publieke bijdrage voor warmtenetten om deze ‘haalbaar en betaalbaar’ te realiseren, de uitkomsten zijn weerklank te laten hebben in de afspraken tussen gemeenten en Rijk en bijvoorbeeld mogelijk te maken dat deze publieke bijdrage ook kan worden aangewend door decentrale overheden of overheidsbedrijven; 3. Met het Rijk in overleg te gaan over aanpalende afspraken die voor de uitvoering van belang zijn maar niet in de Warmtewet behoren, zoals vraagstukken m.b.t. de vormen van beheer, exploitatie, vormen van aan- en inbesteding, bewonersparticipatie, verbinding met nieuwe vormen van energie en opslag.
Verantwoording:	Het Rijk en decentrale overheden voeren overleg over de nieuwe Warmtewet, waarbij de genoemde onderwerpen aan bod komen. In de gesprekken over de Warmtewet 2.0 wordt ook gesproken over aanvullende financiering om warmtenetten mogelijk te maken en invulling te geven aan afspraken in het Klimaatakkoord. Hiertoe wordt een aanvullend onderzoek uitgezet om inzicht te krijgen in de business case van warmte en de eventuele ondersteunende benodigde instrumenten. De motie sluit aan bij de gesprekken over de Warmtewet 2.0 zoals deze tussen het Rijk en de decentrale overheden worden gevoerd.
Voorstel:	Aanhouden

Onderwerp:	Klimaatakkoord en financiële randvoorwaarden
Motie en indiener:	Garantie op financiële randvoorwaarden nodig om uitvoering door gemeenten over de gehele eerste tranche tot 2030 nu te starten' van Zaanstad
Inhoud/oproep: (samengevat)	De motie constateert dat het Klimaatakkoord overeenkomt met gemeentelijke ambities. Wel willen gemeenten gelet op de opstapeling van taken ruimte houden om, afhankelijk van de uitkomsten artikel 2-onderzoek, de afspraken uit het klimaatakkoord als onuitvoerbaar te bestempelen. Het bestuur wordt opgedragen hiertoe: • met het Klimaatakkoord in te stemmen waarbij borging van essentiële randvoorwaarden voor gemeenten voorwaardelijk is voor de uitvoering; • naar het Rijk duidelijk te maken dat er na het artikel 2-onderzoek financiële middelen komen om de volledige uitvoeringskosten te dekken; • met het Rijk in gesprek te gaan over de uitvoering van het Klimaatakkoord om zowel de financiële als de wettelijke randvoorwaarden voor gemeenten te borgen en dit vast te leggen in interbestuurlijke afspraken; • over voortgang te rapporteren op de ALV van juni 2020; • uiterlijk op de ALV van 2021 over het artikel 2-onderzoek en de voortgang van het Klimaatakkoord te rapporteren.
Verantwoording:	Het bestuur onderschrijft het dictum en de vraag die aan haar gesteld wordt. De indieners delen het advies van het VNG bestuur: nu van start gaan met het Klimaatakkoord maar ruimte houden om tempo en reikwijdte aan te passen afhankelijk van hoe randvoorwaarden worden ingevuld. Intussen hebben VNG en medeoverheden de opdracht gegeven aan ROB om de hoogte en financieringsmogelijkheden van uitvoeringslasten te onderzoeken.
Voorstel:	Aanhouden (totdat de uitkomsten van het artikel 2-onderzoek zijn besproken met de leden).

Omgevingswet

Onderwerp:	Budgetneutrale overgang Omgevingswet – actualisatie opvolging
Motie en indiener:	Budgetneutrale overgang Omgevingswet - Noordoostpolder
Inhoud/oproep: (samengevat)	De motie vraagt het VNG bestuur: - de gemeenten te consulteren over de financiële effecten van de Omgevingswet, bijvoorbeeld in een (bijzondere) algemene ledenvergadering, in 2021 op basis van de kostenraming, en over de daadwerkelijke kosten op de belangrijke momenten in het interbestuurlijke financiële proces tot 2027. - daarbij het uitgangspunt te bevestigen dat de overgang naar de Omgevingswet voor gemeenten op middellange termijn (<10 jaar) budgetneutraal moet kunnen verlopen en een beroep op het Rijk te doen om extra middelen ter beschikking te stellen als blijkt dat deze budgetneutrale overgang voor gemeenten onhaalbaar is
Verantwoording:	De inwerkingtreding van de Omgevingswet is in mei 2020 uitgesteld met één jaar naar 1 januari 2022. Eén van de consequenties hiervan voor gemeenten is dat er nog een jaar wordt toegevoegd aan de implementatieperiode, en dus aan de implementatiekosten. Ook wordt het eind van de overgangstermijn voor gemeenten verschoven, naar 31 december 2029. Daarmee zullen naar verwachting de structurele effecten van de wet ook later plaatsvinden, uiteraard afhankelijk van het lokale implementatietempo. Specifiek ten aanzien van de financiële effecten van de invoering van de wet hebben we na het Financieel Hoofdlijnenakkoord (2016), waarop de motie zich baseert, in de Beheerovereenkomst DSO-LV (2018) verdergaande procesafspraken gemaakt met de minister en de andere bestuurlijke partners. Deze afspraken betreffen de wijze waarop de financiële effecten van de Omgevingswet worden gemonitord en de momenten waarop we daarover met elkaar in gesprek gaan met de mogelijkheid om de bestaande financiële afspraken te herzien.

Onderwerp:	Budgetneutrale overgang Omgevingswet – actualisatie opvolging
	De belangrijkste momenten in dit financiële proces zijn - Eind eerste kwartaal 2021: raming van de transitiekosten en de structurele financiële effecten van de Omgevingswet in het Integraal Financieel Beeld. De VNG speelt een actieve rol in de Interbestuurlijke Werkgroep Financiën Omgevingswet, die opdrachtgever is voor het maken van deze raming. - 2021: ontwikkeling van monitoringsinstrument voor de transitiekosten en structurele financiële effecten. - Vanaf 2022: start van de monitoring van de werkelijke structurele financiële effecten. - Uiterlijk eind 2022: evaluatie van de werkelijke transitiekosten tot inwerkingtreding. - Eind 2023: 1e integrale evaluatie op basis van de monitoring van de werkelijke transitiekosten en structurele financiële effecten. - Uiterlijk eind 2026: 2e integrale evaluatie op basis van de monitoring van de werkelijke transitiekosten en structurele financiële effecten. - In 2022, 2023 en 2026 kan de evaluatie van de kosten en baten leiden tot herziening van de gemaakte financiële afspraken. Voor de uitvoering van de motie betekent dit het volgende: • Gemeenten worden in de loop van het eerste kwartaal 2021 geconsulteerd over een conceptversie van het 'Integraal Financieel Beeld' door middel van een internetconsultatie via VNG Fora, aangevuld met een aantal digitale regiobijeenkomsten. De resultaten van de consultatie worden in maart 2021 besproken in de bestuurlijke commissies RWM en Financiën. Het is de bedoeling dat het definitieve Integraal Financieel Beeld eind maart beschikbaar komt. • Vanaf 2022 zal een monitor operationeel zijn, die de effecten van de omgevingswet op de gemeentelijke financiën meet. De gemeenten zullen over de uitkomsten hiervan geconsulteerd worden. • Wanneer uit de ramingen en/of uit de monitor blijkt dat niet aan het uitgangspunt van een budgetneutrale overgang kan worden voldaan, zal de VNG dit onderwerp in gesprek brengen met de minister. De minister heeft in de Tweede Kamer bevestigd open te staan voor dit gesprek. Ter informatie: • De Tweede Kamer heeft op 1 december 2020 twee moties aangenomen met betrekking tot de financiën Omgevingswet. De motie-Smeulders (33118-162) verzoekt de regering om de afspraak uit 2016 na te komen dat de Omgevingswet budgetneutraal moet kunnen worden ingevoerd om zo te voorkomen dat de Omgevingswet decentrale overheden meer gaat kosten dan dat deze ze mogelijk oplevert. De motie-Van Eijs (33118-165) verzoekt de regering om, in overleg met de decentrale overheden, zorg te dragen voor voldoende middelen voor het invoeren van de Omgevingswet.
Voorstel:	Op basis van het voorgaande stellen wij voor om de motie aan te houden.

Onderwerp:	Decentralisatie van de bodemtaken onder de Omgevingswet
Motie en indiener:	“Budget volgt bodemtaak” (Haarlemmermeer, ALV 2020)
Inhoud/oproep: (samengevat)	-Bij de gesprekken met het rijk in te zetten op het beschikbaar stellen van voldoende financiële middelen voor de uitvoering van de gedecentraliseerde bodemtaken onder de Omgevingswet -Bij de verdeling van de financiële middelen rekening te houden met de bodemopgaven per gemeente (oppervlakte, bouwactiviteiten en verontreinigingsgraad) -Er bij het rijk op aan te dringen snel duidelijkheid te bieden over het verkrijgen van financiële middelen per gemeente
Verantwoording:	Onder de Omgevingswet gaat de verantwoordelijkheid voor de bodemkwaliteit over van 12 provincies en 29 gemeenten, naar alle gemeenten. Gemeenten moeten dus in 2021 voorbereid zijn op de nieuwe bodemtaken per 2022. Met deze nieuwe taken zijn apparaatskosten gemoeid. Deze omvatten kosten voor het uitvoeren van de wettelijke taken (vergunningverlening, handhaving en toezicht), maar ook voor beleidscapaciteit bij gemeenten o.a. voor het integreren van de bodemopgaven in omgevingsplannen en de aansturen van de omgevingsdiensten. VNG is op dit moment betrokken bij de onderhandelingen over de bodemmiddelen op de begroting van I&W. Er is discussie over de inzet van deze middelen ten behoeve van de apparaatskosten. De inzet van de VNG in de onderhandelingen hierover is als volgt: *Budget volgt opgave*. Als er geen vergoeding komt voor de apparaatskosten kunnen we niet tekenen voor de reeks van afspraken met I&W over de bredere bodemopgave na 2020. Wij zijn hier altijd heel helder in geweest, ook bestuurlijk. De basis (d.w.z. voldoende middelen, capaciteit en kennis binnen de gemeente voor het uitvoeren van de bodemtaken) moet op orde zijn als vorens wij namens de gemeenten bestuurlijke afspraken kunnen maken over de bredere opgaven en samenwerking ten aanzien van de bodem. Deze VNG inzet zal zowel in de onderhandelingen met I&W en in de bestuurlijke overleggen met BZK over de Omgevingswet leidend zijn. Ook dringt de VNG er bij het rijk op aan spoedige duidelijkheid te verschaffen over de bodemmiddelen, dat wil zeggen vóór de voorjaarsnota van 2021, zodat gemeenten in staat zijn om deze taak voor 2022 te organiseren.
Voorstel:	Aanhouden

Fysieke leefomgeving

Onderwerp:	Overlast exoten
Motie en indiener:	Motie “Aanpak Amerikaanse rivierkreeft” van Langedijk
Inhoud/oproep: (samengevat)	Bij het ministerie van LNV voor het einde van het jaar aandringen op deelname in een taskforce met de Unie van Waterschappen (UvW), gemeenten en andere betrokken partijen, om in gezamenlijkheid met experts te werken aan een bruikbare en implementeerbare aanpak van deze destructieve invasieve exoot.
Verantwoording:	Door het aannemen van de motie heeft het onderwerp rivierkreeften veel media-aandacht gekregen. In de tussentijd zijn een aantal dingen in werking gezet. Op dit moment is de belangrijkste vraag wie de regie moet voeren. Er zijn gesprekken gevoerd tussen wethouder Jongenelen van de gemeente Langedijk en het ministerie van LNV. De gemeente neemt contact op met de provincie om te kijken of het IPO betrokken kan worden. Vanuit VNG is contact opgenomen met de UvW, maar zij hebben dit onderwerp nog niet bestuurlijk besproken. Dat kan pas in maart 2021. Door de UvW is wel een ambtelijke werkgroep gestart voor een onderzoek naar de rivierkreeften en daar zijn ook de VNG en gemeenten voor uitgenodigd. Ook het ministerie van LNV zit aan tafel. Met Langedijk wordt gekeken naar betrokkenheid, we wachten eerst de onderzoeksresultaten af. Met de gemeente Langedijk is afgesproken om in de komende periode gezamenlijk op te trekken om te kijken hoe we deze motie het best tot uitvoering kunnen brengen.
Voorstel:	Op basis van het voorgaande stellen wij voor om de motie aan te houden.

Onderwerp:	Verpakkingen
Motie en indiener:	Aangehouden motie “Aanvullende overeenkomst bij Raamovereenkomst Verpakkingen” (Schiedam, BALV 2019)
Inhoud/oproep: (samengevat)	Oproep aan het VNG-bestuur om Schiedam en steden met een vergelijkbare situatie (combinatie van bron- en nascheiding van Plastic verpakkingen, Metalen en Drinkpakken) te steunen in het vinden van een maatwerkoplossing.
Verantwoording:	Momenteel wordt gewerkt aan de invulling van de oproep die in de motie werd gedaan. Er is afgesproken dat de gemeente Schiedam nauw betrokken wordt bij de uitwerking van de onderliggende afspraak om bron- én nascheiding van verpakkingsafval te combineren in één gemeente. Na concretisering van de afspraak zal beoordeeld worden in hoeverre de invulling tegemoetkomt aan de gedane oproep in de motie.
Voorstel:	Aan te houden.

Onderwerp:	Nationale parken
Motie en indiener:	Motie “Structurele afspraken Nationale Parken” van Utrechtse Heuvelrug
Inhoud/oproep: (samengevat)	De motie roept het VNG-bestuur op om met de minister van LNV, het IPO en maatschappelijke partners in overleg te treden met als doel structurele afspraken te maken over de aanpak en de financiering voor de lange termijn van de instandhouding en doorontwikkeling van de Nationale Parken.
Verantwoording:	In onze eerste reactie op de concept bossenstrategie van het ministerie van LNV is deze problematiek onder de aandacht gebracht. Voordat gemeenten verantwoordelijk worden voor de aanleg van vele hectare extra bos moet hierover eerst duidelijkheid bestaan.
Voorstel:	Aanhouden.

7. Resolutie VNG inzet kabinetsformatie

Bijlage bij ledenbrief 15 januari 2021: "Uitnodiging BALV 12 februari 2021"

Toelichting op de resolutie

De kabinetsformatie is voor de gemeenten een cruciaal moment. De plannen die het kabinet maakt en de afspraken die het kabinet en de gemeenten maken bepalen voor een belangrijk deel de mogelijkheden van gemeenten om samen met hun inwoners te werken aan behoud van voorzieningen en aan de leefbaarheid van wijken en buurten. Sociale samenhang, ruimtelijke inrichting, en uitvoering van het klimaatakkoord vragen om forse investeringen.

In de resolutie 'Herstel van bestuurlijk en financieel vertrouwen' die het VNG bestuur u voorlegt staan de financiele en interbestuurlijke verhoudingen centraal. Om hun ambities waar te maken moeten gemeenten immers beschikken over voldoende financiële slagkracht, verantwoordelijkheden en beleidsvrijheid.

Centraal uitgangspunt: financiën en de interbestuurlijke verhoudingen op orde

De structurele tekorten, met name in het sociaal domein, en de onbalans in interbestuurlijke verhoudingen staan het oplossen van problemen in de weg. Dat is het duidelijke signaal dat de leden van de VNG in opeenvolgende ledenvergaderingen en in de digitale zaaltjes door het land heen telkens hebben herhaald. Het VNG-bestuur kiest daarom in de inzet voor de kabinetsformatie voor een scherpe focus op de financiën van gemeenten en betere interbestuurlijke verhoudingen. Zodat gemeenten een bijdrage kunnen leveren aan het oplossen van de woningcrisis, aan het economisch herstel na de coronacrisis en de afspraken uit het Klimaatakkoord kunnen uitvoeren.

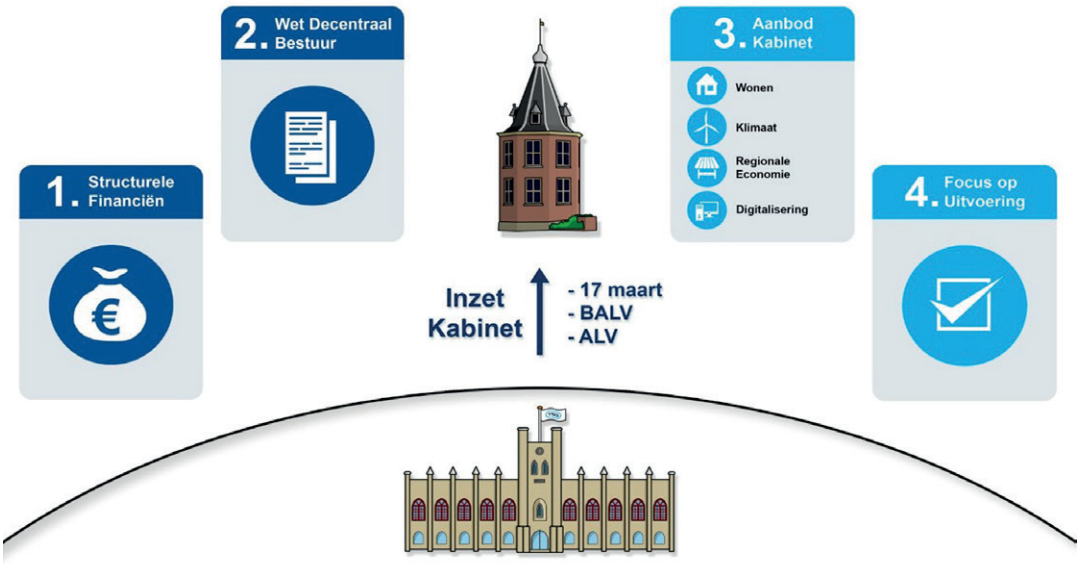
Inzet en Resolutie

Met de resolutie vraagt het VNG-bestuur om een heldere uitspraak van de leden, die het bestuur houvast en richting geeft in de gesprekken met het nieuwe kabinet over structurele afspraken voor de komende periode. De resolutie bevat ambities van gemeenten, uitgangspunten voor financiële en interbestuurlijke afspraken en harde randvoorwaarden. Kern van het verhaal is dat gemeenten pas bereid zijn om afspraken te maken over ambities nadat met het kabinet goede afspraken zijn gemaakt over de financiën van gemeenten. Die ambities

zijn er op vele terreinen. Om een idee te krijgen treft u via deze link een overzicht van alle standpunten zoals die in april door de beleidscommissies en het bestuur zijn geformuleerd. Dit stuk is gebruikt als onderlegger voor de gesprekken met de programmacommissies van de politieke partijen.
In de resolutie is de inzet voor de kabinetsformatie tot de kern teruggebracht. Het VNG-bestuur vraagt de leden deze lijn te steunen en ook actief uit te dragen.

Resolutie als onderdeel van een breder traject langs vier sporen

De resolutie maakt onderdeel uit van een breder traject richting de kabinetsformatie. Dit traject en de vier sporen daarbinnen zijn gevisualiseerd in onderstaand beeld.

Spoor 1: Structurele financien

Veel gemeenten kampen met ernstige financiële problemen en de huidige interbestuurlijke verhoudingen werken beklemmend in plaats van ondersteunend. De tekorten, die voortkomen uit keuzes van eerdere kabinetten, tasten de autonomie en de slagkracht van gemeenten aan om bij te dragen aan de oplossingen die Nederland nodig heeft om sterker uit de crisis te komen. De taken en middelen van gemeenten zijn niet in balans en onderzoek na onderzoek wijst uit dat er structurele oplossingen nodig zijn. Het herstellen van de financiële positie van gemeenten op deze al langlopende dossiers is een belangrijke voorwaarde om verder te kunnen op andere terreinen. Onderliggend aan dit spoort is voor de financiën van gemeenten het onderzoek naar de tekorten in de Jeugdzorg belangrijk, maar het gaat dan ook over het artikel-2-onderzoek naar het Klimaatakkoord, de opschalingskorting, de herijking van het gemeentefonds, het abonnementstarief, de normeringsystematiek (trap-op/trap-af) en een groter lokaal belastinggebied.

Spoor 2: Wet Decentraal Bestuur (WDB)

De interbestuurlijke verhoudingen tussen gemeenten en de Rijksoverheid moeten in balans worden gebracht. Op korte termijn kan dat door duidelijke afspraken te maken. Voor de lange termijn werkt de VNG aan een compleet nieuw wetsvoorstel: de Wet op het decentraal bestuur, waarin onder meer de versterking van het evenwicht tussen bestuurslagen wordt geregeld.

Voorafgaand aan de Buitengewone ALV zal ter kennisneming een eerste concept voor een WDB worden nagezonden.

Spoor 3: Aanbod aan kabinet

Evenals in 2017 werken wij samen met het Interprovinciaal Overleg en de Unie van Waterschappen aan een gezamenlijke agenda. Deze gaat over de thema's waar gemeenten, provincies en waterschappen in gezamenlijkheid aan werken: wonen en leefomgeving, klimaat en energie, regionale economie (sterker de crisis uit) en digitalisering. Ook is er aandacht voor de manier waarop interbestuurlijke samenwerking vorm krijgt. Provincies

en waterschappen scharen zich achter onze eis dat er eerst moet worden voldaan aan onze randvoorwaarden voordat we verder praten over inhoud.

Voorafgaand aan de Buitengewone ALV zal ter kennisneming een eerste concept voor een gezamenlijke agenda worden nagezonden.

Spoor 4: Focus op uitvoering
De overheid heeft een slag te maken in het zorgen voor dienstverlening en contact met de overheid met een menselijke maat. Gemeenten willen de menselijke maat leidend laten zijn in het contact met inwoners, vooral als het gaat om kwetsbare groepen. Mogelijkheid tot maatwerk en wijkgericht werken zijn hiervoor van groot belang. Dat vraagt om een functie bij gemeenten met mandaat en doorzettingsmacht richting andere overheidspartijen om voor kwetsbare groepen te zorgen voor een betere dienstverlening.

Bijgevoegd:
Ter vaststelling:
- Concept-resolutie 'herstel van bestuurlijk en financieel vertrouwen'

Ter informatie en onderbouwing volgen:
- Proeve van Wet decentrale overheden
- Gezamenlijke agenda met IPO en UvW

Concept-resolutie: Herstel van bestuurlijk en financieel vertrouwen

Gemeenten zijn als autonome bestuurslaag en als medeoverheid van groot belang voor de Nederlandse samenleving. De positie van gemeenten is veranderd door een stevige uitbreiding van hun takenpakket. Afgelopen jaren zijn gemeenten onder druk komen te staan en kunnen ze hun verantwoordelijkheden onvoldoende waarmaken als gevolg van de disbalans tussen gemeentelijke verantwoordelijkheden en de middelen die gemeenten van het Rijk ontvangen. Een nieuwe balans tussen taken en middelen is noodzakelijk. De VNG zet zich namens alle gemeenten in om die balans te herstellen en wil daarover afspraken maken met het nieuwe kabinet dat na de verkiezingen van 17 maart 2021 geformeerd zal worden.

Gemeenten verzoeken de VNG zich in te zetten om de volgende afspraken met het nieuwe kabinet te maken:

Tekort sociaal domein aanvullen, opschalingskorting afschaffen

1 De structurele financiële tekorten die de afgelopen jaren zijn ontstaan in het sociaal domein moeten structureel worden opgelost door een verhoging van het Gemeentefonds. De opschalingskorting moet worden afgeschaft. De balans tussen taken en middelen van gemeenten moet worden hersteld.

Taken en middelen in balans

2 Voor taken en verantwoordelijkheden van gemeenten waarvoor nog geen concrete financiële afspraken zijn gemaakt, moet steeds sprake zijn van voldoende middelen voor gemeenten om deze taken uit te voeren. Als dit niet zo is kunnen gemeenten niet alle overeengekomen ambities waarmaken. Dat is bij belangrijke opgaven zoals de uitvoering van het Klimaatakkoord en de omgevingswet niet acceptabel. Dat vraagt adequate opvolging van de lopende artikel 2-onderzoeken door het Rijk, zoals met betrekking tot het Klimaatakkoord en de Omgevingswet.

Herstel de verhoudingen in het huis van Thorbecke.

3 Artikel 2 van de Financiële verhoudingswet moet worden aangescherpt, zodat gemeenten daadwerkelijk toereikende vergoedingen ontvangen voor de uitvoering van nieuwe taken. Daarnaast is een sterkere positie van de minister van BZK noodzakelijk bij voorstellen van departementen die consequenties hebben voor de positie van gemeenten zodat uitvoerbaarheid van wet- en regelgeving vanaf het begin wordt meegenomen. Ook willen we bindende arbitrage bij geschillen. Deze interbestuurlijke afspraken dienen wettelijk te worden vastgelegd. De gemeenten nemen daarvoor zelf het initiatief met een concreet voorstel voor een Wet op het Decentraal Bestuur (WDB) en betrekken partners bij de formulering hiervan. In afwachting van een wettelijke regeling werken gemeenten en kabinet conform de bovengenoemde interbestuurlijke afspraken.

Als het lekkende dak is gerepareerd kunnen we samen bouwen aan de toekomst

4 Bindende afspraken zoals verwoord onder 1 en 2 zijn voor gemeenten voorwaardelijk om met een nieuw kabinet afspraken te kunnen maken over een ambitieuze interbestuurlijke agenda voor de toekomst van Nederland. Indien gemeenten met toereikende financiën, voldoende beleidsvrijheid en middels uitvoerbare wet- en regelgeving daartoe in staat worden gesteld, leveren zij graag een bijdrage aan de aanpak van de grote opgaven waar Nederland voor staat (woon- en leefomgeving, klimaatakkoord en energietransitie, economisch herstel, digitalisering). Bij de aanpak van deze complexe opgaven verdient de uitvoering bijzondere aandacht.

Digitale Veiligheid: kerntaak voor gemeenten

Aanleiding

In 2013 stemde de Algemene Ledenvergadering in met de resolutie 'Informatieveiligheid randvoorwaarde voor de professionele gemeente'. Die resolutie riep op tot het nemen van (bestuurlijke) verantwoordelijkheid om de gemeentelijke informatiehuishouding 'veilig' te organiseren.
Terugkijkend kunnen we constateren dat gemeenten goed gehoor hebben gegeven aan deze eigen oproep: ze blijken over het algemeen adequaat te kunnen anticiperen en reageren op digitale dreigingen.

Digitalisering is een van de motoren waarop de samenleving draait

De digitalisering in de samenleving zet door. Niet alleen het dagelijkse werk wordt in hoge mate ondersteund door ICT, steeds vaker nemen slimme applicaties, algoritmes en innovaties werk van mensen over. Daarmee nemen ook de risico's ten aanzien van beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid toe.
Bij gemeenten bestaat het toenemende bewustzijn dat zij aan inwoners, ondernemers en ketenpartners (waaronder partijen in het verlengd lokaal bestuur) verplicht zijn hun verantwoordelijkheid te nemen in de digitale samenleving. Bestuurders streven naar een verdere verhoging van de digitale weerbaarheid in brede zin: in de eigen organisatie, bij ketenpartners en voor inwoners en ondernemers. Dat betekent dat permanent aandacht besteed wordt aan digitale veiligheid bij bestuur, gemeenteraadsleden en ambtenaren.
Dat vraagt om een bestuurlijke agenda voor digitale veiligheid. De VNG ontwikkelt handvatten om bestuurders te ondersteunen bij het opstellen van een agenda digitale veiligheid voor de eigen gemeente.

Samenhang en visie

Digitale veiligheid is een zaak van de gehele overheid. Het is van groot belang om samenhang te brengen in initiatieven van gemeenten en medeoverheden en in het bijzonder met die van de rijksoverheid. Dat vraagt om een duidelijke visie vanuit de gemeentelijke overheid op digitale veiligheid. Daarom heeft het bestuur van de VNG de Agenda Digitale Veiligheid gemeenten 2020-2024 vastgesteld. Met deze agenda draagt de VNG ertoe bij dat de gezamenlijke inspanningen van de Nederlandse overheid doelmatig en doeltreffend zijn. De agenda biedt een handvat om in de komende jaren vorm te geven aan de praktische uitwerking. Alleen als gemeentelijk bestuurders, raadsleden èn ambtenaren zich bewust zijn van hun verantwoordelijkheid voor die digitale veiligheid, kunnen we de opgave die voor ons ligt waarmaken. Dat betekent dat geïnvesteerd moet worden in het verhogen van de weerbaarheid, dat gemeenten samenwerken bij preventie, in crisissituaties èn in de nasleep daarvan. Dat is de kern van de voorliggende resolutie.

Resolutie

De leden van de VNG, in de BALV bijeen op xx februari 2021 te Utrecht, komen overeen,

overwegende:

- dat gemeenten een verantwoordelijkheid hebben voor een veilige samenleving en dat de samenleving zich in toenemende online afspeelt
- dat gemeenten zich bewust zijn van de kansen en risico's van digitalisering voor de eigen organisatie, ketenpartners, inwoners en ondernemers
- dat voortschrijdende technologie leidt tot nieuwe afhankelijkheden en kwetsbaarheden die vragen om een weerbare samenleving
- dat informatie en de systemen waarin deze zich bevindt adequaat dienen te zijn beveiligd om uitval, onbedoelde wijziging of vernietiging en onbevoegde inzage te voorkomen
- dat deze verantwoordelijkheid van gemeenten zich uitstrekt tot de veiligheid van de samenleving bij het optreden van digitale incidenten en het voorkomen en bestrijden van cybercriminaliteit,

stellen vast:

- dat het bestuur van de VNG in februari 2020 de agenda digitale veiligheid gebaseerd op bovenstaande overwegingen heeft vastgesteld.

Het bestuur geeft daaraan invulling:

- door binnen de kaders van het fonds GGU te investeren in de doorontwikkeling van de Informatiebeveiligingsdienst (IBD) vanuit zijn verantwoordelijkheid als gemeentelijk CERT binnen het landelijk dekkend stelsel
- door het opstellen van kaders voor samenwerking onder regie van de IBD om invulling te geven aan gemeentelijke solidariteit bij het voorkomen en oplossen van cyberincidenten
- door te onderzoeken hoe gemeentelijk bestuurlijke verantwoordelijkheden voor openbare orde en veiligheid in de fysieke wereld zich verhouden tot het voorkomen, herkennen en oplossen van (digitale) veiligheidsincidenten
- door met betrokken beleidsdepartementen te werken aan samenhangend beleid gericht op het verhogen van de weerbaarheid door:
  - het ontwikkelen van en implementeren van overheidsbrede beveiligingsnormen en standaarden waaronder de doorontwikkeling van de Baseline Informatieveiligheid Overheden (BIO)
  - bij te dragen aan de ontwikkeling van een gecoördineerde incidentbestrijdingsprocedures en een bijbehorend opschalingsmodel voor digitale incidenten (en bijbehorende oefenscenario's) waarin de verantwoordelijkheden van het lokaal bestuur en de lokale politiek kunnen worden waargemaakt
- door bij te dragen aan de ontwikkeling van initiatieven die de weerbaarheid van inwoners en ondernemers ten aanzien van cybercriminaliteit vergroten
- door digitale veiligheid als beleidsprioriteit in te brengen bij de voorbereidingen voor het volgende kabinet,

roept de leden van de VNG op:

- incidenten te delen met de IBD wanneer een dergelijk incident ook zou kunnen optreden bij andere gemeenten en / of andere sectoren
- jaarlijks een incidentoverzicht op categorieniveau te delen met de IBD, zodat een compleet inzicht bestaat van dreigingen, trends en ontwikkelingen
- een digitaal incidentbestrijdingsplan vast te stellen en jaarlijks te actualiseren
- invulling te geven aan de noodzakelijke intergemeentelijke solidariteit bij (gemeentelijke) digitale incidenten mede op aangeven van de Informatiebeveiligingsdienst
- periodiek te oefenen met cyberincidenten om daarmee de gemeentelijke weerbaarheid te toetsen en te vergroten
- periodiek het onderwerp digitale veiligheid in het college van B&W te agenderen
- in de Integrale Veiligheidsplannen ook de digitale aspecten expliciet te benoemen:
  - de veiligheid van de samenleving bij het optreden van digitale incidenten
  - het voorkomen en bestrijden van cybercriminaliteit
  - het beveiligen van de informatie waarvoor zij verantwoordelijkheid draagt

- naar het advies van de CyberSecurityRaad[1] voldoende budget vrij te maken in gemeentelijke begrotingen voor blijvende weerbaarheid tegen digitale dreigingen
- waar mogelijk gebruik te maken van de gezamenlijk ontwikkelde voorzieningen en programma's die zich richten op digitale veiligheid[2],

stemmen ermee in:

- dat het VNG-bestuur de ingezette beleidslijn op digitale veiligheid zoals hierboven verwoord tot uitvoering brengt
- dat op basis van een met het College voor Dienstverleningszaken afgestemd plan van aanpak structureel voldoende budget vrijgemaakt wordt vanuit het fonds GGU, gericht op de realisatie van het bovenstaande.

1 Meerjarenstrategie CyberSecurityRaad 2018-2021.
2 Zie https://www.informatiebeveiligingsdienst.nl/kennisproducten-ibd/ en https://www.informatiebeveiligingsdienst.nl/project/digitaleweerbaarheid/

9. Invoering Landelijk Transitiearrangement Beschermd Wonen

Bijlage bij ledenbrief 15 januari 2021: “Uitnodiging BALV 12 februari 2021”

Samenvatting
De doordecentralisatie van beschermd wonen van de centrumgemeenten naar alle gemeenten – conform de beweging die is geadviseerd door de Commissie Dannenberg – brengt het risico met zich mee dat een aantal voorzieningen en specialistische functies niet effectief gecontracteerd worden door gemeenten. Reden is dat de zorgvraag waar deze zorgfuncties voor zijn ingesteld zeer weinig voorkomt, c.q. niet ieder jaar, of bij enkele gemeenten of samenwerkingsregio’s. Om deze zorgfuncties niet te laten verdwijnen en er zeker van te zijn dat er een contractbasis is voor aanbieders met uitzonderlijk aanbod, heeft de VNG haar leden al eerder voor het jeugddomein via de Algemene ledenvergadering (ALV) een mandaat gevraagd en gekregen, om voor alle gemeenten raamovereenkomsten af te sluiten met aanbieders voor dergelijke functies. Een vergelijkbare vraag leggen we de leden nu voor beschermd wonen voor.

De VNG vraagt de ALV in dit geval een mandaat voor een periode van 5 jaar (van 2022 tot en met 2026). Een langere mandaatperiode geeft de mogelijkheid om langere contracten af te sluiten, waarbij flexibiliteit georganiseerd kan worden door het werken met verlengingsopties binnen de overeenkomst. Tevens geeft dit gemeenten en aanbieders de mogelijkheid om de transformatie in het zorglandschap voor deze zorgfuncties zorgvuldig en stapsgewijs te ontwikkelen. Binnen de mandaatperiode gaat de VNG verder ontwikkelen, contractvoorwaarden aanscherpen, aandacht besteden aan innovaties en aansluiting verbeteren tussen landelijk ingekochte zorg en de rol van gemeenten daarin.

Voorstel aan de ALV
Aan de VNG het mandaat te verlenen om de komende vijf jaar (vanaf 1 januari 2022) landelijke raamcontracten beschermd wonen af te sluiten onder de in dit voorstel genoemde randvoorwaarden.

Voorstel mandaatverlening Landelijk Transitiearrangement beschermd wonen

1.1.Inleiding

Gemeenten zijn sinds de decentralisatie in 2015 verantwoordelijk voor de inkoop van beschermd wonen. Uitgangspunt is dat gemeenten daarbij samenwerken. Tot op heden gebeurde dat via een uitkering aan de 43 centrumgemeenten, die was gebaseerd op de situatie van voor 2015, toen de AWBZ nog van kracht was. De noodzaak om te komen tot een nieuw verdeelmodel voor beschermd wonen viel samen met het advies van de Commissie Dannenberg, dat pleit voor een opdracht voor alle 355 gemeenten op het vlak van beschermd wonen.

Al in een vroeg stadium is onderkend dat voor een klein deel, zeer specialistisch beschermd wonen, het inkopen zelfs op een bovenregionaal niveau te kwetsbaar is. Door de doordecentralisatie bestaat het risico dat een aantal voorzieningen en specialistische functies (hierna: zorgfuncties) niet effectief gecontracteerd worden door gemeenten, omdat de zorgvraag waar deze zorgfuncties voor zijn ingesteld zeer weinig voorkomt, c.q. niet ieder jaar, bij een enkele gemeente of regio. Denk hierbij aan beschermd wonen voor wie lijdt onder psychiatrische problematiek, maar ook zintuigelijk beperkt is etc. Om deze zorgfuncties niet te laten verdwijnen en er zeker van te zijn dat er een contractbasis is voor aanbieders met een dergelijk uitzonderlijk aanbod, hebben VWS en VNG onderzoek laten doen, waar vijf aanbieders uit naar voren kwamen die aan deze criteria voldeden.

Hierbij vragen wij onze leden via de Algemene ledenvergadering (ALV) een mandaat om voor alle gemeenten raamovereenkomsten af te sluiten met deze vijf aanbieders. Op basis van een derdenbeding kan vervolgens in voorkomende gevallen een overeenkomst ontstaan tussen een specifieke aanbieder en een gemeente. De herkomst van hen die gebruik maken van deze zorgfuncties kent een landelijke spreiding. Het gaat om kleine (of soms enkele) aantallen inwoners per gemeente. Regionaal zijn geen alternatieve zorgfuncties voor deze mensen voorhanden. Het bedrag van de huidige contracten bedraagt een fractie van het totale landelijke budget (ca. 0,16%). Onderzoek loopt nog naar de groep zintuigelijk gehandicapten en of die voldoende zijn meegenomen in het geheel.

Het gaat hierbij om een mandaat voor het afsluiten van raamovereenkomsten voor een periode vanaf 1 januari 2022, wanneer de eerste gevolgen van het nieuwe verdeelmodel zich voordoen. In dit voorstel lichten wij toe: waarom wij een besluit vragen, wat de duur van de mandaatperiode is en onder welke randvoorwaarden wij dit besluit vragen. Ter voorbereiding van dit voorstel heeft de VNG in diverse ambtelijke en bestuurlijke overleggen dit voornemen getoetst.

1.2. Duur van de mandaatperiode

Uit de voorbereiding van dit voorstel blijkt dat er behoefte is aan landelijke raamcontracten voor specialistische functies. Dit komt omdat (boven)regionaal beschikbaar en gecontracteerd beschermd wonen in een aantal gevallen onvoldoende toegerust is om passende ondersteuning te bieden voor specifieke zorgvragen. In verband met het landelijke verzorgingsgebied van de aanbieders, het lage volume van de vraag per regio/gemeente en de administratieve consequenties die dit met zich meebrengt is er veel draagvlak onder gemeenten voor landelijke inkoop met bijbehorende raamovereenkomsten. Alleen als er geen regionale alternatieven zijn, en voor dezelfde zorgfunctie bij de aanbieder geen (boven)regionale contracten afgesproken worden, wordt er naar het LTA verwezen.

Het voorstel is om de nieuwe mandaatperiode 5 jaar te laten zijn (van 2022 tot en met 2026). Wij streven hierbij naar langjarig commitment, maar anderzijds willen wij de mogelijkheid om bij te sturen behouden. De noodzaak voor de landelijke inkoop staat voor alle partijen buiten kijf.
Een langere mandaatperiode maakt langere contracten mogelijk en biedt rust, waarbij flexibiliteit georganiseerd kan worden door het werken met verlengingsopties binnen de overeenkomst. Wij zien bij gemeenten steeds meer de trend dat zij langjarige overeenkomsten aangaan met aanbieders. Een belangrijke randvoorwaarde voor transformatie is het vertrouwen hebben in partijen die het moeten doen. Een langere periode geeft gemeenten en aanbieders de mogelijkheid om de transformatie in het zorglandschap voor deze zorgfuncties zorgvuldig en stapsgewijs te ontwikkelen. Hierbij wordt voor waarborgen gezorgd dat waar nodig de contractering aangepast kan worden op de veranderende context. Binnen de mandaatperiode kan de VNG verder ontwikkelen, contractvoorwaarden aanscherpen, aandacht aan innovaties besteden en aansluiting verbeteren tussen landelijk ingekochte

zorg en de rol van gemeenten daarin. De VNG onderzoekt ook of het nodig is om het huidige juridisch construct aan te scherpen. Het is voor gemeenten ook van belang inhoudelijk te kunnen sturen op landelijke aanbieders om het netwerk beter te laten functioneren en de juiste zorg op de juiste plek te kunnen borgen. De mandaatperiode biedt de mogelijkheid om de focus op deze ontwikkeling te houden en resultaat te boeken.

1.3. Randvoorwaarden

Het voorstel voor dit mandaat gaat samen met de invulling van enkele randvoorwaarden. Hieronder benoemen we de randvoorwaarden die er voor moeten zorgen dat de decentrale verantwoordelijkheid van gemeenten goed samengaat met de landelijke raamcontracten voor specialistische zorgfuncties.

1. Goede communicatie en bekendheid

De veranderingen die plaats gaan vinden vragen veel van gemeenten. Het is daarom van belang om goed en helder te communiceren over de samenhang van dit LTA en de overige veranderingen rond beschermd wonen.

2. Contractmanagement, informatievoorziening en sturing door VNG

De VNG sluit de landelijke raamovereenkomsten en voert twee keer per jaar overleg met iedere aanbieder en verzorgt enkele sessies met een gemeentelijke klankbordgroep. Voor het invullen van de randvoorwaarden is het nodig dat de VNG haar activiteiten intensiveert waarbij zij de voortgang op de transformatieopgave bewaakt en waar nodig bijstuurt. Dit vraagt meer inhoudelijk gedreven accountmanagement. Naast de lopende activiteiten zorgt de VNG voor een verbeterde betrokkenheid van gemeenten in haar rol. Het gaat hierbij om de aanwezigheid van gemeenten bij ontwikkelgesprekken met aanbieders, een jaarlijkse sessies over inhoudelijke ontwikkelingen en het verbetering van het gebruik van het administratieprotocol. Daarnaast intensiveert de VNG de informatievoorziening in de driehoek VNG, gemeente en aanbieder door het verzamelen en efficiënt beschikbaar stellen van informatie over gebruik, inhoudelijke ontwikkelingen en praktische informatie ter versterking van het netwerk. Hiervoor bekijkt de VNG de mogelijkheid voor een besloten omgeving om informatie beschikbaar te stellen en betere analyses te realiseren.

1.4. Vervolg

Bij een positief besluit op de ALV start de VNG met de uitwerking van de hiervoor genoemde randvoorwaarden en het voorbereiden van de (inkoopprocedure voor) landelijke raamovereenkomsten in deze periode. De VNG werkt samen met een ambtelijke klankbordgroep een voorstel uit en agendeert deze in het voorjaar van 2021 in de VNG-commissie Zorg, Jeugd en Onderwijs.

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

Datum
6 januari 2021
Kenmerk
Lbr. 21/001
COS/U202100001
Telefoon
070 3738393
Bijlage(n)
-

Onderwerp
Opening mogelijkheid stellen tegenkandidaten
voor vacatures in VNG-bestuur en -commissies

Samenvatting
Op 22 oktober jl. informeerden wij u over de voordracht van de adviescommissie Governance voor de invulling van vacatures in het VNG-bestuur en een aantal VNG-commissies. Op basis van deze voordracht heeft het VNG-bestuur 16 voorgedragen kandidaten op 15 oktober jl. tot waarnemer benoemd. Daarmee konden zij als waarnemer aan de slag in bestuur en commissies. Voorts heeft het bestuur voor de invulling van de vacature in de commissie Europa & Internationaal, conform de VNG Statuten, de voorgedragen kandidaat tot commissielid benoemd. Onze huidige voorzitter Jan van Zanen is door de adviescommissie voor een nieuwe termijn voorgedragen. Omdat hij bij zijn overgang van Utrecht naar Den Haag in het lokaal bestuur actief is gebleven loopt zijn huidige benoemingstermijn door tot de Buitengewone ALV van 12 februari 2021.

Hierbij openen wij de mogelijkheid om tot uiterlijk 22 januari a.s. tegenkandidaten te stellen tegen de door de adviescommissie voorgedragen kandidaten. In de Buitengewone ALV spreken de leden zich uit over de door de adviescommissie voorgedragen kandidaten en eventuele tegenkandidaten.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

Aan de leden

Datum
6 januari 2021
Kenmerk
Lbr. 21/001
COS/U202100001
Telefoonnummer
070 3738393
Bijlage(n)
-

Onderwerp
Opening mogelijkheid stellen tegenkandidaten voor vacatures in VNG-bestuur en -commissies

Geacht college en gemeenteraad,

Op 22 oktober jl. informeerden wij u over de voordracht van de adviescommissie Governance voor de invulling van vacatures in het VNG-bestuur en een aantal VNG-commissies. Op basis van deze voordracht heeft het VNG-bestuur 16 voorgedragen kandidaten op 15 oktober jl. tot waarnemer benoemd. Daarmee konden zij als waarnemer aan de slag in bestuur en commissies. Voorts heeft het bestuur voor de invulling van de vacature in de commissie Europa & Internationaal, conform de VNG Statuten, de voorgedragen kandidaat tot commissielid benoemd. Onze huidige voorzitter Jan van Zanen is door de adviescommissie voor een nieuwe termijn voorgedragen. Omdat hij bij zijn overgang van Utrecht naar Den Haag in het lokaal bestuur actief is gebleven loopt zijn huidige benoemingstermijn door tot de Buitengewone ALV van 12 februari 2021.

Conform de VNG Statuten openen wij hierbij de mogelijkheid tot het stellen van tegenkandidaten tegen de door de adviescommissie voorgedragen kandidaten. In de Buitengewone ALV spreken de leden zich uit over de door de adviescommissie voorgedragen kandidaten en eventuele tegenkandidaten.

<u>Voordracht adviescommissie Governance</u>
De adviescommissie heeft in totaal 17 kandidaten voorgedragen waartegen tegenkandidaten kunnen worden gesteld. Voor de reeds benoemde kandidaat voor de vacature in de commissie Europa & Internationaal kunnen geen tegenkandidaten worden gesteld. Deze is conform de VNG Statuten formeel benoemd door het VNG-bestuur.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

Voor de volgende 17 kandidaten kunnen tegenkandidaten worden gesteld:

Bestuur/commissies	Waarnemer:
Bestuur	Jan van Zanen, burgemeester Den Haag (voorzitter) Harriet Tiemens, wethouder Nijmegen (commissievoorzitter Ruimte, Wonen & Mobiliteit) Anne Mulder, wethouder Den Haag Martien van der Kraan, secretaris Delft
Commissie Financiën	Tytsy Willemsma, wethouder Tytsjerksteradiel
Commissie Zorg, Jeugd en Onderwijs	Albert Vader, wethouder Vlissingen Petrina Geluk-Den Engelsman, raadslid Tholen
Commissie Ruimte, Wonen en Mobiliteit	Harriet Tiemens, wethouder Nijmegen (commissievoorzitter Ruimte, Wonen & Mobiliteit) Jos Boerland, wethouder De Fryske Marren Ingrid Lambregts, wethouder Doetinchem Marinus Biemans, wethouder Deurne Hein de Haan, wethouder Leeuwarden
Commissie Economie, Klimaat, Energie en Milieu	Didi Dorrestijn, wethouder Barneveld
Commissie Bestuur en Veiligheid	Pieter Verhoeve, burgemeester Gouda
Commissie Raadsleden en Griffiers	Kick Mulder, raadslid Het Hogeland Gertjan Te Hoonte, raadslid Utrecht
College voor Arbeidszaken	Margo Mulder, burgemeester Goes Annie Attema, burgemeester Ridderkerk

Procedure voor tegenkandidaatstelling

Op basis van de VNG Statuten kunnen tot uiterlijk 22 januari a.s. tegenkandidaten worden gesteld door de gemeente waar de tegenkandidaat actief is en moet deze tegenkandidaatstelling worden ondersteund door minimaal tien andere gemeenten. Voor het stellen van tegenkandidaten of vragen over de procedure kunt u contact opnemen met kandidaatstelling@vng.nl.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

L.K. Geluk
Algemeen directeur

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

Datum
29 januari 2021
Kenmerk
COS/U202100068
Lbr. 21/008
Telefoon
070 3738393
Bijlage(n)
-

Onderwerp
Bekendmaking ontbreken tegenkandidaten voor VNG-bestuur en -commissies

Samenvatting
Op 22 oktober jl. informeerden wij u over de voordracht van de adviescommissie Governance voor de invulling van vacatures in het VNG-bestuur en een aantal VNG-commissies. Op 6 januari jl. is conform de VNG Statuten de mogelijkheid geopend tot het stellen van tegenkandidaten. Er zijn hierop geen tegenkandidaten gesteld. In de Buitengewone ALV van 12 februari a.s. worden de kandidaten op de voordracht van de adviescommissie ter besluitvorming aan u voorgelegd.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

Aan de leden

Datum
29 januari 2021
Kenmerk
COS/U202100068
Lbr. 21/008
Telefoonnummer
070 3738393
Bijlage(n)
-

Onderwerp
Bekendmaking ontbreken tegenkandidaten voor VNG-bestuur en -commissies

Geacht college en gemeenteraad,

Op 22 oktober jl. informeerden wij u over de voordracht van de adviescommissie Governance voor de invulling van vacatures in het VNG-bestuur en een aantal VNG-commissies. Onze huidige voorzitter Jan van Zanen is daarbij door de adviescommissie voor een nieuwe termijn voorgedragen. Omdat hij bij zijn overgang van Utrecht naar Den Haag in het lokaal bestuur actief is gebleven loopt zijn huidige benoemingstermijn door tot de Buitengewone ALV van 12 februari 2021. Op 15 oktober jl. heeft het VNG-bestuur de door de adviescommissie voorgedragen kandidaat voor de commissie Europa & Internationaal, Karen Coesmans (secretaris West Betuwe), benoemd als commissielid. De andere voorgedragen kandidaten zijn door het VNG-bestuur als waarnemer benoemd.

Op 6 januari jl. is conform de VNG Statuten de mogelijkheid geopend tot het stellen van tegenkandidaten. Er zijn hierop geen tegenkandidaten gesteld. In de Buitengewone ALV van 12 februari a.s. worden de kandidaten op de voordracht van de adviescommissie ter besluitvorming aan u voorgelegd.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

Voordracht adviescommissie Governance

De volgende personen zijn door de adviescommissie voorgedragen:

Bestuur/commissies	Kandidaten:
Bestuur	Jan van Zanen, burgemeester Den Haag (voorzitter) Harriet Tiemens, wethouder Nijmegen (commissievoorzitter Ruimte, Wonen & Mobiliteit) Anne Mulder, wethouder den Haag Martien van der Kraan, secretaris Delft
Commissie Financiën	Tytsy Willemsma, wethouder Tytsjerksteradiel
Commissie Zorg, Jeugd en Onderwijs	Albert Vader, wethouder Vlissingen Petrina Geluk-Den Engelsman, raadslid Tholen
Commissie Ruimte, Wonen en Mobiliteit	Harriet Tiemens, wethouder Nijmegen (commissievoorzitter Ruimte, Wonen & Mobiliteit) Jos Boerland, wethouder De Fryske Marren Ingrid Lambregts, wethouder Doetinchem Marinus Biemans, wethouder Deurne Hein de Haan, wethouder Leeuwarden
Commissie Economie, Klimaat, Energie en Milieu	Didi Dorrestijn, wethouder Barneveld
Commissie Bestuur en Veiligheid	Pieter Verhoeve, burgemeester Gouda
Commissie Raadsleden en Griffiers	Kick Mulder, raadslid Het Hogeland Gertjan Te Hoonte, raadslid Utrecht
College voor Arbeidszaken	Margo Mulder, burgemeester Goes Annie Attema, burgemeester Ridderkerk

De eerstvolgende kandidaatstellingsprocedure start begin maart en is gericht op invulling van vacatures in de ALV van juni 2021.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

L.K. Geluk
Algemeen directeur